

Tuarascáil Bhliantúil & Ráitis Airgeadais 2022

Clár Ábhar

Réamhrá	1
Ón gCathaoirleach	2
Forbhreathnú ón bPríomhfheidhmeannach	3
Na Príomhfhorbairtí agus na Príomhéachtaí sa bhliain 2022	5
Maidir leis an Údarás Náisiúnta Iompair	6
Cuspóir agus Feidhm	7
Reachtaíocht Chumasúcháin	7
Ról agus Rialachas	8
Ár gComhaltaí Boird	8
Cathaoirleach an Bhoird	12
Cothromaíocht Inscne an Bhoird	12
Comhionannas, Éagsúlacht agus Cuimsiú	13
Ráiteas Straitéise Nua don Údarás	14
Treochlár um Ghníomhú ar son na hAeráide	14
Athlonnú Corparáideach (Tionscadal an Aistrithe Mhóir)	15
Nochtadh Cosanta	15
Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú), 2021	15
Gnóthaí Parlaiminteacha	16
Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide (TFC)	17
Pleanáil dár dTodhchaí	18
Tionscnaimh Phleanála Iompair	19
BusConnects Bhaile Átha Cliath	21
MetroLink	22
An Flít Uirbeach Busanna: An tAistriú go Nialas	22
An Flít Neamhuirbeach Busanna agus Cóistí	23
Scáthláin Bhus agus Stadanna Bus	23
Eispéireas Maith ar an Iompar Poiblí	25
Covid-19	26
An Líon Paisinéirí agus Ioncam	26
Táillí	27
Íocaíochtaí Conarthacha	28
Seirbhísí Conraithe Bus agus Iarnróid	29
Conarthaí Dír-Dhámhachtana	29
Conarthaí a Cuireadh Amach ar Thairiscint Iomaíoch	29
Feidhmíocht Oibritheoirí Conraithe	30
Forbairt Gréasán	31
Iompar Tuaithe/Nasc Áitiúil TFI	32

Seirbhísí Ceadúnaithe Bus	32
An Clár Iarfheistithe Inrochtaineachta Iompair Phoiblí	34
An tEispéireas Custaiméirí a Fheabhsú	36
Iompar agus Inbhuanaitheacht	45
Taisteal Gníomhach	47
An Clár Deontas Taistil Ghníomhaigh	47
Scéimeanna Poiblí Rothar	50
Clár Taistil na Scoileanna Glasa	51
Iompar agus Nuálaíocht	54
Cárta TFI Leap	55
Aistriú Conartha le haghaidh Oibríochtaí Chárta TFI Leap	56
Aip Ticéadaithe Mhóibíligh TFI Go	57
Ticéadú na Chéad Ghlúine Eile	57
Uathaimsiú Feithiclí	57
Faisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí	58
An Timpeallacht Rialála agus Comhlíonta	60
Teanntáil Feithiclí	68
Achomhairc chuig Oifigeach Achomhairc Teanntála	69
Comharthaíocht Faisnéise Teanntála	69
Comhlíonadh Gníomhaíochtaí Teanntála	70
Ceartha Paisinéirí an Aontais Eorpaigh	70
Gníomhaíocht Comhlíonta i leith Seirbhísí Ceadúnaithe Bus	71
Ráitis Airgeadais	72

Réamhrá

Bliain ríthábhachtach don Údarás Náisiúnta Iompair agus don phobal a bhíonn ag taisteal ba ea an bhliain 2022.

Ba bhliain í ar lena linn a threoraíomar an córas iompair phoiblí ó mhion-dianghlasáil i mí Eanáir go leibhéal éilimh ó phaisinéirí nach bhfacthas ó theacht phaindéim Covid-19 i leith faoi dheireadh na bliana.

Ba bhliain í ina rabhamar in ann athruithe suntasacha a dhéanamh ar tháillí agus ticéadú dár gcustaiméirí freisin. A bhúí le Cárta Leap Aosaigh Óig agus Mic Léinn a thabhairt isteach, laghdaíodh táillí do dhaoine óga faoi 50%, agus laghdaíodh táillí do gach duine eile faoi 20%.

Tosaíodh ar Éire a Nascadh a chur chun feidhme dáiríre sa bhliain 2022, agus 37 gcinn de bhealaí nua nó breisithe bus tugtha isteach i gceantar tuaithe na hÉireann. I mBaile Átha Cliath, chuireamar feabhas ar sheirbhísí bus do phobail ar fud an réigiúin trí dhá chéim den athdhearadh gréasáin BusConnects a chur chun feidhme.

Maidir le gníomhú ar son na haeráide, d'ordaíomar 165 cinn de bhusanna ceallra-leictreacha aon stóir agus dhá stór lena n-úsáid ar sheirbhísí uirbeacha. Chomh maith leis sin, d'ordaíomar 90 carráiste nua DART sa bhreis, rud a fhágann go bhfuil 185 charráiste á dtáirgeadh anois lena seachadadh d'Éirinn ón mbliain seo chugainn ar aghaidh.

Ba bhliain í inar soláthraíodh Taisteal Gníomhach freisin, agus infheistíocht ab fhiú €310m déanta sna céadta tionscadal i ngach cathair agus contae.

Sna blianta atá le teacht, is dóigh go bhfeicimid leibhéal ghníomhaíochta nach bhfacthas a leithéid riamh maidir le hinfheistíocht i mbonneagar iompair agus i seirbhísí iompair. Leis an obair a rinneamar sa bhliain 2022, rinneadh an t-ullmhúchán le haghaidh an-chuid den infheistíocht sin, agus fágann sí go bhfuilimid ullamh do dhul i ngleic leis na dúshlán atá romhainn.

Ón gCathaoirleach

Cé gurbh iad na srianta ar an tsochaí a bhí ag teastáil chun freagairt do phaindéim Covid-19 na téamaí ba mhó plé sna blianta 2020 agus 2021, ba é a bhí sa bhliain 2022 ná bliain inar thosaigh an tsochaí ag filleadh ar chineál éigin normáltachta. Bhí deireadh curtha leis na srianta uile, beagnach, sna míonna tosaigh den bhliain 2022. Mar thoradh ar dheireadh a chur le srianta agus ar an gcuspóir a bhí ag an Rialtas daoine a spreagadh chun filleadh ar sheirbhísí iompair phoiblí a úsáid, bhí ar an Údarás Náisiúnta Iompair freagairt dá réir. Cuspóirí de chuid an Rialtais a fógraíodh le haghaidh na bliana 2022, amhail an laghdú 20% ar na táillí Seirbhíse Oibleagáide Poiblí uile agus tabhairt isteach an Chárta Aosaigh Óig, rud lenar laghdaíodh táillí do dhaoine óga idir 18 mbliana d'aois agus 24 bliana d'aois faoi 50%, chuir an tÚdarás chun feidhme iad sa dara ráithe den bhliain. Tá na bearta sin ag rannchuidiú go mór le daoine a spreagadh chun filleadh ar sheirbhísí iompair phoiblí a úsáid.

Táimid an-bhuíoch gur lean an Rialtas le tacaíocht a thabhairt dúinn trí chistiú méadaithe a thabhairt dúinn chun déileáil leis an easnamh ioncaim. Bheadh sé riachtanach seirbhísí a chiorrú go mór ina éagmais sin.

Leanadh le pleanáil do thrí mhórinfeistíocht chaipitil - BusConnects, MetroLink (Bonneagar Iompair Éireann) agus DART+ (Iarnród Éireann) - le linn na bliana. Rinneadh dul chun cinn suntasach ar na trí thionscadal uile. Cuireadh iarratas ar Ordú Iarnróid le haghaidh DART+ Thiar faoi bhráid an Bhoird Pleanála lena bhreithniú i mí Iúil, agus táthar ag leanúint leis an obair phleanála ar ghnéithe eile de Thionscadail DART+. Cuireadh iarratas ar Ordú Iarnróid le haghaidh MetroLink faoi bhráid an Bhoird Pleanála lena bhreithniú i mí Mheán Fómhair. Ar deireadh thiar, maidir le BusConnects Bhaile Átha Cliath, cuireamar sé iarratas ar chroíochonairí bus faoi bhráid an Bhoird Pleanála sa bhliain 2022 lena mbreithniú. Táimid ag súil le tuilleadh dul chun cinn ar na mórtionscadail chaipitil sin a fheiceáil sa bhliain 2023.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil leis na comhaltaí Boird uile as a dtiomantas ar fud na bliana. Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le Fred Barry go háirithe, a rinne cathaoirleacht ar an mBord ar bhealach chomh dícheallach sin go dtí mí na Samhna 2022 agus trí roinnt tréimhsí an-dúshlánach don Údarás. Is gá dom trácht a dhéanamh ar bhaill foirne an Údaráis freisin. Ghníomhaigh siad ar shlí shármhaith lánghairmiúil agus iad ag freagairt do na dúshláin a bhí ann tar éis phaindéim Covid-19, agus tiomantas láidir do sheirbhís phoiblí á thaispeáint acu.

Ba mhaith liom freisin buíochas a ghabháil le Eamon Ryan, an tAire Iompair, leis an Roinn Iompair, le Bonneagar Iompair Éireann, le hoibrítheoirí iompair, le hoibrítheoirí ar conradh, agus le gach ceann de na comhlachtaí stáit agus de na húdaráis áitiúla a n-oibrímid i gcomhpháirt leo.

Peter Strachan, Cathaoirleach

Forbheathnú ón bPríomhfheidhmeannach

Cé gur rícheannasach sna blianta 2020 agus 2021 a bhí freagairt an Stáit do phaindéim Covid-19 agus ról an Údaráis ina chinntiú go mbeadh an t-iompar poiblí i mbun oibre fós d'oibríthe riachtanacha, ba é a bhí sa bhliain 2022 ná bliain inar leag an tÚdarás díriú ar dhaoine a spreagadh chun filladh ar iompar poiblí a úsáid, ar aon dul leis an gcomhairle a d'eisigh an rialtas ní ba luaithe sa bhliain chun srianta a mhaolú. Bliain ríghnóthach don Údarás ba ea an bhliain 2022, ar lena linn a rinneadh roinnt mórthionscadal agus mórthionscnamh a thosú, a chur ar aghaidh agus a chur i gcrích.

Sa chomhthéacs sin, ba ann do roinnt príomhéachtaí agus do roinnt dúshlán a raibh an tÚdarás ag déileáil leo sa bhliain 2022. Ceann de na príomhdhúshlán ba ea iontaofacht agus poncúlacht na seirbhísí bus oibleagáide seirbhíse poiblí, rud a tháinig chun solais sa dara sé mhí den bhliain. Adhmaíonn an tÚdarás gurbh é sin ba chúis le cur isteach ar chustaiméirí agus le míchaoithiúlacht dóibh. Ceann de na príomhchúiseanna leis an titim ó thaobh na hiontaofachta agus na poncúlachta de ná an fhadhb a bhaineann le tiománaithe breise a earcú. Ba é an éifeacht iarmhartach a bhí ag gabháil leis an nganntanas tiománaithe ná cealuithe seirbhíse, rud a rinne difear d'iontaofacht dá réir. Tharla sé freisin gurbh amhlaidh, mar thoradh ar an téarnamh sa gheilleagar tar éis phaindéim Covid-19, a bhí plódú tráchta ag cruthú fadhbanna suntasacha, go háirithe inár limistéir uirbeacha, agus rinne sé sin difear do phoncúlacht. An méid sin ráite, d'oibrigh an tÚdarás go rídhícheallach i gcomhairle leis na hoibrítheoirí chun na fadhbanna a réiteach, agus reáchtáil siad feachtas i gcomhpháirt chun níos mó daoine a spreagadh chun smaoineamh ar thiomáint bus a roghnú mar rogha ghairme. I dtreo dheireadh na bliana, bhí comharthaí ann á léiriú go rabhthas ag tosú ar thairbhe a bhaint as na bearta, agus feabhas éigin ag teacht i bhfómhar na bliana 2022 ar iontaofacht tar éis di a pointe is ísle a shroicheadh.

Maidir le príomhéachtaí sa bhliain 2022, sroicheadh roinnt garspriocanna. I dtaca le pleanáil straitéiseach, rinneamar an Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Luimnigh-Shionainne agus an Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Phort Láirge a chur i gcrích agus a fhoilsiú. Chomh maith leis sin, chuireamar an Dréacht-Straitéis Iompair do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath 2022-2042 i gcrích, rud a chuireamar faoi bhráid an Aire Iompair ar aon dul leis an reachtaíocht rialaithe.

Maidir leis na mórthionscadail chaipitil, rinneadh dul chun cinn suntasach. Cuireadh iarratais ar Ordú Iarnróid le haghaidh DART+ Thiar agus MetroLink faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Iúil agus i mí Mheán Fómhair faoi seach. I ndáil le BusConnects i mBaile Átha Cliath, rinneadh sé cinn den 12 iarratas ar chroíchonairí bus chuig an mBord Pleanála. I gCorcaigh, cuireadh an chéad bhabhta de chomhairliúchán poiblí ar siúl le haghaidh na gConairí Iompair Inbhuanaithe, rud is cuid de BusConnects Chorcaí. Fuarthas níos mó ná 3,000 aighneacht.

Maidir leis an bhflít bus agus iarnróid, rinneadh dara hordú le haghaidh flít iarnróid ceallra agus ceallra-leictreach DART. Leanadh sa bhliain 2022 leis an 41 charr iarnróid idirchathrach sa bhreis a mheastar a thiocfaidh isteach i seirbhís sa bhliain 2023 a sholáthar. I ndáil leis an bhflít bus, rinneadh na chéad orduithe le haghaidh na mbusanna ceallra-leictreacha aon stóir agus dhá stór.

Leanadh lenár n-infheistíocht sa taisteal gníomhach go tapa sa bhliain 2022. Bhí an líon scéimeanna siúil agus rothaíochta a soláthraíodh ar fud na tíre i bhfad níos mó ná mar a beartaíodh ar dtús, agus tús á chur leis an dearadh pleanála agus dul chun cinn á dhéanamh ar an dearadh pleanála ar a lán scéimeanna eile den sórt sin ag an am céanna. Sa bhliain 2022, leithdháileadh €310 milliún, beagnach, ar thionscadail taistil ghníomhaigh ar fud an Stáit.

Sa bhliain 2022, chuireamar tús leis an bpróiseas soláthair ar dhá thionscadal shuntasacha: Uathaimsitheoir Feithiclí na Chéad Ghlúine Eile agus Ticéadú na Chéad Ghlúine Eile.

Leanadh sa bhliain 2022 lenár n-obair ar an ngréasán bus a athdhearadh. Soláthraíodh dhá chéim d'athdhearadh gréasáin BusConnects Bhaile Átha Cliath. Chuaigh Dromlach G agus bealach 60 agus bealaí N4 agus N6 i mbun oibre i mí na Bealtaine agus i mí Dheireadh Fómhair faoi seach. Cuireadh tús leis an bPlean Soghluaisteachta Tuaithe 'Éire a Nascadh' uainn a chur chun feidhme. Soláthraíodh céim 1 den phlean sa bhliain 2022, rud a fhágann go bhfuil raon bealaí nua agus feabhsuithe á soláthar d'úsáideoirí iompair poiblí ar fud an Stáit. Tá na seirbhísí faoi 'Éire a Nascadh' mar chúis le méadú suntasach sa líon paisinéirí atá ag úsáid iompar poiblí i limistéir thuaithe.

Maidir le táillí agus le ticéadú, bhíomar in ann soláthar a dhéanamh ar an gcinneadh ón Rialtas go gciorrófaí táillí iompair poiblí faoi 20% agus go dtabharfaí Cárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn isteach le haghaidh Oibrítheoirí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí agus le haghaidh oibrítheoirí tráchtála bus. Soláthraíodh an dá scéim sin de réir an sceidil agus an bhuiséid, agus b'ionann iad agus méid ollmhór oibre a rinneadh laistigh den Údarás agus i gcomhar lenár ngeallsealbhóirí is oibrítheoirí iompair. I dtreo dheireadh na bliana, b'ionann an líon iomlán paisinéirí ar sheirbhísí oibleagáide seirbhíse poiblí agus an líon a bhí ann roimh theacht phaindéim Covid-19, agus an laghdú i dtáillí agus tabhairt isteach an Chárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn ag imirt ról suntasach sa téarnamh sin.

Thugamar rialacháin leasaithe isteach don earnáil Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí sa bhliain 2022 chun féachaint lena oiread Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí agus is féidir a choinneáil san earnáil.

Chomh maith leis sin, d'fhoilsíomar an chéad Tuarascáil uainn ar an mBearna Phá idir na hInscní faoin Acht um Fhaisnéis faoin mBearna Phá idir na hInscní, 2021.

Tá sé tábhachtach a aithint arís go bhfuair an tÚdarás cistiú suntasach breise ón Státchiste le linn na bliana, go háirithe chun aghaidh a thabhairt ar an gcostas méadaithe atá i gceist le seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a sholáthar agus ar an easnamh in ioncam ó tháillí.

Mar fhocal scoir, ba mhaith liom aitheantas a thabhairt don obair a rinne baill foirne an Údaráis. Beag beann ar na dúshláin agus na brúnna oibre a chruthaigh na tionscadail éagsúla a bhfuil baint ag an Údarás leo, d'oibrigh siad gan stad gan staonadh ar fud na bliana.

Anne Graham, Príomhfheidhmeannach

Na Príomhfhorbairtí agus na Príomhéachtaí sa bhliain 2022

- » Rinneadh an Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Luimnigh-Shionainne a chur i gcrích agus a fhoilsiú
- » Rinneadh an Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Phort Láirge a chur i gcrích agus a fhoilsiú
- » Rinneadh iarratais ar Ordú Iarnróid le haghaidh MetroLink agus le haghaidh DART+ Thiar
- » Cuireadh an Comhairliúchán Poiblí Neamhrechtúil ar Bhealach Roghnaithe Luas Fhionnghlaise i gcrích
- » BusConnects Bhaile Átha Cliath – cuireadh sé cinn de 12 iarratas faoi bhráid an Bhoird Pleanála
- » Cuireadh isteach an dara hordú le haghaidh flít iarnróid ceallra agus ceallra-leictreach
- » Cuireadh isteach na chéad orduithe le haghaidh flít busanna ceallra-leictreacha aon stóir agus dhá stór
- » Soláthraíodh scéimeanna siúil agus rothaíochta a bhí i bhfad níos mó ná mar a beartaíodh ar dtús ar fud na tíre
- » Cuireadh tús leis an soláthar ar Uathaimsitheoir Feithiclí na Chéad Ghlúine Eile
- » Cuireadh tús leis an soláthar ar Thicéadú na Chéad Ghlúine Eile
- » Soláthraíodh dhá chéim de ghréasán bus BusConnects Bhaile Átha Cliath
- » Soláthraíodh Céim 1 den Phlean Iompair Tuaithe ‘Éire a Nascadh’
- » Le scéim cúnamh airgeadais Covid-19, leanadh de thacaíocht a thabhairt do sheirbhísí ceadúnaithe bus tráchtála go rathúil go dtí gur tháinig sí chun deiridh ag deireadh mhí an Mheithimh
- » Soláthraíodh Cárta Leap Aosaigh Óig agus Mic Léinn le haghaidh Oibritheoirí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí agus oibritheoirí tráchtála bus
- » Soláthraíodh laghdú 20% i dtáillí
- » Filleadh faoi dheireadh na bliana ar an líon seachtainiúil paisinéirí a bhí ann roimh theacht phaindéim Covid-19
- » Leasaíodh rialacháin chun a oiread beagfheithiclí seirbhíse poiblí agus is féidir a choinneáil sa tionscal agus a choinneáil ar fáil do chustaiméirí
- » Baineadh infhaighteacht 99.5% amach ar gach córas de chuid an Údaráis
- » Tugadh samhail oibrithe hibridigh isteach go rathúil
- » Cuireadh an chéad Suirbhé Cultúir i gcrích
- » Foilsíodh an chéad Tuarascáil ar an mBearna Phá idir na hInscní

Maidir leis an Údarás Náisiúnta Iompair

Cuspóir agus Feidhm

Tá an tÚdarás ina chomhlacht reachtúil neamhthráchtála Stáit a oibríonn faoi choimirce na Roinne Iompair.

Baineann sainchúram an Údaráis go príomha le modhanna iompair inbhuanaithe – is iad sin, iompar poiblí, rothaíocht agus siúl – a phleanáil, a fhorbairt agus a chistiú ar bhonn náisiúnta. Baineann sé freisin le rialáil a dhéanamh ar sheirbhísí tráchtála bus poiblí agus ar an earnáil beagfheithiclí seirbhíse poiblí, mar aon le teanntáil feithiclí.

Bainistíonn an tÚdarás an clár náisiúnta infheistíochta caipitil don iompar poiblí, don rothaíocht agus don siúl, agus é ag cistiú oibríteoirí iompair, údaráis áitiúla agus comhlachtaí eile chun tabhairt faoi thionscadail cheadaithe thar ceann na Roinne Iompair.

Chomh maith leis sin, is é an tÚdarás Náisiúnta Iompair an t-údarás ceadúcháin do na trí thionscadal ollmhóra iompair poiblí a bhfuiltear ag tacú leo faoin bPlean Forbartha Náisiúnta reatha don tréimhse 2021 – 2030. Is iad sin:

- » BusConnects Bhaile Átha Cliath
- » MetroLink
- » Clár DART+

Áirítear le sainchúram an Údaráis freastal ar an éileamh ar sheirbhísí iompair inbhuanaithe ar fud na hÉireann agus obair i gcomhar le geallsealbhóirí chun astaíochtaí carbóin a laghdú ó thaobh an iompair de.

Reachtaíocht Chumasúcháin

Bunaíodh an tÚdarás de bhun an Achta um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008.

Ceapadh é ar dtús chun a bheith ina údarás iompair do Mhórlimistéar Bhaile Átha Cliath faoi Acht 2008. Athainmníodh é ina dhiaidh sin, áfach, mar Údarás Náisiúnta Iompair san Acht um Rialáil Iompair Phoiblí 2009, rud lenar leathnaíodh feidhmeanna an Údaráis chun go n-áireofaí leo busanna agus beagfheithiclí seirbhíse poiblí a cheadúnú ar bhonn náisiúnta.

Rinneadh an raon feidhme geografach atá ag roinnt feidhmeanna de chuid na heagraíochta a leathnú go leibhéal náisiúnta freisin leis an Acht um Rialáil Tacsaithe, 2013, rud lenar comhdhlúthaíodh reachtaíocht phríomha a bhaineann le beagfheithiclí seirbhíse poiblí agus a dtiománaithe a cheadúnú agus lenar tugadh an reachtaíocht sin cothrom le dáta.

Leis an Acht Iompair Phoiblí, 2016, leathnaíodh na cumhachtaí atá ag an Údarás arís eile trí é a chumasú fodhlíthe a dhéanamh lena rialáiltear úsáid seirbhísí bus poiblí fóirdheonaithe áirithe ag paisinéirí.

Tháinig an tAcht um Theanntáil Feithiclí, 2015, i bhfeidhm an 1 Deireadh Fómhair 2017, rud lena leagtar freagracht ar an Údarás as gníomhaíochtaí teanntála a rialáil ar bhonn náisiúnta.

Tá roinnt feidhmeanna sonracha ag an Údarás maidir le bonneagar agus maidir le pleanáil iompair agus úsáide talún a chomhtháthú i Mórlimistéar Bhaile Átha Cliath freisin, rud a léiríonn na riachtanais iompair poiblí agus bhainistíochta tráchtála ar leith

atá ag an réigiún, a chuimsíonn 40% de dhaonra an Stáit agus 43% d'fhostaíocht iomlán an Stáit de réir áit chónaithe.

Ról agus Rialachas

Bord an Údaráis

Tá an tÚdarás faoi rialú ag Bord a chuimsíonn dháréag comhaltaí a gceapann an tAire Iompair iad. Is poist ex officio iad trí cinn de na poist ar an mBord, atá forchoimeáda don Phríomhfheidhmeannach, d'ardbhainisteoir eile de chuid an Údaráis agus don Phríomhfheidhmeannach ar Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath.

Féadfar comhaltaí Boird a cheapadh ar feadh tréimhse cúig bliana ar a mhéad agus féadfar iad a athcheapadh chun téarma eile a chur isteach. Féadfaidh comhaltaí fónamh ar an mBord ar feadh tréimhse deich mbliana ar a mhéad, mar atá leagtha amach sa reachtaíocht chumasúcháin. Níl feidhm ag an srian sin maidir le comhaltaí ex officio, a fhanfaidh ar an mBord fad a shealbhóidh siad an post ábhartha. Is iad seo na comhaltaí Boird a bhí i seilbh oifige ag deireadh na bliana:

Ár gComhaltaí Boird

Hugh Creegan

Tá Hugh Creegan ina Leas-Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus ina Stiúrthóir um Infheistíocht Iompair san Údarás. D'oibrigh sé roimhe sin leis an Údarás um Bóithre Náisiúnta mar Cheann Rannóige, agus é freagrach as Comhpháirtíochtaí Príobháideacha Poiblí, as Oibríochtaí Tráchtála agus as Pleanáil Straitéiseach. Is innealtóir sibhialta é ag a bhfuil taithí leathan ar mhórhionscadail san earnáil phoiblí agus san earnáil príobháideach araon, lena n-áirítear Tollán Chalafort Bhaile Átha Cliath, leathnú M50 agus bailiú an dola saorshreafa ghaolmhair.

Ann Fitzgerald

Is stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin neamhspleách í Ann Fitzgerald. Rinne sí cathaoirleacht ar an nGrúpa Straitéise Tomhaltóirí, a raibh a chuid oibre taobh thiar den chinneadh ón Rialtas an Ghníomhaireacht Náisiúnta Tomhaltóirí a bhunú. D'fhóin sí mar Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin ar an ngníomhaireacht ar feadh cúig bliana suas go mí Dheireadh Fómhair 2012. Roimhe sin, bhí sí ina hArd-Rúnaí ar Chumann Bainisteoirí Infheistíochta na hÉireann. Chuaigh sí isteach sa Chumann ar fhágáil na Roinne Tionscail agus Tráchtála di sa bhliain 1989. Chaith Ann níos mó ná 20 bliain mar stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin, go príomha i gcomhlachtaí tráchtála agus neamhthráchtála san earnáil phoiblí.

Athcheapadh Ann chuig an mBord i mí Mheán Fómhair 2020 le haghaidh téarma cúig bliana.

Anne Graham

Ceapadh Anne Graham mar Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin ar an Údarás Náisiúnta Iompair i mí Eanáir 2015. D'fhóin sí roimhe sin mar Stiúrthóir Seirbhísí Iompair Phoiblí an Údaráis. Is Innealtóir Cairte í Anne agus tá sí ina Comhalta d'Innealtóirí Éireann agus d'Acadamh Innealtóireachta na hÉireann. Tá céim Mháistreachta aici san Eolaíocht Innealtóireachta i réimse an Iompair ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, agus tá céim MBA aici ó Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath. D'oibrigh sí le húdarais áitiúla Bhaile Átha Cliath mar innealtóir sibhialta, mar bhainisteoir tionscadal ar a lán tionscadal difriúil agus mar Bhainisteoir Limistéir i limistéar Thiar Theas Chathair Bhaile Átha Cliath, agus í ag tabhairt seirbhísí údarais áitiúil níos gaire do thomhaltóirí i gceithre oifig áitiúla.

Owen Keegan

Ceapadh Owen P. Keegan mar Bhainisteoir Cathrach Bhaile Átha Cliath i mí Mheán Fómhair 2013, tar éis dó fónamh mar Bhainisteoir Contae ar Chomhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin ó mhí Feabhra 2006. Sula ndeachaigh sé isteach sa Chomhairle, d'oibrigh sé sna róil mar Bhainisteoir Cathrach Cúnta agus mar Stiúrthóir Tráchtá i gComhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Roimh mhí Dheireadh Fómhair 1993, d'oibrigh sé mar eacnamaí do DKM Economic Consultants/Davy Stockbrokers. D'oibrigh sé sa Roinn Airgeadais agus san Institiúid Taighde Eacnamaíochta agus Sóisialta freisin agus chaith sé dhá thréimhse sa Roinn Comhshaoil, Pobail agus Rialtais Áitiúil. Is as Baile Átha Cliath don Uas. Keegan. Tá céimeanna aige sa riarachán poiblí, san eacnamaíocht agus san innealtóireacht shibhialta.

Pat Mangan

D'fhóin Pat Mangan mar Rúnaí Cúnta sa Roinn Iompair ón mbliain 1995 go dtí an bhliain 2010. I measc na nithe a raibh sé freagrach astu bhí iompar poiblí, infheistíocht iompair agus airgeadas.

Roimhe sin, bhí sé ina Cheann um Beartas Bóithre sa Roinn Comhshaoil agus rinne sé cathaoirleacht ar Thionscnamh Iompair Bhaile Átha Cliath.

Tá sé ina Chomhalta den Institiúid Chairte um Lóistíocht agus Iompar in Éirinn.

Athcheapadh Pat chuig an mBord i mí Mheán Fómhair 2020 le haghaidh téarma cúig bliana.

Frank O'Connor

Tá Frank O'Connor ina iar-Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin ar Airtel ATN Limited, ar cuideachta í a sholáthraíonn réitigh chumarsáide sonraí don tionscal eitlíochta. Chomhbhunaigh sé an cuideachta sa bhliain 1998. Sular chomhbhunaigh sé Airtel, d'oibrigh sé i roinnt cuideachtaí forbartha bogearraí, lena n-áiríodh cuideachtaí ilnáisiúnta sna Stáit Aontaithe ar nós Retix agus CACI. Thosaigh sé a ghairm ag Systems Dynamics sa bhliain 1976. D'oibrigh sé leis an gcuideachta ar feadh ocht mbliana, ar chaith sé dhá bhliain díobh sa Ghearmáin agus san Ísiltír. Bhí sé ina stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin de chuid Aer Lingus sa bhliain 2014/15.

Athcheapadh Frank chuig an mBord i mí Mheán Fómhair 2020 le haghaidh téarma cúig bliana.

Brian McCormick

Tá Brian McCormick ina stiúrthóir cairte ag a bhfuil taithí leathan ar bhainistíocht ghinearálta agus oibríocháin, ar fhorbairt gnó agus ar airgeadas corparáideach in Éirinn agus thar lear araon. D'oibrigh sé le déanaí mar Stiúrthóir Feidhmiúcháin de chuid An Post, áit a raibh sé ina Chathaoirleach ar fhochuideachtaí na cuideachta freisin, ba iad sin: Árachas An Post agus Air Business Limited, ar cuideachta dáileacháin irisí agus bainistíochta síntiús sa Ríocht Aontaithe í. D'oibrigh sé roimhe sin mar Stiúrthóir de chuid Merrion Corporate Finance agus i róil ardbhainistíochta le CRH plc sna Stáit Aontaithe. Tá Brian ina chéimí innealtóireachta de chuid an Choláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, agus tá céim MBA aige ó Scoil Wharton in Ollscoil Pennsylvania.

Athcheapadh Brian chuig an mBord i mí Iúil 2022 le haghaidh téarma cúig bliana.

David
Gray

Tá David Gray ina chuntasóir cairte agus ina shainchomhairleoir neamhspleách atá lonnaithe i mBéal Feirste. Chaith sé an chuid is mó dá ghairm sa chleachtadh poiblí, ag obair dó i ndisciplíní an airgeadais chorparáidigh agus an rialachais chorparáidigh. Roimhe sin, bhí sé ina Chomhpháirtí i gCeannas ar Sheirbhísí Iniúcháireachta Seachtraí agus Rialachais Chorparáidigh do RSM UK LLP i mBéal Feirste.

Tá taithí fhairsing coiste iniúcháireachta agus rialachais chorparáidigh aige agus tá sé ina stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin agus ina chathaoirleach ar an gcoiste iniúcháireachta agus riosca do Sheirbhís Fuilaisriúcháin na hÉireann agus d'Údarás Cuain an Phointe araon.

Ar na ceapacháin roimhe tá an ról mar stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin agus/nó mar chathaoirleach ar an gcoiste iniúcháireachta don Roinn Bonneagair (Tuaisceart Éireann); do Sheirbhís Póilíneachta Thuaisceart Éireann; don Choimisiún Beostoic agus Feola do Thuaisceart Éireann; agus d'iontaobhas Pobail agus Ospidéal Uladh.

Is idirghabhálaí cáilithe é David agus tá taithí fhairsing aige ar réiteach díospóide.

Athcheapadh David chuig an mBord i mí Iúil 2022 le haghaidh téarma cúig bliana.

Iain
Docherty

Tá Iain Docherty ina Dhéan ar an Institiúid Ard-Léinn agus tá sé ina Ollamh le Beartas agus Rialachas Poiblí ag Ollscoil Stirling, Albain. Tá Iain ag déanamh taighde ar bheartais iompair agus ar an tionchar atá acu ar fheidhmíocht eacnamaíoch, ar inbhuanaitheacht comhshaoil agus ar chuimsiú sóisialta le níos mó ná 25 bliana anuas. D'oibrigh sé le raon éagsúil eagraíochtaí, lena n-áiríodh rialtais agus gníomhaireachtaí poiblí sa Ríocht Aontaithe, sna Stáit Aontaithe, san Astráil, i gCeanada, san Ísiltír agus sa tSualainn, mar aon leis an Eagraíocht um Chomhar agus Fhorbairt Eacnamaíochta. Chuir sé comhairle ar eagraíochtaí den sórt sin freisin. Bhí sé ina stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin de chuid Iompar Alban idir na blianta 2006 agus 2010 agus bhí sé ina stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin de chuid Scotrail, ar cuideachta oibríochta traenach é, idir na blianta 2015 agus 2019. Sealbhaíonn Iain Comhaltachtaí le hAcadamh na nEolaíochtaí Sóisialta, le Cumann Ríoga Dhún Éideann, le Cumann Ríoga na nEalaíon, leis an gCumann Ríoga Tíreolaíochta agus leis an Institiúid Innealtóirí Sibhialta. Tá sé ina chomhalta cairte den Institiúid Chairte um Lóistíocht agus Iompar freisin.

Eleanor
O'Neill

Ceapadh Eleanor O'Neill chuig bord an Údaráis Náisiúnta Iompair i mí na Nollag 2021. Is sainchomhairleoir teicneolaíochta faisnéise í, agus taithí fairsing aici ar chlaochlú digiteach, ar bhainistíocht oibríochtúil, ar chibearshlándáil, agus ar chumaisc agus éadálacha. D'oibrigh sí i ról shinsearacha feidhmiúcháin le níos mó ná 30 bliain i gcuideachtaí ilnáisiúnta teicneolaíochta amhail Symantec, Visio, Microsoft, Marrakech, agus Digital Equipment Corporation.

Fónann Eleanor mar stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin de chuid Shláinte Leanaí Éireann agus Choillte freisin.

Tá Eleanor ina céimí innealtóireachta de chuid Ollscoil na hÉireann, Gaillimh. Tá cáilíochtaí iarchéime aici san anailís ar chórais ó Ollscoil na Gaillimhe, sa chibearshlándáil ón gColáiste Ollscoile, Baile Átha Cliath, agus sa rialachas corparáideach ó Institiúid na Stiúrthóirí in Éirinn freisin.

Joyce
Loughnan

Tá Joyce Loughnan ina stiúrthóir neamhfheidhmiúcháin de chuid Chumann Tithíochta Eoin Dé, áit a bhfuil sí ina comhalta den Choiste Airgeadais, Iniúcháireachta agus Riosca agus den Choiste Forbartha. Chomh maith leis sin, tá sí ina comhalta de Choiste Eitice Taighde Sheirbhísí Meabhairshláinte Phádraig agus is í an Rúnaí do Chumann Cairde agus Teaghlach Sheirbhísí Iósaf do Dhaoine faoi Mhíchumas Intleachta, Port Reachrann. D'fhóin Joyce roimhe seo mar stiúrthóir Boird de chuid Chomhlachas Bhaile Átha Cliath, The Wheel agus BoardMatch Ireland. D'fhóin sí freisin ar Choiste Comhairleach Straitéiseach Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath, ar Choiste Éireannach Fhóram Idirnáisiúnta na mBan, ar Choiste Stiúrtha na Roinne Comhshaoil um Thithíocht agus Easpa Dídine agus ar Choiste Réigiúnach Chónaidhm Ghnólachtaí agus Fhostóirí na hÉireann (IBEC) do Réigiún an Oirthir.

Bhí sí ar an bPríomhfheidhmeannach ar Focus Ireland idir an bhliain 2008 agus an bhliain 2014. Roimhe sin, chaith sí a gairm idirnáisiúnta 25 bliana ag athrú eagraíochtaí éagsúla ó bhonn trí leas a bhaint as an teicneolaíocht faisnéise. Áiríodh leis na heagraíochtaí sin Bainc-Aontas Éireann (AIB), an Garda Síochána, Aer Lingus, Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath, Hibernian Insurance, Amdahl Europe, Bank of Western Australia, Goldman Sachs (Londain), Quarryman (Poblacht na hAfraice Theas) agus Volkswagen. Sealbhaíonn Joyce Máistreacht sa Riarachán Gnó ó Ollscoil Chathair Bhaile Átha Cliath agus tá sí ina comhalta d'Institiúid na Stiúrthóirí in Éirinn.

Cathaoirleach an Bhoird

Tháinig téarma ceapacháin Fred Barry, ár gCathaoirleach, chun deiridh i mí na Samhna 2022. Cheap an tAire Iompair an tUas. Peter Strachan mar Chathaoirleach an Údaráis an 11 Aibreán 2023.

Cothromaíocht Inscne an Bhoird

Sonraítear sa Chód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) sprioc go ndéanfaí ionadaíocht 40% ar a laghad don dá inscne i gcomhaltas na mBord Stáit.

Ag deireadh na bliana 2022, bhí ceathrar comhaltaí baineannacha (36%) agus seachtar comhaltaí fireannacha (64%) ag an mBord.

Chuir an tÚdarás an Roinn Iompair ar an eolas faoin éagothroime inscne atá ann ar an mBord faoi láthair agus táthar ag súil leis go gcuirfidh an Roinn í sin san áireamh le linn di folúntais a bheidh ann sa todhchaí a líonadh ar leibhéal an chomhalta Boid.

Ár nEagraíocht/Ár bhFoireann

Bhí 240 fostaí san iomlán ag an Údarás amhail an 31 Nollaig 2022, agus iad go léir ag obair ar bhonn cumaisc/hibrídeach ónár gceannoifig i mBaile Átha Cliath. Cuireadh 69 gcomórtas earcaíochta san iomlán ar siúl in ocht mbabhta earcaíochta sa bhliain 2022, agus iad ag clúdach ról nua agus ról a bhí ann cheana. Bhí roinnt ball foirne tionscadail ann freisin nach bhfuil fostaithe go díreach ag an Údarás. Oibríonn na baill foirne sin chun cabhrú leis an Údarás an clár suntasach oibre atá ar bun aige i ndáil le gnó/tacaíocht laethúil agus i ndáil le mórtionscadail araon a chur i gcrích.

Tábla 1 - Próifíl inscne na bhfostaithe ag an 31 Nollaig 2022

Fostaithe 2022	Líon	Céatadán
Fireann	154	64%
Baineann	86	36%
Iomlán	240	100%

Is le réimsí na heolaíochta, na teicneolaíochta, na hinnealtóireachta agus na matamaitice (STEM) a bhaineann formhór na ról laistigh den Údarás. Tá próifíl éagothrom inscne na heagraíochta inchurtha go príomha i leith rannpháirtíocht íseal na mban i ról teicneolaíochta agus innealtóireachta agus i leith an sciar ísil ban a bhíonn ag gabháil do cháilíochtaí STEM i gcoitinne. Tá an tÚdarás ag obair chun an éagothroime sin a laghdú bunaithe ar phlean gníomhaíochta um Chomhionannas, Éagsúlacht agus Cuimsiú. Cé go nglacann an tÚdarás leis go dtógfaidh sé tamall maith air an scéal a réiteach, is féidir le sraith beart atá pleanáilte aige an éagothroime sin a laghdú.

Tuairisciú ar an mBearna Phá idir na hInscní

I mí na Nollag 2022, tháinig tuairisciú ar an mbearna phá idir na hInscní chun bheith ina cheanglas faoin Acht um Fhaisnéis faoin mBearna Phá idir na hInscní, 2021. Leis an reachtaíocht sin, cuireadh oibleagáid ar eagraíochtaí a bhfuil 250 fostaí nó níos mó acu ríomhaireachtaí bliantúla a fhoilsiú ina léirítear an bhearna phá idir tuilleamh na mban agus tuilleamh na bhfear faoin 31 Nollaig 2022. Cé nach raibh ceangal ar an Údarás tuairisciú ar a bhearna phá idir na hInscní toisc go raibh níos lú ná 250 fostaí aige sa

bhliain 2022, rinneadh cinneadh chun ár sonraí faoin mbearna phá idir na hinscní a fhoilsiú chun a thaispeáint go bhfuilimid tiomanta d'éagsúlacht inscne a chur ar aghaidh inár n-áit oibre.

Ar fud an Údaráis, ba é 3.78% an mheánbhearna phá idir na hinscní i measc na bhfostaithe uile sa bhliain 2022 (sa bhliain 2021, ba é 11.3% an mheánbhearna phá idir na hinscní in Éirinn agus ba é 13% an mheánbhearna phá idir na hinscní san Aontas Eorpach).

Oibriú Cumaisc

Le linn na bliana 2022, lean athrú gan fasach d'fhórsa saothair an Údaráis le heascairt as paidéim Covid-19 agus as na bearta a rinneadh chun tionchar na paidéime a mhaolú. Cuireadh tús le hathoscailt tosaigh oifigí an Údaráis i mí Feabhra 2022 agus rinneadh a lán oibre chun a chinntiú go mbeadh an fhoireann ar fad in ann filleadh ar an áit oibre go rathúil agus go sábháilte amach sa bhliain. Tar éis chur i bhfeidhm a bheartais um oibriú cumaisc, d'fhill an fhoireann ar fad ar an oifig ó mhí Dheireadh Fómhair 2022 ar aghaidh ar mheánphatrún freastail arb é atá ann dhá lá ar an láithreán agus trí lá ag cianoibriú.

Foghlaim agus Forbairt

Áiríodh soláthar 12 chúrsa inmheánacha ar fud na heagraíochta inar díriodh ar na topaicí seo a leanas leis na príomhdheiseanna Foghlama agus Forbartha a soláthraíodh le linn na bliana 2022:

- » Forbairt Ceannaireachta,
- » Oiliúint Gaeilge,
- » Oiliúint Béarla Shoiléir,
- » Oiliúint inrochtaineachta,
- » Cinnteoireacht Saorála Faisnéise,
- » Oiliúint scileanna do bhaill foirne ar leibhéal an Oifigigh Feidhmiúcháin agus ar leibhéal an Ardoifigigh Feidhmiúcháin.

Forbraíodh gné nua Foghlama agus Forbartha ar chóras acmhainní daonna an Údaráis freisin chun an próiseas iarratais le haghaidh iarrataí ar oiliúint Inmheánach, ar oiliúint Sheachtrach agus ar oiliúint Bhreisoideachais a chuíchóiriú.

Comhionannas, Éagsúlacht agus Cuimsiú

Lean an tÚdarás le dul chun cinn a dhéanamh ar a chlár oibre Comhionannais, Éagsúlachta agus Cuimsithe sa bhliain 2022, go háirithe i ndáil leis na freagrachtaí atá ar an Údarás faoi Dhualgas na hEarnála Poiblí i leith an Chomhionannais agus Chearta an Duine, mar atá leagtha amach in alt 42 den Acht fá Choimisiún na hÉireann um Chearta an Duine agus Comhionannas, 2015. Leis an Dualgas sin, cuirtear ceanglas dlíthiúil ar eagraíochtaí earnála poiblí comhionannas a chur chun cinn go réamhghníomhach, idirdhealú a chosc, agus cearta an duine a chosaint dá gcuid fostaithe, custaiméirí agus úsáideoirí seirbhíse agus do gach duine a ndéanann a gcuid beartas agus pleananna difear dóibh.

Agus é ag cur leis na hiarrachtaí a bhí ar bun aige cheana chun Comhionannas, Éagsúlacht agus Cuimsiú a chur chun cinn ar bhonn corparáideach, chomhlíon an tÚdarás roinnt gníomhartha Comhionannais, Éagsúlachta agus Cuimsithe sa bhliain 2022. Áiríodh leo sin:

- » Imeachtaí lena dtugtar tacaíocht d'fholláine foirne go ginearálta, mar aon le himeachtaí sonracha chun tacú le comhghleacaithe LADTI+,
- » Seisiúin um fheasacht ar mhíchumas,
- » Athbhreithniú ar phróisis earcaíochta i ndáil le Comhionannas, Éagsúlacht agus Cuimsiú, lena n-áirítear rianú sonraí éagsúlachta,
- » An Tuarascáil ar an mBearna Phá idir na hInscní, 2022, a fhoilsiú,
- » Clár inmheánach meantóireachta a chur i bhfeidhm, mar aon le rannpháirtíocht i gClár Meantóireachta Líonra Fhoras Bainistíochta na hÉireann/Club 30%,
- » Oiliúint ríomhfhoghlama a chur i bhfeidhm ina ndírítear ar chlaonadh neamh-chomhfhiosach agus ar cheanglais faoin Acht um Dhualgas na hEarnála Poiblí,
- » Iniúchadh Cultúir a sheoladh chun folláine eagraíochta a mheasúnú,
- » Ceanglais faoi Chuid 5 den Acht um Míchumas 2005 a chomhlíonadh go rathúil i ndáil le tuairisciú daoine a bhfuil míchumas orthu agus le fostú daoine a bhfuil míchumas orthu araon. D'fheidhmigh an tÚdarás os cionn an íoscheanglais 3% an athuir, agus 5.2% dá fhostaithe ag obair agus míchumas orthu. Is ionann é sin agus méadú 1%, beagnach, i gcomparáid leis an mbliain roimhe. Méadófar an sprioc sin go 6% sa bhliain 2024, agus tá an tÚdarás muiníneach go gcomhlíonfaidh sé an sprioc sin.

Chabhraigh an obair thuas leis an Údarás aibíocht reatha na heagraíochta ó thaobh an Chomhionannais, na hÉagsúlachta agus an Chuimsithe de a léarscáiliú. Úsáideadh an tsamhail aibíochta atá leagtha amach sa doiciméad “Ár Seirbhís Phoiblí 2020” (Gníomh 16) mar thagarmharc/pointe tagartha don obair sin.

Ráiteas Straitéise Nua don Údarás

D'fhorbair an tÚdarás Ráiteas Straitéise nua sa bhliain 2022, rud a bhí bunaithe ar chaidreamh comhairliúcháin poiblí a seoladh sa dara ráithe den bhliain. Cheadaigh an Bord an Ráiteas Straitéise 2023-2025 nua agus áirítear leis misean, fíis agus cuspóirí straitéiseacha an Údaráis le haghaidh na dtrí bliana atá le teacht.

Treochlár um Gníomhú ar son na hAeráide

Leis an bPlean Gnímh don Aeráid 2021 (CAP21), tugadh ceanglas isteach ar chomhlachtaí earnála poiblí ‘Treochláir um Gníomhú ar son na hAeráide’ a chur i gcrích faoi dheireadh na bliana 2022 (a athraíodh ina dhiaidh sin go deireadh na chéad ráithe den bhliain 2023). Tá na treochláir sin le hullmhú ar aon dul leis an doiciméad treorach gaolmhar ar eisigh Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI) agus an Gníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) é.

Cuirtear in iúl sa Treochlár um Gníomhú ar son na hAeráide conas atá gach comhlacht poiblí ag féachaint le ceanglais Shainordú na hEarnála Poiblí um Gníomhú ar son na hAeráide a chomhlíonadh agus leis na spriocanna atá aige don bhliain 2030 ó thaobh astaíochtaí carbóin agus éifeachtúlacht fuinnimh de a shroicheadh.

Thug an tÚdarás an chéad Treochlár um Ghníomhú ar son na hAeráide uaidh chun críche agus déanfar an doiciméad a athbhreithniú agus a nuashonrú ar bhonn bliantúil.

Baineann sé sin leis an eagraíocht ón taobh corparáideach de, agus tá sé ar leithligh ón obair atá á déanamh ag an Údarás ar iompar inbhuanaithe a sholáthar ar fud na tíre.

Ón taobh eacnamaíoch, sóisialta agus rialachais de i gcoitinne, chuir an tÚdarás am agus acmhainní isteach sa bhliain 2022 chun measúnú a dhéanamh ar rioscaí eacnamaíocha, sóisialta agus rialachais agus ar dheiseanna eacnamaíocha, sóisialta agus rialachais, chun féachaint le breithniúcháin eacnamaíocha, shóisialta agus rialachais a leabú isteach ina phríomhoibríochtaí gnó agus chun na sonraí cearta a fhorbairt chun torthaí eacnamaíocha, sóisialta agus rialachais a thomhas ón taobh criticiúil de.

Athlonnú Corparáideach (Tionscadal an Aistrithe Mhóir)

Is é atá i gceist le Tionscadal an Aistrithe Mhóir ná cóiríocht oifige an Údaráis a chomhdhlúthú ó na ceithre láthair atá aige faoi láthair ina láthair lárailthe amháin. Ní hé amháin gur tháinig an tionscadal as an ngá atá ann le samhail oibriúcháin níos éifeachtúla a chur i bhfeidhm ó thaobh bainistíochta ginearálta saoráidí de, ach tháinig sé freisin as an ngá atá ann le freastal ar líon méadaithe ball foirne mar gheall ar an leathnú ar réimsí freagrachta an Údaráis.

Sainaitníodh Áras Mhargadh an Fhéir i Margadh na Feirme, Baile Átha Cliath, mar láthair roghnaithe ina dhiaidh sin, agus cheadaigh an tÚdarás na Cinn Téarmaí le haghaidh léasú na láithreach sin i mí Mheán Fómhair 2022. Bhíothas ag druidim le hidirbheartaíocht léasa a thabhairt chun críche faoi dheireadh na bliana 2022.

Tionscnaíodh próiseas soláthair chun foireann deartha chomhtháite a cheapadh chun cabhrú leis an Údarás áit oibre a bheadh nua-aimseartha agus oiriúnach don fheidhm don Údarás a dhearadh agus a sholáthar.

Ár bhFreagrachtaí Corparáideacha

Nochtadh Cosanta

Ní dhearnadh aon nochtaí cosanta leis an Údarás sa bhliain 2022.

Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú), 2021

Thug an tÚdarás achtú Acht na dTeangacha Oifigiúla (Leasú), 2021, ar aird agus thosaigh sé ag ullmhú do thosach feidhme fheidhmeanna an Achta nua. Áiríodh leis na hullmhúcháin sin freastal ball foirne ar sheimineár faisnéise i mí Dheireadh Fómhair 2022 inar pléadh ceanglais nua alt 10A maidir le fógraíocht. Lean an tÚdarás lena Scéim Teanga 2020-2023 a chur chun feidhme freisin. Is scéim cheadaithe í.

Le linn na bliana, d'fhoilsigh an tÚdarás 282 phostáil i nGaeilge sna meáin shóisialta agus lean sé le preaseisiúintí a fhoilsiú i nGaeilge.

Táirgeadh leaganacha Gaeilge d'ábhair amhail an Straitéis Iompair do Mhórchéantar Baile Átha Cliath, an plean 'Éire a Nascadh' agus doiciméid chomhairliúcháin BusConnects.

Gnóthaí Parlaiminteacha

Fuair an tÚdarás 2,323 fhiosrú ó ionadaithe poiblí agus ó údaráis áitiúla le linn na bliana. Tá siad miondealaithe mar a leanas:

- » Ceisteanna Parlaiminte – 955 cinn
- » Ceisteanna ó Ionadaithe Poiblí – 1,290 ceann
- » Ceisteanna ó Údarás Áitiúil/ó Roinn – 78 gcinn

Thug an tÚdarás freagra ar ocht n-iarraidh shonracha scríofa ó Choistí den Oireachtas le linn na bliana freisin.

I mí na Bealtaine agus i mí an Mheithimh, d'fhreastail an Príomhfheidhmeannach agus an Leas-Phríomhfheidhmeannach ar chruinnithe den Chomhchoiste um Iompar agus Cumarsáid chun an Straitéis Iompair do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath a phlé. I mí Mheán Fómhair, d'fhreastail an Príomhfheidhmeannach ar chruinniú den Chomhchoiste um Iompar agus Cumarsáid chun na saincheisteanna atá ag déanamh difear don tionscal Tacsaithe a phlé. I mí na Samhna agus i mí na Nollag, d'fhreastail an Príomhfheidhmeannach agus an Stiúrthóir um Sheirbhísí Iompair Phoiblí ar chruinniú den Chomhchoiste um Iompar agus Cumarsáid chun na saincheisteanna seirbhíse a bhfuiltear ag teacht orthu le hoibrítheoirí oibleagáide seirbhíse poiblí a phlé.

Caidreamh leis na Meáin agus le Geallsealbhóirí

Tháirg an tÚdarás 55 phreaseisiúint san iomlán sa bhliain 2022. Thug an tÚdarás faoi dheich gcleachtadh comhairliúcháin phoiblí trínár dtairseach comhairliúcháin ar líne sa bhliain 2022. Sna míonna deiridh den bhliain 2022, chuir an tÚdarás tús le hobair ar straitéis nua um chaidreamh le geallsealbhóirí.

Rochtain ar Fhaisnéis (Saoráil Faisnéise agus Rochtain ar Fhaisnéis maidir leis an gComhshaol)

Ar an iomlán, fuair an tÚdarás 155 iarraidh faoin reachtaíocht um Shaoráil Faisnéise. Chomh maith leis sin, fuair an tÚdarás 12 iarraidh ar fhaisnéis maidir leis an gcomhshaol faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Rochtain ar Fhaisnéis maidir leis an gComhshaol).

Oifig an Ombudsman

Tugadh fógra don Údarás faoi 15 ghearán a rinneadh le hOifig an Ombudsman.

Cosaint Sonraí

Tá an tÚdarás lántiomanta dár n-oibleagáidí cosanta sonraí, agus cinntimid go bpríseáiltear sonraí pearsanta de réir na reachtaíochta um chosaint sonraí. Sa bhliain 2022, leanamar lenár gcreat cosanta sonraí a bhreisiú. Áiríodh leis na príomhbhreitishe Oifigeach Cosanta Sonraí neamhspleách a earcú, coiste a bhunú, atá comhdhéanta de na baill foirne is sinsearaí, chun faireachán a dhéanamh ar chosaint sonraí, agus rannpháirtíocht ár n-oifigigh cosanta sonraí i líonra oifigeach cosanta sonraí na státseirbhíse.

Cuid dhílis dár gcreat cosanta sonraí is ea an líonra Curadh Sonraí, ar daoine iad a oibríonn i ndlíthchomhar le bainisteoirí agus baill foirne a n-aonaid gnó chun a chinntiú go leabaítear prionsabail, beartais agus cleachtais i réimse na cosanta sonraí isteach in oibríochtaí laethúla. Tagann an grúpa sin le chéile ar bhonn tráthrialta chun comhlíonadh cosanta sonraí a phlé ar fud an Údaráis agus chun eolas a chomhroinnt.

Leanamar freisin lenár gclár feasachta agus oiliúna i measc ár bhfoirne, áit ar taispeánadh roinnt láithreoireachtaí inmheánacha chun a chinntiú go bhfuil gach duine ar an eolas faoinár n-acmhainní cosanta sonraí agus faoi na freagrachtaí atá orthu. Leanfaidh an tÚdarás le tógáil ar ár gcultúr cosanta sonraí sa dá mhí dhéag atá le teacht, ar cultúr é atá ag teacht in aibíocht.

Teicneolaíocht Faisnéise agus Cumarsáide (TFC)

Bhí díriú láidir ann arís eile sa bhliain 2022 ar leanúnachas gnó a chothabháil agus ar thimpeallachtaí slána cianoibre a sholáthar. Mar an gcéanna, bhí díriú comhchosúil ann go fóill ar rialachas slándála ár bpríomhsholáthraithe a bhfuil orthu córais an Údaráis a rochtain agus a bhainistiú trí theicneolaíocht cianoibre a úsáid. Tháinig Oibríochtaí Slándála an Údaráis in aibíocht go mór an athuir sa bhliain. Leagadh díriú láidir lena linn ar bhainistíocht teagmhas, ar ionsamhlú cibirtheagmhas agus ar théarnamh teagmhas. Measúnaíonn an tÚdarás a aibíocht i gcomparáid le caighdeáin tionscail (mar atá Creat Cibearshlándála na hInstitiúide Náisiúnta um Chaighdeáin agus Teicneolaíocht) gach bliain, agus baineann sé úsáid as an bpróiseas sin chun feabhas seasmhach a bhrú chun cinn. Cuireadh roinnt tionscnamh straitéiseach TFC chun feidhme chun cobhsaíocht agus athléimneacht chórais an Údaráis a mhéadú. Áiríodh leo sin tacaíocht d'oibriú hibrideach/do chianoibriú, uirlisiú comhair nua-aimseartha a chur i bhfeidhm, DocuSign a chur i bhfeidhm ar bhealach leathnaithe agus níos comhtháite, tacú le Tionscadal an Aistrithe Mhóir, tacaíocht soláthair a thabhairt do na mórchláir theicneolaíochta, priontáil tharmhligthe, athléimneacht fheabhsaithe le haghaidh a lán córas corparáideach, agus roinnt príomhchóras a athnuachan. Athraíodh an plean leanúnachais gnó agus an plean um athshlánú ó thubaiste chun dáta tuilleadh chun an filleadh ar an oifig a léiriú, agus rinneadh tástáil um athshlánú ó thubaiste ar gach príomhchóras.

Leathnaíodh an tArdán Faisnéise Gnó tuilleadh trí thacair sonraí ticéadaithe a thabhairt isteach ó shonraí Iarnród Éireann, ó oibrítheoirí tráchtála bus agus ó roinnt oibrítheoirí Naisc Áitiúil. Chomh maith leis sin, baineann roinnt geallsealbhóirí seachtracha, lena n-áirítear baill foirne na nOibrítheoirí Iompair, úsáid fhairsing as an ardán.

Ghlac an tÚdarás ról an-ghníomhach an-chomhoibríoch an athuir i slándáil fhoriomlán an éiceachórais oibrítheoirí iompair a fheabhsú, ag obair dó i gcomhar le hoibrítheoirí iompair chun feabhsuithe slándála a bhrú chun cinn ar aon dul leis an Treoir maidir le Slándáil na gCóras Gréasáin agus Faisnéise.

Pleanáil dár dTodhchaí

Is é is dea-chóras iompair ann ná córas a théann chun tairbhe do dhaoine trí fhorbairt shóisialta, chultúrtha agus eacnamaíoch a spreagadh. Ón taobh sin de, tá riachtanais na hÉireann ar tí éirí níos casta sna blianta atá romhainn, agus is cuid dhílis de mhisean an Údaráis é soláthar a dhéanamh do na riachtanais sin.

Maidir le hinfheistíocht san iompar agus leis an bpleanáil iompair, ba ar an todhchaí a bhí an díriú is mó sa bhliain 2022. Ní hé amháin go ndearnadh an Straitéis Iompair do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath 2022-2042 a chur i gcrích agus a cheadú, ach rinneadh dul chun cinn suntasach freisin ar Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí 2040 a chur chun feidhme agus tugadh Straitéis Iompair Limistéar Ceannchathartha Luimnigh-Shionainne chun críche.

Cuireadh iarratais phleanála le haghaidh sé chroíchonair bus i mBaile Átha Cliath isteach mar chuid de BusConnects agus cuireadh iarratas ar Ordú Iarnróid isteach le haghaidh DART+ Thiar.

Rinneadh iarratas ar Ordú Iarnróid le haghaidh MetroLink freisin.

Maidir le gníomhú ar son na haeráide, d'ordaíomar 165 cinn de bhusanna ceallra-leictreacha aon stóir agus dhá stór lena n-úsáid ar sheirbhísí uirbeacha. Chomh maith leis sin, d'ordaíomar 90 carráiste nua DART sa bhreis, rud a fhágann go bhfuil 185 charráiste á dtáirgeadh anois lena seachadadh d'Éirinn ón mbliain seo chugainn ar aghaidh.

Le linn na bliana 2022, chuaigh an tÚdarás i dteagmháil le húdaráis áitiúla ar fud na tíre maidir le pleananna forbartha agus pleananna limistéir áitiúil a ullmhú. Chuathas i gcomhairle leis an Údarás freisin maidir le roinnt mhaith pleananna iompair áitiúil a ullmhú do bhailte tábhachtacha agus do lonnaithe eile. Rinneadh cuid mhór den obair sin chun cabhrú le hinfheistíocht iompair a chur in ord tosaíochta i limistéir áitiúla.

Tionscnaimh Phleanála Iompair

Áiríodh iad seo a leanas leis na príomhthionscnaimh phleanála iompair ar thug an tÚdarás fúthu sa bhliain 2022:

Mórchéantar Bhaile Átha Cliath - Rinne an tAire Iompair an Straitéis Iompair do Mhórchéantar Bhaile Átha Cliath 2022-2042 a chur i gcrích agus a cheadú i mí na Nollag 2022, rud lena ndéantar soláthar do dhul chun cinn leantach a dhéanamh ar BusConnects, ar DART+, ar MetroLink, ar Luas Fhionnghlaise agus ar an bPlean Gréasán Rothaíochta, agus bonn reachtúil á sholáthar le haghaidh raon tionscnamh de chuid an Údaráis, amhail Ticéadú na Chéad Ghlúine Eile agus Áiteanna Oibre Taistil Níos Cliste agus Campais Taistil Níos Cliste.

Limistéar Cathrach Chorcaí - Mar chuid de chur chun feidhme Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí, rinneadh tuilleadh dul chun cinn ar roinnt tionscadal sa bhliain 2022. Áiríodh leo sin tionscadail Conairí Iompair Inbhuanaithe agus Athdhearadh Gréasáin de chuid BusConnects Chorcaí, Iarnród Éadrom Chorcaí, Clár Iarnróid Comaitéireachta Chorcaí agus tionscadail éagsúla a cistíodh faoin gClár Taistil Ghníomhaigh. Lean an tÚdarás le páirt a ghlacadh i nGrúpa Phlean Straitéiseach Limistéar Chorcaí freisin.

Limistéar Ceannchathartha Luimnigh-Shionainne - Foilsíodh leagan athbhreithnithe den Dréacht-Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Luimnigh-Shionainne le haghaidh dara babhta de chomhairliúchán poiblí i mí Aibreáin 2022. Fuarthas 89

n-aighneacht agus rinneadh an Straitéis a thabhairt chun críche agus a fhoilsiú i mí na Nollag.

Limistéar Ceannchathartha na Gaillimhe - Lean an tÚdarás air ag obair le Comhairle Cathrach na Gaillimhe chun na cuspóirí atá leagtha amach i Straitéis Iompair na Gaillimhe a chur chun feidhme. Ag teacht sna sála ar chinneadh go ndéanfaí athbhreithniú ar Straitéis Iompair na Gaillimhe, eisíodh tairiscintí sa bhliain 2022 le haghaidh Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha na Gaillimhe a ullmhú. Tá obair le tosú sa bhliain 2023 ar an Dréacht-Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha na Gaillimhe.

Limistéar Ceannchathartha Phort Láirge - Cuireadh gach mórchéim den Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Phort Láirge i gcrích, tríd is tríd, sa bhliain 2022, eadhon foilsiú na Dréacht-Straitéise Iompair do Limistéar Ceannchathartha Phort Láirge; comhairliúchán poiblí; leasuithe; agus foilsiú na tuarascála deiridh. Fuarthas 70 aighneacht le linn an chomhairliúcháin phoiblí agus rinneadh roinnt athruithe roimh thabhairt chun críche na Straitéise Iompair.

Réimsí Eile

D'oibrigh an tÚdarás i gcomhar le lear údarás áitiúil ar fud na tíre chun Pleananna Áitiúla Iompair a ullmhú, agus cistiú á sholáthar le haghaidh Pleananna Áitiúla Iompair ar fud 20 ceann de láithreacha difriúla. Tá na pleananna sin á ngabháil de lámh, bunaithe ar an modheolaíocht ABTA (Measúnacht Iompair Limistéarbhunaithe) ar fhorbair an tÚdarás agus Bonneagar Iompair Éireann í.

Cur Chun Feidhme agus Faireachán a Dhéanamh ar an mBeartas Iompair

Le linn na bliana, rinne an tÚdarás 150 aighneacht, beagnach, maidir le hiarratais phleanála, agus rinne sé 45 aighneacht maidir le Pleananna Forbartha Cathrach agus Contae agus le Pleananna Limistéir Áitiúil.

Samhaltú Iompair - Sa bhliain 2022, tugadh faoi shamhaltú fairsing chun tacú le tionscadail agus tionscnaimh amhail MetroLink, BusConnects, an Plean Gnímh don Aeráid, Costas Plódaithe na gCathracha Réigiúnacha, an Straitéis Iompair do Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath, an Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Luimnigh-Shionainne, Straitéis Iompair Limistéar Cathrach Chorcaí, an Straitéis Iompair do Limistéar Ceannchathartha Phort Láirge, Clár Iarnród Comaitéireachta Limistéar Chorcaí, Scéim Idirthuras Iarnróid Éadroim Chorcaí, DART+, DART faoi Thalamh, Líne Chósta DART+, Nasc Traschathrach na Gaillimhe agus Luas Fhionnghlaise. De bhreis air sin, baineadh úsáid as Samhlacha Réigiúnacha an Údaráis chun tacú leis an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil agus le húdaráis áitiúla ábhartha na hoibleagáidí Aontais Eorpaigh atá orthu a chomhlíonadh maidir le léarscáiliú torainn agus aercháilíochta.

Éire a Nascadh - is é is 'Éire a Nascadh' ann ná an plean atá i bhfeidhm ag an Údarás chun soghluaisteacht tuaithe agus idiruirbeach a bhunathrú trí fheabhas a chur ar sheirbhísí bus agus iarnróid ar fud na tíre thar an tréimhse cúig bliana idir 2021 agus 2025, agus an dá bhliain sin san áireamh. Tháinig an próiseas comhairliúcháin phoiblí chun deiridh i mí na Nollag 2021, agus breis agus 3,000 aighneacht faighte.

Sa bhliain 2022, d'fhorbair an tÚdarás plean cur chun feidhme agus chuir sé tús le

soláthar céimnithe an Phlean Soghluaisteachta Tuaithe ‘Éire a Nascadh’. Sa bhliain 2022, soláthraíodh 38 gcinn de sheirbhísí nua agus breisithe bus ar fud na hÉireann le Céim 1 den phlean. Leis na seirbhísí sin, tá rochtain fheabhsaithe ann ar iompar poiblí agus tá naisc mhéadaithe ann idir sráidbhailte, bailte agus cathracha i gceantar tuaithe na hÉireann.

An tAthbhreithniú Amchláir Iarnróid - I mí Mheán Fómhair, sheol Iarnród Éireann próiseas comhairliúcháin phoiblí ar an athbhreithniú amchláir ar a sheirbhísí iarnróid. Foilsíodh an t-athbhreithniú amchláir i dtreo dheireadh na bliana 2022 agus cuireadh na hathruithe ar sheirbhísí chun feidhme i mí na Nollag 2022.

BusConnects Bhaile Átha Cliath

Bonneagar BusConnects Bhaile Átha Cliath - Croíchonairí Bus - Is é atá i gceist leis an obair seo bonneagar leanúnach tosaíochta bus agus saoráidí feabhsaithe coisithe agus rothaíochta a fhorbairt ar shé cinn déag de chroíchonairí gathacha i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath a chuimsíonn 12 Scéim lena dtógáil.

Le linn na bliana 2022, chuir an tÚdarás iarratais reachtúla fhoirmiúla faoi bhráid an Bhoird Pleanála lena gceadú le haghaidh tógáil faoi alt 51 d’Acht na mBóithre le haghaidh sé Scéim Croíchonair Bus. Is iad sin:

- » Cluain Ghrífín go Lár na Cathrach;
- » Belfield/an Charraig Dhubh go Lár na Cathrach;
- » Baile Bhlainséir go Lár na Cathrach;
- » Gleann na Life go Lár na Cathrach;
- » Baile Munna/Fionnghlas go Lár na Cathrach; agus
- » Leamhcán go Lár na Cathrach.

Bhí Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta agus Ráiteas Tionchair Natura ag gabháil le gach Scéim. Rinneadh Orduithe Ceannaigh Éigeantaigh a ullmhú agus a chur isteach lena ndeimhniú i ndáil le gach ceann de na sé Scéim sin freisin.

Leanadh sa bhliain 2022 leis an obair pleanála agus deartha ar na sé scéim atá fágtha, a chuirfear isteach sa bhliain 2023.

Cuireadh tús le forbairt a dhéanamh ar na doiciméid chonartha i ndáil le céim na tógála, agus tá soláthar na scéimeanna tosaigh le tosú sa bhliain 2023 tar éis don Rialtas an cás gnó nuashonraithe a cheadú.

An tAthbhreithniú ar Ghréasán BusConnects Bhaile Átha Cliath

Seoladh an tríú céim d’Athdhearadh an Ghréasáin, rud lenar bhain tabhairt isteach na gCuarbhealaí Thuaidh, i mí na Bealtaine 2022. Leis na Cuarbhealaí Thuaidh, clúdaítear an taobh thuaidh den chathair, ó Bhaile Bhlainséir/Fionnghlas san iarthar go Marino/Cill Easra san oirthear. Maidir leis an gceathrú céim, rud lenar bhain Dromlach G agus Bealach 60 a thabhairt isteach, seoladh í i mí Dheireadh Fómhair agus soláthraítear léi seirbhísí ón mBó Dhearg agus Gleann na Life isteach i lár na cathrach. Is é an toradh atá ar sheoladh na gcéimeanna sin ná acmhainn agus minicíocht mhéadaithe, lena n-áirítear seirbhísí méadaithe sa tráthnóna agus ag an deireadh seachtaine, do na pobail a n-oibríonn siad tríothu.

Clár DART+

Is é is Clár DART+ ann ná clár bunathraitheach tionscadal a bhfuil mar aidhm leis na seirbhísí iarnróid atá ann cheana i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath a nuachóiriú agus a fheabhsú. Soláthrófar seirbhís iarnróid atá inbhuanaithe agus iontaofa agus a oibríonn ar bhonn níos minice mar thoradh ar an gclár, agus acmhainn á méadú ar na conairí iarnróid a fhreastalaíonn ar Bhaile Átha Cliath. Leictreofar na conairí sin freisin. Cuireadh pleanáil agus dearadh gach gné de Chlár DART+ ar aghaidh tuilleadh sa bhliain 2022.

I mí Iúil 2022, sroicheadh garsprioc shuntasach nuair a cuireadh Ordú Iarnróid le haghaidh DART+ Thiar faoi bhráid an Bhoird Pleanála. Áirítear le tionscadal DART+ Thiar leictriú an iarnróid atá ann cheana idir Maigh Nuad agus Bealach na Páirce ar an M3 agus lár na cathrach, feabhsuithe ar an ngréasán iarnróid i lár na cathrach agus saoráid iosta nua chun cóiríocht a chur ar fáil do fhlít nua DART. Rinne Iarnród Éireann dul chun cinn ar thionscadal DART+ Thiar Theas freisin, rud lena leictreofar an t-iarnród atá ann cheana idir Collchoill/Cill Droichid agus lár na cathrach trí Thollán Pháirc an Fhionnuisce. Cuireadh an leagan nuashonraithe de Réamhchás Gnó DART+ isteach lena cheadú i mí Mheán Fómhair 2022 agus chun go bhféadfaí Ordú Iarnróid a chur isteach sa chéad ráithe den bhliain 2023. Cuireadh comhairliúcháin phoiblí ar siúl ar thionscadal DART+ an Chósta Thuaidh lena leathnófaí seirbhísí DART chuig áiteanna feadh na líne thuaidh ó Mhullach Íde go Droichead Átha.

I mí na Nollag 2022, thug an Rialtas ceadú d'ordú breise arb é atá ann 90 carráiste traenach ceallra-leictreach chun an t-ordú reatha le haghaidh fhlít DART a fhorlíonadh agus chun oibriú seirbhísí leictreacha a chumasú ar chodanna de ghréasán DART sula gcuirfí na mórthionscadail leictriúcháin i gcrích.

MetroLink

Is é atá i gceist le Tionscadal MetroLink ná conair leithscartha iarnróid éadroim ardacmhainne agus ardmhinicíochta a fhorbairt ó Charlemont go Sord, trí Aerfort Bhaile Átha Cliath.

Comhtháthaíonn Tionscadal MetroLink le seirbhísí Iarnród Éireann, seirbhísí Bhus Átha Cliath agus seirbhísí Luas chun córas lán-chomhtháite iompair phoiblí a sholáthar i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath. Conair tholláin den chuid is mó is ea an chonair. Áirítear léi 16 stáisiún nua, ar stáisiúin faoi thalamh iad 11 cheann díobh, agus saoráid páirceála agus taistil.

Leanadh le Tionscadal MetroLink a phleanáil agus a dhearadh le linn na bliana 2022. Rinne foireann an Tionscadail tuilleadh forbartha ar an Réamhdhearadh, ar an Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta agus ar an Réamhchás Gnó le haghaidh an Tionscadail.

Cheadaigh an Rialtas an Réamhchás Gnó i mí Iúil 2022, agus cuireadh doiciméid Ordaithe Iarnróid faoi bhráid an Bhoird Pleanála go foirmiúil i mí Mheán Fómhair 2022.

An Flít Uirbeach Busanna: An tAistriú go Nialas

Le linn na bliana 2022, ghlac an tÚdarás seachadadh 24 cinn de bhusanna uirbeacha hibrideacha dhá stór, 66 cinn de bhusanna uirbeacha ceallra-leictreacha dhá stór agus 41 cheann de bhusanna uirbeacha ceallra-leictreacha (faid fhada) aon stóir. Ba é a bhí sna seachadtaí sin ná críochnú dhá ordú le haghaidh 280 bus hibrideach dhá stór san iomlán agus na chéad seachadtaí ó orduithe tosaigh le haghaidh 165 bus leictreacha atá le tabhairt i mbun oibre i mBaile Átha Cliath, i Luimneach agus i mBaile

Átha Luain sa bhliain 2023. Is é atá sna busanna sin ná feithiclí astaíochtaí nialasacha lena rannchuideofar le laghdú suntasach in astaíochtaí CO2 agus le haercháilíocht fheabhsaithe feadh na mbealaí a n-oibreoidh siad orthu.

Chomh maith leis sin, rinneadh dul chun cinn le linn na bliana 2022 ar phróiseas soláthair le haghaidh busanna uirbeacha ceallra-leictreacha (faid ghearr) aon stóir agus tá sé beartaithe an Conradh a dhámhachtain sa chéad ráithe den bhliain 2023.

An Flít Neamhuirbeach Busanna agus Cóistí

Le linn na bliana 2022, ghlac an tÚdarás seachadadh 11 ceann d'fheithiclí réigiúnacha comaitéireachta aon stóir ísealiontrála agus 30 ceann d'fheithiclí réigiúnacha comaitéireachta dhá stór ísealiontrála san iomlán. Ba é a bhí sna feithiclí aon stóir sin ná na feithiclí deiridh ó ordú a cuireadh isteach sa chuid tosaigh den bhliain 2021 le haghaidh 40 feithicil agus ba é a bhí sna feithiclí dhá stór ná na chéad seachadtaí ó ordú a cuireadh isteach sa chuid deiridh den bhliain 2021 le haghaidh 50 feithicil.

Ina theannta sin, cuireadh ordú isteach an 6 Nollaig 2022 le haghaidh 30 ceann nua eile d'fheithiclí réigiúnacha comaitéireachta dhá stór don fhlít neamhuirbeach. Tá na feithiclí sin le seachadadh sa chuid deiridh den bhliain 2023/sa chuid tosaigh den bhliain 2024.

Scáthláin Bhus agus Stadanna Bus

Lean an tÚdarás ar aghaidh ag obair i ndlúthchomhar le húdaráis áitiúla chun comhordú a dhéanamh ar an obair a bhí ar bun chun scáthláin bhus agus stadanna bus a fhorbairt agus a chur chun feidhme sa bhliain 2022.

Scáthláin Bhus

Le linn na bliana 2022, shuiteáil an tÚdarás 127 scáthlán chaighdeánacha nua bus sa tír. De bhreis air sin, thug an tÚdarás faoi chlár chun réitigh shoilsiú cumhachta gréine a sholáthar ag scáthláin bus nach raibh soilsiú le fáil acu de dheasca fadhbanna soláthair cumhachta. Faoi dheireadh na bliana 2022, feistíodh painéil ghréine de thart ar 425 cinn de na 896 láthair scáthláin shainaitheanta chun na scáthláin a lasadh le soilse.

Stadanna Bus

Leanadh ar fud na bliana 2022 le bonneagar stad bus agus faisnéis taistil a uasghrádú ar fud na tíre, rud a chuaigh chun tairbhe do bhreis agus 3,500 stad. Áiríodh leo sin na príomh-bhuaicphointí seo a leanas:

- » Suiteáladh breis agus 720 ceann de chuailí a bhfuil brandáil TFI orthu i roinnt láithreacha, lena n-áirítear Baile Átha Cliath, Cill Chainnigh, Sligeach, Corcaigh, Luimneach agus Port Láirge. Suiteáladh soicéid chuaille bus i 541 láthair eile chun go bhféadfaí cuailí breise TFI a shuiteáil sa bhliain 2023.
- » Rinneadh 130 láthair stad nua a chomhaontú le húdaráis Áitiúla agus a thógáil sa bhliain.
- » Lorgaíodh tairiscintí le haghaidh 400 ceann breise d'uasghráduithe stad, lena n-áirítear suiteálacha cuailí nua agus cruastadanna, sa bhliain 2022 agus cuirfear tús le hiad a shuiteáil sa chuid tosaigh den bhliain 2023 sna láithreacha seo a leanas:- Cill Dara, Baile Átha Cliath, Ceatharlach, Uíbh Fhailí, an Mhí, Lú, Cill Mhantáin agus Loch Garman.
- » Postáladh faisnéis bhreisithe taistil ag breis agus 3,500 stad ar fud na tíre sa bhliain 2022.

- » Sholáthair an tÚdarás acmhainní do Bhus Átha Cliath, do Bhus Éireann agus do roinnt Comhairlí Contae freisin chun an bonneagar stad atá ann cheana a uasghrádú ar fud na tíre.
- » Cuireadh obair thógála i gcrích chun tacú le tabhairt isteach na gcuarbhealaí thuaidh (N4, N6), le tabhairt isteach bhealaí Dhromlach G (G1, G2 agus 60) agus le tabhairt isteach chéimeanna na gcuarbhealaí theas d’Athdhearadh Gréasáin Bhaile Átha Cliath.

Eispéire- as Maith ar an Iompar Poiblí

Is é atá i gceist go príomha le daoine a spreagadh chun aistriú chuig an iompar poiblí ná a chinntiú gur féidir linn dea-eispéireas custaiméirí a sholáthar, agus b’amhlaidh sa bhliain 2022 a bhí a lán dea-scéala ann ina leith sin.

A bhuí le Cárta Leap Aosaigh Óig agus Mic Léinn a thabhairt isteach, laghdaíodh táillí do dhaoine óga faoi 50%, agus laghdaíodh táillí do gach duine eile faoi 20%.

Tosaíodh ar Éire a Nascadh a chur chun feidhme dáiríre sa bhliain 2022, agus 38 gcinn de bhealaí nua nó breisithe bus tugtha isteach i gceantar tuaithe na hÉireann. I mBaile Átha Cliath, chuireamar feabhas ar sheirbhísí bus do phobail ar fud an réigiúin trí dhá chéim den athdhearadh gréasáin BusConnects a chur chun feidhme.

Bhí an fhreagairt ó chustaiméirí an-dearfach ar fad. Cé go raibh an t-iompar poiblí ag déileáil le srianta Covid-19 fós i mí Eanáir, tháinig an líon foriomlán paisinéirí ar ais go hiomlán chuig leibhéal na bliana 2019 faoi dheireadh na bliana.

Covid-19

De réir mar a rinne an tír a bealach amach as paidéim Covid-19, bhí bearta agus tacaí breise ag teastáil ag céimeanna éagsúla le linn na bliana 2022 chun oibriú sábháilte seirbhísí bunriachtanacha iompair poiblí a chinntiú i gcomhréir leis an mbeartas Rialtais agus le treoirlínte sláinte poiblí.

Faoi mar a tharla sna blianta 2020 agus 2021, bhí na nithe seo a leanas i measc na bpríomhbheart a thug oibrítheoirí iompair poiblí isteach le tacaíocht ón Údarás:

- » córais ghiantacháin a bhreisiú ar fheithiclí agus i stáisiúin;
- » trealamh cosanta pearsanta a dháileadh ar bhaill foirne iompair poiblí;
- » díghalrán láimhe a dháileadh ar fheithiclí agus i stáisiúin; agus
- » comhairle agus treoirlínte sláinte poiblí a thaispeáint ar fheithiclí agus i stáisiúin.

Choinnigh an tÚdarás dlúthnasc ar bun le gach oibrítheoir conraithe trí chruinnithe a thionól go minic le linn na tréimhse, áit ar tarraingíodh ábhair inní anuas agus ar cuireadh in iúl saincheisteanna a bhí le comhroinnt. D’éirigh go geal leis na cruinnithe sin comhsheasmhacht a chinntiú ar fud an iompair poiblí maidir leis an bhfreagairt don timpeallacht atá ag athrú go tapa agus maidir le dea-chleachtas a chomhroinnt idir oibrítheoirí.

Cuireadh comhaontuithe éigeandála i bhfeidhm i dtús na paidéime chun go mbeadh an tÚdarás in ann cistiú oibleagáide seirbhíse poiblí a sholáthar chun oibrítheoirí tráchtála bus a fhóirdheonú le haghaidh seirbhísí bunriachtanacha bus a sholáthar, ar seirbhísí iad a bhí ceadúnaithe roimhe sin chun oibriú ar bhonn tráchtála. Tháinig na comhaontuithe sin chun deiridh le linn na bliana toisc gur maolaíodh srianta Covid-19 nó toisc gur shroich na comhaontuithe an téarma is faide a bhí ceadaithe. D’fhill formhór na seirbhísí ar oibriú ar bhonn tráchtála ansin. D’aistrigh roinnt seirbhísí chuig oibriú faoi shocrú buan oibleagáide seirbhíse poiblí, rud lenar cuireadh ar chumas seirbhísí bunriachtanacha bus nach raibh inmharthana ó thaobh na tráchtála de a thuilleadh leanúint ar aghaidh ag oibriú.

An Líon Paisinéirí agus Ioncam

Bhí fillleadh láidir ar sheirbhísí iompair poiblí ann ar fud na tíre sa bhliain 2022, agus an phátrúnacht ag fillleadh faoi dheireadh na bliana ar leibhéal nach bhfacthas ó bhí an bhliain 2019 ann.

Tríd is tríd, tháinig méadú €109.2m (+77.7%) ar an ioncam ó phaisinéirí ar sheirbhísí conraithe bus agus iarnróid, agus ioncam ag méadú faoi €136.4 milliún go €465.1 milliún i gcomparáid leis an bhfigiúr don bhliain roimhe.

B'airde costais oibriúcháin Luas ná ioncam don tríú bliain as a chéile. Tabhaíodh easnamh oibriúcháin €1.32m.

Tábla 2 – An líon bliantúil turas paisinéirí ar na príomhsheirbhísí conraithe (milliúin)

Bliain	Bus Átha Cliath	Bus Éireann	Iarnród Éireann	Iarnród Éadrom Luas	Seirbhísí Eile Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ¹	An Clár Iompair Tuaithe	Iomláin
2022	121.0	35.7	35.8	38.7	15.7	2.8	249.7
2021	69.9	21.4	17.4	19.5	10.8	1.5	140.5
2020	68.9	20.0	17.9	19.2	10.3	1.4	137.7
2019	138.3	39.9	50.1	48.3	15.4	2.5	294.5
Difríocht (2022 v 2021)	51.1	14.3	18.4	19.2	4.9	1.3	109.2

Tábla 3 – Ioncam paisinéirí le haghaidh seirbhísí conraithe (€'m)

Bliain	Bus Átha Cliath	Bus Éireann	Iarnród Éireann	Iarnród Éadrom Luas	Seirbhísí Eile Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ²	An Clár Iompair Tuaithe	Iomláin
2022	158.6	71.2	166.5	48.4	17.6	2.8	465.1
2021	125.2	53.8	100.1	32.9	14.9	1.8	328.7
2020	119.7	52.4	101.6	33.5	13.8	1.5	322.5
2019	230.6	94.5	233.8	81.0	18.5	1.8	660.2
Difríocht (2022 v 2021)	33.4	17.4	66.4	15.5	2.7	1.0	136.4

Táillí

Mar fhreagairt do phraghsanna éiritheacha ar fud an gheilleagair, d'fhógair an Rialtas pacáiste beart i mí Feabhra 2022. Áiríodh leo sin laghdú costas maireachtála 20% i dtáillí ar fud gach seirbhíse iompair phoiblí oibleagáide seirbhíse poiblí. Bhí an tionscnamh sin de bhreis ar thabhairt isteach na dtáillí aosaigh óig, rud a fógraíodh roimhe sin mar chuid de Bhuiséad 2022 agus lena soláthrófaí lascaine 50% ar an meán ar tháillí coibhéiseacha aosaigh do dhaoine óga.

Mar gheall ar cé chomh casta is a bheadh sé an dá scéim a chur chun feidhme ar bhealach tráthúil comhuaineach, ba é sin an rud ar díríodh air le linn táillí na bliana 2022

1. féach Tábla 5
2. féach Tábla 5

a chinneadh chun tuilleadh dreasachtaí a thabhairt do dhaoine chun filleadh ar iompar poiblí a úsáid. Tugadh dornán athruithe eile ar struchtúir táillí isteach sa bhliain 2022. Áiríodh leo sin Mala a chur ar áireamh sa chrios táillí comaitéireachta i gCorcaigh agus táille chomhréidh nua bus a thabhairt isteach do na leanaí uile i gcathracha réigiúnacha, ar aon dul leis an táille sin a tugadh isteach i mBaile Átha Cliath.

Chomh maith leis sin, d'fhorbair an tÚdarás straitéis le haghaidh struchtúr táillí níos cothromasaí agus níos comhsheasmhaí a chur chun feidhme le haghaidh na seirbhísí bus agus iarnróid oibleagáide seirbhíse poiblí uile lasmuigh de Bhaile Átha Cliath agus de bhailte agus cathracha réigiúnacha. Cheadaigh Bord an Údaráis an straitéis i mí na Samhna 2022, agus foilsíodh í sa dara ráithe den bhliain 2023.

Íocaíochtaí Conarthacha

Thaifead oibritheoirí iompair cailteanais shubstaintiúla ioncaim de bharr phaindéim Covid-19 agus laghdú suntasach in úsáid an iompair poiblí sna blianta 2020 agus 2021. Lonsúdh na cailteanais sin ó shin i leith trí chistiú méadaithe a fháil ón Státchiste chun a chinntiú go leanfadh seirbhísí iompair poiblí ar aghaidh ag oibriú de réir mar a thiocfaimis amach as an bpaindéim.

Tábla 4 – Íocaíochtaí oibleagáide seirbhíse poiblí a rinneadh le hoibritheoirí iompair poiblí (€'m)³

Oibritheoir/ Cineál seirbhíse	Modh	Cineál conartha	Limistéar nó Bealach Oibríochtúil	Íocaíocht 2022	Íocaíocht 2021
Iarnród Éireann	Iarnród	Dír-Dhámhachtain	Náisiúnta	225.6	210.2
Bus Átha Cliath	Bus	Dír-Dhámhachtain	Baile Átha Cliath	147.5	146.0
Bus Éireann (Dír-Dhámhachtain)	Bus	Dír-Dhámhachtain	Náisiúnta (gan Baile Átha Cliath a áireamh)	115.0	66.6
Seirbhísí Iompair Tuaithe ⁴	Iompar Bus/ Iompar atá Freagrúil don Éileamh	Éagsúil	Náisiúnta	32.2	25.3
Seirbhísí a Cuireadh Amach ar Tairiscint	Bus	Ar tairiscint	Éagsúil	24.8	33.1
Transdev Dublin Light Rail Limited	Iarnród Éadrom (Luas)	Ar tairiscint	Limistéar Cathrach Bhaile Átha Cliath	24.5	32.2
Oibritheoirí Tráchtála Bus ⁵	Bus	Dír-Dhámhachtain/ Cúnamh Deontais	Náisiúnta	13.7	27.5
Iomláin				583.3	540.9

3. tar éis asbhaintí feidhmíochta agus glan ar ioncam táillí

4. féach Tábla 5

5. féach Tábla 7

Seirbhísí Conraithe Bus agus Iarnróid

Conarthaí Dír-Dhámhachtana

Sa bhliain 2022, leanadh ar aghaidh leis an obair ar an tuairisciú airgeadais ar an gconradh dír-dhámhachtana atá i bhfeidhm ag an Údarás le hIarnród Éireann a aistriú ó chonradh glanchostais ina chonradh ollchostais. Bhí an chuid is mó den obair curtha i gcrích faoi dheireadh na bliana 2022, agus tá sé beartaithe é a thosú sa chuid tosaigh den bhliain 2023.

Thosaigh Bus Átha Cliath agus Bus Éireann ar fhaireachán a dhéanamh ar fheidhmíocht seirbhíse, agus ar í a dhreasú, ar leibhéal an bhealaigh aonair. D'fhág sé sin go raibh siad in ann feidhmíocht a bhainistiú ar shlí níos dírithe agus níos spriocdhírthe.

Bunaíodh foirne oibrítheora agus cláir oibre freisin faoin gconradh dír-dhámhachtana le haghaidh cothabháil stad bus agus soláthar faisnéise ar fud na hÉireann.

Gabhadh suirbhéanna ar sheachaint táillí de lámh le haghaidh conarthaí móra, agus tugadh íocaíochtaí/asbhaintí i leith feidhmíocht seachanta táillí isteach le haghaidh na gconarthaí sin sa tríú ráithe den bhliain 2022.

Conarthaí a Cuireadh Amach ar Thairiscint Iomaíoch

Rinneadh dul chun cinn ar an slógadh ar thrí thairiscint shuntasacha sa bhliain 2022.

Bhain an chéad tairiscint le bealaí nua W4/W6 i mBaile Átha Cliath. Tá na seirbhísí sin ina gcuid thábhachtach de thionscadal Athdhearadh Gréasáin BusConnects.

Bhain an dara tairiscint le Conair Comaitéireachta an Chósta Thoir, rud a oibrítear mar bhealaí 101 agus 133 faoi Chonradh Dír-Dhámhachtana Bhus Éireann faoi láthair. Cuirfidh an chonair sin feabhas ar nascacht ó Chontae Lú agus Contae Chill Mhantáin go Baile Átha Cliath.

I mí na Nollag, agus tar éis comórtas inar iarradh tairiscintí iomaíocha, dhámh an tÚdarás conradh do Bhus Éireann chun seirbhísí tráthrialta bus a sholáthar i mBaile Cheatharlach.

Mairfidh an conradh tréimhse trí bliana ar dtús, agus rogha ann é a fhadú go ceann dhá bhliain eile.

Rinne an tÚdarás na téarmaí ar roinnt conarthaí a bhí ann cheana a fhadú mar a leanas:

- » Fadaíodh an conradh le Go-Ahead Ireland i leith Limistéar Bruach-Chathrach Bhaile Átha Cliath go ceann bliain amháin go mí Dheireadh Fómhair 2024.
- » Fadaíodh an conradh le City Direct Ltd. i ndáil le seirbhísí cathrach i gCill Chainnigh go mí Eanáir 2024.

- » Fadaíodh an Conradh le JJ Kavanagh & Sons Limited i leith Bhealach 139 idir an Nás agus Baile Bhlainséir go mí an Mhárta 2023.
- » Fadaíodh an Conradh le Go-Ahead Ireland i leith Bhealach 197 idir Sord agus Cill Dhéagláin go mí na Bealtaine 2023.

Tábla 5 - Príomhoibritheoirí na seirbhísí bus a cuireadh amach ar tairiscint

Oibritheoir	Bealaí a Oibrítear
Andrew Wharton Coach Hire	Bealach 975 idir an Cabhán agus an Longfort
Bernard Kavanagh & Sons Limited	Bealach 817 idir Cill Chainnigh agus Baile Átha Cliath (a chuaigh in éag i mí na Nollag 2022)
Bus Éireann	Bealaí W1, W2, W3, W4 agus W5 i gCathair Phort Láirge
City Direct	Bealaí KK1 agus KK2 i gCathair Chill Chainnigh
Go-Ahead Ireland	25 bhealach uirbeacha i mBaile Átha Cliath
Go-Ahead Ireland	5 bhealach réigiúnacha i gCill Dara
Go-Ahead Ireland	Bealach 197 idir Sord agus Cill Dhéagláin
JJ Kavanagh & Sons	Bealach 139 idir an Nás agus Baile Bhlainséir

Feidhmíocht Oibritheoirí Conraithe

Áirítear caighdeáin feidhmíochta leis na conarthaí atá i bhfeidhm ag an Údarás le hoibritheoirí iompair phoiblí. Tá Tuarascáil 2022 ina mionsonraítear feidhmíocht na n-oibritheoirí i gcomparáid leis na caighdeáin feidhmíochta sin foilsithe ar shuíomh Gréasáin an Údaráis.

I gcás go mainníonn oibritheoir na caighdeáin íosta feidhmíochta a chomhlíonadh, déantar asbhaintí ó na híocaíochtaí conarthacha a bhíonn dlite dó. Faigheann oibritheoirí íocaíochtaí dreasachta ó am go ham freisin i gcás go sáraítear caighdeáin íosta áirithe feidhmíochta.

Léirítear i dTábla 6 thíos na hasbhaintí a tabhaíodh agus na híocaíochtaí dreasachta a fuair oibritheoirí le linn na bliana 2022.

De réir mar a d'fhill seirbhísí chun normáltachta ar aon dul le maolú na srianta a tugadh isteach sa phaindéim, thosaigh an ganntanas tiománaithe bus ag déanamh difear ollmhór d'iontaofacht bus. Is eol go bhfuil an feiniméan sin ag déanamh difear do sheirbhísí bus ar fud an domhain agus is amhlaidh in Éirinn a chonaiceamar é sin i mBaile Átha Cliath agus i gCorcaigh go háirithe. Tosaíodh ar roinnt comharthaí feabhais a fheiceáil in iontaofacht bus i dtreo dheireadh na bliana 2022.

Bhuail an tÚdarás le hoibritheoirí ag eatraimh thráthrialta le linn na bliana chun a bhfeidhmíocht a athbhreithniú i gcomparáid leis na caighdeáin chomhaontaithe feidhmíochta agus chun gníomhartha feabhais a chomhaontú chun aghaidh a thabhairt ar aon tearcfheidhmíocht. Cuireadh cruinnithe ar siúl gach seachtain nó ar bhonn níos minice fós sa chuid deiridh den bhliain de réir mar a bhí an ganntanas tiománaithe ag tosú ar dhifear mór a dhéanamh d'fheidhmíocht.

Mar gheall ar fhilleadh mear an phlódaithe tráchta ar leibhéal a bhí cothrom leo sin a bhí ann roimh an bpaindéim, nó a bhí níos measa fós ná na leibhéal sin, rud nach rabhthas ag súil leis, ní raibh go leor ama ag oibritheoirí chun sceidil a leasú chun agaí turais níos faide a chur san áireamh. Rinne sé sin difear suntasach dá gcumas chun caighdeán chonarthaigh phoncúlachta a chomhlíonadh sa chuid deiridh den bhliain 2022.

Le linn dó asbhaintí a chur i bhfeidhm, chuir an tÚdarás san áireamh an tionchar a bhí ag paindéim Covid-19 ar an gcumas a bhí ag na hoibritheoirí chun caighdeán feidhmíochta a chomhlíonadh.

Tábla 6 – Asbhaintí agus dreasachtaí a bhaineann le feidhmíocht a cuireadh i bhfeidhm sa bhliain 2022 (€m)

Oibritheoir	Asbhaintí a Cuireadh i bhFeidhm	Dreasachtaí a Cuireadh i bhFeidhm
Iarnród Éireann	0.105	0.389
Bus Átha Cliath	8.002	0.103
Bus Éireann (Conradh Dír-Dhámhachtana)	2.035	0.090
Bus Éireann – Cathair Phort Láirge (Conradh a Cuireadh Amach ar Thairiscint Iomaíoch)	0.035	0.023
Go-Ahead Ireland – Limistéar Bruach-Chathrach Bhaile Átha Cliath	2.441	0
Go-Ahead Ireland – Limistéar Bruach-Chathrach Comaitéireachta Bhaile Átha Cliath	0.609	0
Luas	4.148	0

Forbairt Gréasán

Faoi mar a tharla roimhe sin, rinneadh seirbhísí conraithe bus agus iarnróid a athbhreithniú go tráthrialta sa bhliain 2022 ar mhaithe le fás in úsáid an iompair phoiblí a spreagadh agus ar mhaithe le freagairt d'athruithe ar an éileamh. Áiríodh iad seo a leanas leis na príomhfhorbairtí sa bhliain 2022:

- » BusConnects Bhaile Átha Cliath,
- » BusConnects Chorcaí,
- » Éire a Nascadh – 37 gcinn de bhealaí nua nó breisithe sa bhliain 2022,
- » Pleananna a thabhairt i gcrích chun seirbhís thiomnaithe bus baile a chur chun feidhme i mBaile Cheatharlach,
- » Pleanáil a dhéanamh le haghaidh gréasáin nua bus baile a sholáthar ar an Muileann gCearr, i bPort Laoise, i Leitir Ceanainn agus in Inis, mar aon le tabhairt faoi obair chun seirbhísí baile atá ann cheana i mBaile Shligigh, i mBaile Átha Luain agus i nDroichead Átha a fheabhsú agus a bhreisiú tuilleadh.

Iompar Tuaithe/Nasc Áitiúil TFI

Ó mhaolú na srianta taistil a cuireadh chun feidhme le linn phaindéim Covid-19 i leith, d'fhill an líon paisinéirí ar a leibhéil roimh an bpaindéim gan mhoill, beagnach. Sa bhliain 2022, bhí 2.8 milliún turas paisinéirí san iomlán ann ar sheirbhísí Nasc Áitiúil TFI (1.8 milliún turas paisinéirí ar Sheirbhísí Tráthrialta Tuaithe agus 1 mhilliún turas paisinéirí ar sheirbhísí atá Freagrúil don Éileamh). Áirítear na nithe seo a leanas leis na tosca taobh thiar den fhás sin:

- » Laghdú i gcostais táillí – laghdú 20% chun cabhrú leis an gcostas maireachtála, an cárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn, TFI Leap agus táillí níos saoire TFI Go
- » Éire a Nascadh – bealaí nua agus breisithe a fhorbairt le haghaidh ghréasán Nasc Áitiúil TFI

De bhreis ar an laghdú i gcostais táillí agus ar leathnú an ghréasáin, thug Nasc Áitiúil TFI roinnt feabhsuithe ar chórais ticéadaithe agus teicneolaíochtaí ticéadaithe isteach ar fud an ghréasáin. Sna míonna tosaigh den bhliain 2022, tugadh Leap isteach ar sheirbhísí Nasc Áitiúil TFI, mar aon leis an rogha chun ticéid a cheannach ar an aip TFI Go.

Fágann na roghanna malartacha sin go nglacann na seirbhísí tráthrialta tuaithe uile le híocaíochtaí gan airgead tirim anois, rud lena dtairgtear do phaisinéirí modh íocaíochta níos áisiúla agus coigiltí suas le 30% ar tháillí airgid thirim.

Mar thoradh ar chur chun feidhme an Phlean Soghluaisteachta Tuaithe ‘Éire a Nascadh’, tugadh líon suntasach bealaí nua nó breisithe isteach ar fud ghréasán Nasc Áitiúil TFI sa bhliain 2022. Ba é an toradh láithreach a bhí ar chur i bhfeidhm na mbreisithe sin ná líon méadaithe paisinéirí tar éis chur chun feidhme na n-athruithe.

I mí Aibreáin 2022, leithdháileadh cistiú chun seirbhísí iompair éigeandála a sholáthar do dhídeanaithe Úcránacha a suíodh i láithreacha tuaithe. Thug an tÚdarás agus Nasc Áitiúil TFI roinnt roghanna iompair isteach chun rochtain níos fearr a chumasú ar raon seirbhísí agus raon nasc iompair phoiblí ar aghaidh. Chomh maith leis sin, thug siad ciste aonuaire pobail isteach chun imeascadh na ndaoine nuathagtha isteach i bpobail áitiúla a éascú.

Athbhreithníodh an Scéim Carranna Pobail le linn na bliana 2022. Ag teacht sna sála ar an athbhreithniú sin, leathnófar an scéim chun 15 láthair bhreise a chur ar áireamh.

Seirbhísí Ceadúnaithe Bus

Covid-19

Mar gheall ar thionchar phaindéim Covid-19, leanadh le cistiú éigeandála a sholáthar d'oibríteoirí ceadúnaithe bus sa bhliain 2022. Measadh an cistiú sin a bheith ríthábhachtach toisc gurb ann do chuid mhór limistéar ina soláthraíonn oibríteoirí ceadúnaithe bus formhór na seirbhísí bus poiblí. Is ann do roinnt láithreacha freisin ina soláthraíonn siad na seirbhísí bus poiblí uile. Bhí cistiú á fháil ag naoi n-oibríteoir cheadúnaithe is daichead fós go dtí gur tháinig an scéim cistiúcháin chun deiridh an 30 Meitheamh 2022.

Tábla 7 – Íocaíochtaí cúitimh a bhaineann le Covid-19 a rinneadh le hoibritheoirí iompair phoiblí sa bhliain 2022⁶

Cineál Conartha	An líon oibritheoirí	Méid Cistiúcháin (€m)
Dír-Dhámhachtain	14	9.49
Cúnamh Deontais De Minimis/Creat-Chomhaontú Sealadach	35	4.64

Staitisticí

Déanann an tÚdarás feasachán staitistiúil ar sheirbhísí ceadúnaithe bus sa bhliain roimhe a ullmhú agus a fhoilsiú gach bliain⁷. Sa bhliain 2022, d'fhoilsigh an tÚdarás feasachán giorraithe an athuir inar leagadh béim ar na difríochtaí idir an bhliain 2019, arbh í an bhliain iomlán dheireanach de ghnáthoibríochtaí í, agus na blianta 2020 agus 2021 chun tionchar phaindéim Covid-19 agus an laghdú iarmhartach ar an líon paisinéirí a léiriú. Cuireadh an bhliain 2021 i gcomparáid leis an mbliain 2013 freisin, agus í ar an gcéad bhliain inar bailíodh sonraí ar fud an Stáit ar fad.

Gníomhaíocht Ceadúnúcháin

Tugtar i dTábla 8 sonraí faoi obair ceadúnúcháin bus an Údaráis le linn na bliana 2022.

Rinneadh 824 chinneadh sa bhliain 2022, arbh é an líon ab airde a rinneadh in aon bhliain ar leith ó bhunú an Údaráis i leith é. De na hiarratais ar cheadúnais nua agus/nó ar cheadúnais leasaithe, próiseáladh 50% laistigh de na tréimhsí tascacha ama le haghaidh iarratais den sórt sin a bhreithniú, faoi mar atá leagtha amach sa doiciméad ón Údarás dar teideal Treoirínte maidir le Seirbhísí Poiblí Bus do Phaisinéirí a Cheadúnú.

Tábla 8 – Gníomhaíocht ceadúnúcháin bus sa bhliain 2022

Cineál	An Líon a Fuarthas	An Líon Cinntí a Rinneadh ⁸	An Líon a Tairgeadh	An Líon a Eisíodh	An Líon a Cealaíodh	An Líon a Diúltaíodh
Iarratais nua	328	311	302	213	139	1
Ceadúnas atá ann cheana a leasú	193	146	60	127	33	0
Ceadúnas a athnuachan	222	221	0	221	2	0
Ceadúnas a aistriú idir oibritheoirí	4	4	0	4	0	0
Ceadúnas a chúlghairm	25	24	0	0	1	0
Ceadúnas a fhionraí go sealadach	118	118	0	118	0	0

6. Ní raibh an Scéim i bhfeidhm ach sa chéad sé mhí den bhliain 2022 (ó mhí Eanáir go dtí mí an Mheithimh)

7. Féach <https://www.nationaltransport.ie/publications/>

8. Lena n-áirítear cinntí a rinneadh ar iarratais a fuarthas le linn na bliana 2021 agus a tugadh ar aghaidh go dtí an bhliain 2022.

Seirbhísí Idirnáisiúnta Bus

Lean an tÚdarás le teagmháil fairsing a dhéanamh leis an Roinn Iompair agus le hoibriú go dlúth le hoibritheoirí bus agus lena n-eagraíochtaí ionadaíocha chun a chinntiú go ndéanfaí aistriú réidh chuig na socruithe nua don taisteal bus chuig an Ríocht Aontaithe, lena n-áirítear Tuaisceart Éireann.

Eisíodh 228 leabhar bille iompair le haghaidh turais ócáideacha idir Éire agus an Ríocht Aontaithe. Chomh maith leis sin, eisíodh seacht n-údarú le haghaidh seirbhísí tráthrialta nua nó leasaithe idir Éire agus an Ríocht Aontaithe agus eisíodh údarú amháin le haghaidh seirbhís thráthrialta nua idir Éire agus an Rómáin.

Cinntí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí

Sa bhliain 2022, scoir roinnt seirbhísí ceadúnaithe bus de bheith i mbun oibre. I ngach cás ar leith, chinn an tÚdarás cé acu a bhí nó nach raibh riachtanas oibleagáide seirbhíse poiblí ann chun seirbhís iompair phoiblí athsholáthair a sholáthar agus a chistiú. I gcás gur cinneadh go mbeadh seirbhís oibleagáide seirbhíse poiblí athsholáthair ag teastáil, pleanáladh na seirbhísí sin i gcomhthéacs an ghréasáin atá ann cheana agus i gcomhthéacs phleananna infheistíochta an Údaráis, amhail Éire a Nascadh. Ar na seirbhísí nua a cuireadh chun feidhme ar an dóigh sin tá Bealach 310 idir Sráid an tSáirséalaigh agus Caladh an Treoigh i Luimneach, Bealach 354 idir Port Lách agus Dún Mór, agus Bealach 358 idir Trá Mhór agus Port Láirge.

Scéim Táillí an Chárta Aosaigh Óig

Tugadh scéim an Chárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn isteach i mí na Bealtaine 2022, rud lenar cumasaíodh laghdú 50% i dtáillí d'aosaigh óga ar sheirbhísí oibleagáide seirbhíse poiblí. Chun an cinneadh chun an scéim sin a leathnú chuig oibritheoirí tráchtála a chur i bhfeidhm, bhí ar an Údarás Scéim Táillí a bhunú trí úsáid a bhaint as alt 59 den Acht um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008. Cuireadh an obair sin i gcrích i samhradh na bliana 2023, á fhágáil go bhféadfaí scéim an Chárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn a leathnú chuig oibritheoirí tráchtála ó mhí Mheán Fómhair 2022 i leith. Tá breis agus 40 oibritheoir tráchtála ag glacadh páirt sa Scéim Táillí anois.

An Clár Iarfheistithe Inrochtaineachta Iompair Phoiblí

Eochairghné de bhonneagar agus seirbhísí iompair phoiblí a sholáthar is ea feabhas a chur ar inrochtaineacht iompair phoiblí do dhaoine faoi mhíchumas, agus tugann an tÚdarás faoi lear gníomhaíochtaí sa réimse seo.

Stadanna Bus/Bánna Bus atá Inrochtana ag Cathaoireacha Rothaí

Tógadh 21 cheann de stadanna bus atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí le linn na bliana 2022, lenar áiríodh stadanna i mBeantraí, i gCill na Mallach, i gCaisleán an Bharraigh, i Mainistir Fhear Maí, i gCeanannas, i mBaile Mhistéala, san Uaimh agus san Aonach.

Tógadh bánna bus atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí ag Stáisiún Bus Bhéal an Átha freisin agus thosaigh Bus Éireann ar an gcéad ghrúpa eile de bhánna bus atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí a uasghrádú sa chuid deiridh den bhliain 2022.

Stáisiúin Bus

Táthar ag leanúint leis an mór-uasghrádú oibreacha atá ag teastáil chun stáisiúin bus a thabhairt suas chuig an gcaighdeán riachtanach faoin Treoirdhoiciméad Teicniúil - Cuid M: Inrochtaineacht.

Is é an toradh a bheidh ar an tionscadal mórsála sin ná stáisiúin Bhus Éireann a bhreisiú do gach úsáideoir.

Stáisiúin Iarnróid

Cuireadh ardaitheoirí agus droichid atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí i gcrích i mBaile Mhic Gormáin, Contae na Mí, agus i nDeilginis, Contae Bhaile Átha Cliath, sa bhliain 2022 agus táthar ag súil go n-osclofar iad don phobal sna míonna tosaigh den bhliain 2023. Cuireadh tús leis an tógáil ar ardaitheoirí agus droichid atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí ag stáisiún an Oileáin Bhig i gContae Chorcaí.

Tá an mór-uasghrádú ar inrochtaineacht ag stáisiúin iarnróid á chur ar aghaidh de réir na Sonraíochtaí Teicniúla le haghaidh Idir-inoibritheacht do Dhaoine a bhfuil a Soghluaisteacht Laghdaithe. Ar mhaithe leis na hardaitheoirí agus an droichead atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí a osclaíodh sa bhliain 2021 a chomhlánú, beidh Stáisiún Inse, Contae an Chláir, ar an gcéad stáisiún ina gcuirfear an t-uasghrádú sin chun feidhme. Cuireadh an t-uasghrádú ar dhá ardán i gcrích de réir an chaighdeáin nuashonraithe inrochtaineachta sa bhliain 2022. Tá cás gnó á ullmhú ag Iarnród Éireann chun na stáisiúin uile ina chlár reatha a thabhairt i gcomhréir leis na caighdeáin inrochtaineachta reatha.

Ionad Aimsiú Bealaigh Chomhairle Náisiúnta na hÉireann do na Daill

Tá ionad oiliúna iompair á fhorbairt ag Comhairle Náisiúnta na hÉireann do na Daill ar Bhóthar Gharraithe na Lus i mBaile Átha Cliath faoi láthair. Beidh an tIonad Aimsiú Bealaigh ina thimpeallacht shábháilte rialaithe laistigh ina macasamhlófar an t-eispéireas fíorshaoil ar an iompar poiblí a úsáid, lena n-áirítear na soilse, na fuaimeanna, na guaiseacha agus an timpeallacht thógtha a bhaineann leis an iompar poiblí. Cuireadh tús le tógáil an tionscadail sin sa bhliain 2022, ar tionscadal é atá á chistiú go páirteach ag an Údarás.

An tEispéireas Custaiméirí a Fheabhsú

Thug an tÚdarás clár suntasach tionscnamh isteach sa bhliain 2022 chun an t-eispéireas custaiméirí a fheabhsú. Bonn taca faoi gach ceann díobh sin ba ea feachtais chumarsáide a bhí deartha chun aird na bpaisinéirí iompair phoiblí a tharraingt agus chun eolas a thabhairt dóibh. Ba iad seo roinnt de na príomhfheachtais a seoladh sa bhliain 2022:

Táille 90 Nóiméad TFI

Tugadh Táille 90 Nóiméad TFI isteach i limistéar Bhaile Átha Cliath sa chuid deiridh den bhliain 2021. Dá ainneoin sin, tosaíodh an príomhfheachtas margaíochta sa chuid tosaigh den bhliain 2022, a luaithe a tosaíodh ar dheireadh a chur le srianta Covid-19. Chuimsigh an feachtas an raidió, na meáin shóisialta, póstaer ar bord, scáthláin bus agus an preas, agus reáchtáladh é ag amanna éagsúla ar fud na bliana. Faoin gceathrú ráithe den bhliain 2022, bhí feachtas ar Tháille 90 Nóiméad TFI chomh hard le 61% i limistéar Bhaile Átha Cliath i measc úsáideoirí iompair phoiblí, lena n-áirítear daoine nach n-úsáideann iompar poiblí ach amháin go hannamh.

Daoine a Athnascadh leis an Iompar Poiblí

Idir mí Feabhra agus mí Aibreáin, reáchtáil an tÚdarás feachtas fógraíochta náisiúnta dar teideal ‘Daoine a Athnascadh leis an Iompar Poiblí’ chun daoine a spreagadh fillleadh ar an iompar poiblí. Chuimsigh an feachtas an teilifís, stáisiúin náisiúnta raidió, pictiúrlanna, fógraíocht ar líne agus fuaim dhigiteach. Bhí dara babhta den fheachtas ar siúl i mí an Mheithimh agus i mí Iúil freisin.

Laghdú Táillí

Ó mhí Feabhra 2022 i leith, tosaíodh ar tháillí ar fud ghréasán iompair phoiblí TFI a laghdú de réir a chéile. Bonn taca faoi sin ba ea pleananna cuimsitheacha margaíochta agus cumarsáide a tosaíodh le táillí laghdaithe TaxSaver a chur chun cinn i mí an Mhárta. An 11 Aibreán, laghdaíodh táillí ar fud seirbhísí lasmuigh de Mhórcheantar Bhaile Átha Cliath faoi 20% ar an meán agus, sa deireadh, laghdaíodh iad faoin méid sin ar gach seirbhís oibleagáide seirbhíse poiblí an 9 Bealtaine. Bhain an feachtas úsáid as fógraíocht ar an teilifís, amuigh faoin spéir, sna meáin agus ar an raidió agus as fógraíocht dhigiteach chun na táillí laghdaithe a chur chun cinn, agus b’ard a bhí an fheachtas a tháinig as. I mí Lúnasa, imscaradh cur chuige athnuaite fógraíochta cruthaithí chun a mheabhrú do phaisinéirí cé na coigiltí iontacha atá ar fáil ar sheirbhísí TFI. Éascaíodh an feachtas ‘Laghdú Praghsanna TFI’ le fógraíocht sna meáin agus le tacaíocht ó oibritheoirí iompair phoiblí agus bhí sé ar siúl ar feadh an chuid eile den bhliain.

Aip TFI Go

Cuireadh tús leis an margaíocht le haghaidh aip ticéadaithe mhóibíligh TFI Go i mí an Mhárta chun tabhairt isteach bealaí nua ar sheirbhísí Bhus Éireann, ar sheirbhísí comaitéireachta Go-Ahead Ireland agus ar sheirbhísí Nasc Áitiúil TFI a chomórath. Bhí an feachtas ar siúl go dtí deireadh na bliana i roinnt céimeanna chun tacú le gach ceann de na láithreacha agus seirbhísí nua a bhí á dtabhairt isteach ar an aip.

Feachtas Frithchiníochais 2022

Cuireadh an feachtas bliantúil sin ar siúl i mí an Mhárta chun comhtharlú le Lá Idirnáisiúnta na Náisiún Aontaithe um Idirdhealú Ciníoch a Dhíothú. Chuaigh an tÚdarás i gcomhpháirt leis an gComhairle um Inimircigh in Éirinn agus le hoibritheoirí iompair phoiblí TFI, agus an feachtas ag díriú ar an bhfíric go mbíonn fáilte roimh gach duine ar an iompar poiblí agus go gceiliúrtar éagsúlacht ar an iompar poiblí.

Cártaí TFI Leap Aosaigh Óig agus Mic Léinn

Cuireadh Cárta nua Leap Aosaigh Óig agus Mic Léinn ar fáil do gach duine idir 19 mbliana d'aois agus 23 bliana d'aois agus do gach duine atá 24 bliana d'aois agus níos sine agus i mbun oideachais tríú leibhéal lánaimseartha. Leis na cártaí sin, tugadh táillí a bhí 50% níos lú ar an meán isteach do shealbhóirí cárta ar sheirbhísí iompair phoiblí, agus is féidir iad a úsáid freisin chun leas a bhaint as táillí laghdaithe ar sheirbhísí na n-oibritheoirí tráchtála bus rannpháirteacha. Cuireadh an feachtas dar teideal 'Leath na Táille, Dhá Oiread an Spraoi' ar siúl i gcomhthráth leis na laghduithe 20% i dtáillí a tugadh isteach mar chuid de na bearta costas maireachtála. Baineadh úsáid as freisin mar choincheap cruthaitheach nuair a bhí an Cárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn á leathnú chuig oibritheoirí tráchtála bus rannpháirteacha. Cuireadh feachtais aonair ar siúl freisin chun na táillí ísle leis an gcárta ar sheirbhísí réigiúnacha bus a chur chun cinn.

Seoltaí Athdhearadh Gréasáin Limistéar Bhaile Átha Cliath de chuid BusConnects

Seoladh Céim 3 (N4, N6) d'Athdhearadh Gréasáin Bus Limistéar Bhaile Átha Cliath, ag freastal di ar Thuaisceart Bhaile Átha Cliath, i mí na Bealtaine. Seoladh Céim 4 (G1, G2 agus 60), ag freastal di ar Iarthar Bhaile Átha Cliath, i mí Dheireadh Fómhair. Áiríodh leis na cumarsáidí chun an dá chéim sin a sheoladh an preas áitiúil, an raidió áitiúil, na meáin shóisialta, scáthláin bus, seachadtaí leabhrán do dhorais i gcomharsanacht na mbealaí nua agus gníomhaíocht ambasadóirí branda.

Bród

Mar chuid den tiomantas leanúnach atá aige d'éagsúlacht agus do chuimsiú, bhí an tÚdarás ina urraitheoir airgid d'Fhéile Bróid Bhaile Átha Cliath 2022 i mí an Mheithimh. Ag gníomhú dó faoin mbranda TFI dá chuid, chruthaigh an tÚdarás feachtas dar teideal 'Cuimsiú is ea an Ceann Scríbe' chun a chur in iúl go soiléir go mbíonn an t-iompar poiblí ar oscailt do chách.

TFI Bikes

Cuireadh tús an 27 Meitheamh le feachtas chun TFI Bikes a chur chun cinn i gCathair Phort Láirge. Mar chuid den fheachtas sin dar teideal 'Scinn timpeall Chathair Phort Láirge', tairgeadh ballraíocht saor in aisce go dtí deireadh mhí Lúnasa dóibh sin a chláraigh le haghaidh na scéime faoi dheireadh mhí Lúnasa. I mí Dheireadh Fómhair agus i mí na Samhna, craoladh fógraíocht raidió i gCorcaigh, i bPort Láirge, i Luimneach agus i nGaillimh freisin chun an tionscnamh a chur chun cinn sna limistéir sin.

Cárta/Suaitheantas ‘Tairg Suíochán dom le do thoil’

I mí Iúil, sheol an tÚdarás tionscnamh nua an chárta/an tsuaitheantais ‘Tairg Suíochán dom le do thoil’. Bhí sé mar aidhm le teachtaireacht an fheachtais arbh é a bhí ann ‘Ní Gá Míniú’ deis a thabhairt do phaisinéirí a bhfuil míchumas dofheicthe nó breoiteacht fholaíthe orthu an gá atá acu le suíochán a chur in iúl tríd an gcárta/an suaitheantas nua ‘Tairg Suíochán dom le do thoil’ ó TFI a úsáid. Is féidir an cárta/suaitheantas ‘Tairg Suíochán dom le do thoil’ a bhailiú ag príomh-mhoil iompair phoiblí saor in aisce.

Earcaíocht Tiománaithe Bus

Ar fud mhí Mheán Fómhair, reáchtáil an tÚdarás feachtas Earcaíochta Tiománaithe Bus ar stáisiúin náisiúnta agus áitiúla raidió ar feadh ceithre seachtaine. San fhógra raidió 30 soicind, tugadh spreagadh do dhaoine chun smaoineamh ar thiomáint bus a roghnú mar rogha ghairme.

Meas ar an bhFoireann

I mí na Samhna, reáchtáil an tÚdarás a fheachtas ‘Meas ar an bhFoireann’ chun paisinéirí a spreagadh chun meas a léiriú ar thiománaithe iompair phoiblí agus ar bhaill foirne iompair phoiblí. Chuimsigh na meáin don fheachtas sin an raidió, na meáin shóisialta, spás oibrítheoirí agus scáthláin bus.

Cárta JAM

I mí na Samhna, reáchtáil an tÚdarás feachtas feasachta dá Chárta JAM (‘Just a Minute’) i gcomhpháirt le Grúpa NOW. Bhí sé mar aidhm leis an bhfeachtas a mheabhú do phaisinéirí a bhfuil míchumas folaithe orthu go bhfuil an Cárta JAM ar fáil lena bhailiú saor in aisce ag moil iompair ar fud na tíre.

Nollaig 2022

Bhí sé mar aidhm leis an bhfeachtas a mheabhú do chustaiméirí go leanann seirbhísí iompair phoiblí TFI ar aghaidh ag oibriú le linn na saoire, cé go mbíonn sceidil athraithe ag roinnt díobh. Reáchtáladh an feachtas i mBéarla agus i nGaeilge ar an raidió, sna meáin shóisialta, ar chláir, ar scáthláin bus, ar scáthláin dhigiteacha agus i spás oibrítheoirí.

Nasc Áitiúil TFI

Tugtar le fios i dtaighde ar fheasacht branda gurb ionann an fheasacht branda ar Nasc Áitiúil TFI amhail an cheathrú ráithe den bhliain 2022 agus 77% (ar méadú é ó 66% i mí an Mheithimh 2021) agus go mbíonn an phátrúnacht ag méadú go mór freisin. Fuair gach ceann de na feachtais agus na seoltaí tacaíocht ó phleananna cuimsitheacha margaíochta agus cumarsáide. Áiríodh leo sin:

- » **Feachtas ‘Above and Beyond’** - Reáchtáil an tÚdarás feachtas Nasc Áitiúil TFI dar teideal ‘Above and Beyond’ sa bhliain 2022. Tarraingíodh aird san fheachtas ar an obair dhícheallach a dhéanann foirne Nasc Áitiúil TFI ar fud na hÉireann. Chuir bainisteoirí agus paisinéirí Nasc Áitiúil TFI ar fud na tíre scéalta isteach faoin dóigh a ndearna Nasc Áitiúil TFI dá gcuid iarracht speisialta chun freastal ar phaisinéirí le linn na paidéime. Comhroinneadh na scéalta ar fud na meán sóisialta chun cabhrú le feasacht ar na seirbhísí, agus leis an méid a ghlactar leo, a mhéadú. Ghin an feachtas breis agus aon mhilliún imprisean sna meáin shóisialta.

- » **TFI Go agus TFI Leap** – Ar fud na bliana 2022, bhíothas ag cur TFI Go agus TFI Leap le Seirbhísí Tráthrialta Tuaithe Nasc Áitiúil TFI ar fud na tíre. Chun cabhrú lena chur chun cinn go bhfuil Nasc Áitiúil TFI ag glacadh le híocaíochtaí gan airgead tirim agus ag tairiscint dóigheanna nua níos saoire chun íoc as táillí, reáchtáladh feachtas go réigiúnach ar stáisiúin raidió ar fud na hÉireann agus sna meáin shóisialta. Rinneadh feachtas a raibh díriú digiteach aige a reáchtáil sa dara sé mhí den bhliain chun tacú le hAonaid Chomhordúcháin Iompair aonair de chuid Nasc Áitiúil TFI de réir mar a thug siad Cárta TFI Leap isteach mar mhodh íocaíochta, agus an scéim á leathnú tuilleadh i gceantar tuaithe na hÉireann.
- » **Éire a Nascadh** – Ó chur chun feidhme Chéim 1 den Phlean Soghluaisteachta Tuaithe ‘Éire a Nascadh’ i mí Eanáir 2022 i leith, sholáthair an clár 38 gcinn de sheirbhísí nua agus breisithe bus ar fud na tíre. Tá méadú tagtha ar nascacht mar thoradh ar thabhairt isteach na seirbhísí sin, go háirithe do dhaoine atá ina gcónaí lasmuigh de bhailte móra agus de chathracha. De réir mar a tháinig gach ceann de na breisithe bealaigh sin/de na bealaí sin i mbun oibre, cruthaíodh feachtas saincheaptha a bhí spriocdhírthe ón taobh geografach de le haghaidh gach ceann díobh chun feasacht a chruthú agus chun pátrúnacht a mhéadú.
- » **Doras go Doras** – Chun cabhrú le seirbhísí Nasc Áitiúil TFI ó Dhoras go Doras a chur chun cinn, forbraíodh feachtas nua chun cabhrú le feasacht a chruthú ar an tseirbhís agus le pátrúnacht a mhéadú. Ba é “má tá tú feadh ár mbealaigh, táimid ar ár mbealach” teideal an fheachtais nua. Chabhraigh an feachtas lena chur chun cinn go bhfuil breis agus 1300 ceann de sheirbhísí ó dhoras go doras ar fáil ar fud na tíre agus nach gá do dhaoine ach dul i dteagmháil leis an Nasc Áitiúil TFI is gaire dóibh chun áit a chur in áirithe.

Tábla 9 - Cuirteanna ar shuíomh Gréasáin an Údaráis Náisiúnta Iompair

Suíomh Gréasáin	2022	2021	Athrú mar %
www.TransportforIreland.ie			
Cuirteanna - An líon amharc ar leathanaigh	6,078,579	2,850,993	+ 113.21%
Úsáideoirí	1,702,553	820,353	+ 107.54%
About.leapcard.ie			
Cuirteanna - An líon amharc ar leathanaigh	3,087,008	1,350,346	+128.61%
Úsáideoirí	962,828	441,050	+118.30%
www.NationalTransport.ie			
Cuirteanna - An líon amharc ar leathanaigh	995,488	905,604	+ 9.93%
Úsáideoirí	229,362	186,454	+ 23.01%
www.busconnects.ie			
Cuirteanna - An líon amharc ar leathanaigh	62,690	82,527	-24.04%
Úsáideoirí	220,257	278,385	-20.88%
An líon iomlán amharc ar leathanaigh	10,223,765	5,189,470	+97.01%
An líon iomlán Úsáideoirí	3,115,000	1,726,242	+80.45%

Ionad Teagmhála Comhdhlúite

Chun tacú leis an ngréasán méadaitheach iompair poiblí agus chun a chinntiú go bhfaigheadh custaiméirí eispéireas dearfach i gcónaí, rinne an tÚdarás dul chun cinn ar na pleananna atá aige chun Ionad Teagmhála Comhdhlúite a bhunú don iompar poiblí in Éirinn. Tá sé mar aidhm leis an tionscadal sin mol teagmhála láraithe a bhunú a chumasóidh do chustaiméirí a gceisteanna maidir le raon leathan seirbhísí iompair poiblí a chur ar fhoinse aonair amháin.

Áiríodh iad seo a leanas leis na príomhéachtaí sa bhliain 2022:

- » Cuireadh an próiseas um réamhcháiliú díoltóirí i gcrích;

- » Eisíodh Cuireadh chun Tairiscintí a Chur Isteach chuig díoltóirí gearrliostaithe féideartha a bheadh páirteach sa phróiseas tairisceana deiridh; agus
- » Eisíodh Cuireadh Deiridh chun Tairiscintí Deiridh a Chur Isteach chuig na díoltóirí féideartha.

Táthar ag súil leis go gcuirfidh na díoltóirí féideartha freagraí ar an gCuireadh Deiridh isteach go luath sa bhliain 2023. Déanfar meastóireacht ar na freagraí sin ansin, agus é beartaithe conradh a dhámhachtain sa bhliain 2023.

An Grúpa Comhairleach Úsáideoirí Iompair

Bunaíodh Grúpa Comhairleach Úsáideoirí Iompair an Údaráis i mí Feabhra 2022 agus bhí trí chruinniú chianda aige sa bhliain 2022.

Is é ról an ghrúpa ná tuairimí agus aiseolas a thabhairt ar aon tionscadail, aon chláir, aon cheannacháin agus aon dearáí atá beartaithe ag an Údarás.

Cuimsíonn an Grúpa Comhairleach Úsáideoirí Iompair ionadaithe d'úsáideoirí éagsúla an chórais iompair phoiblí agus an bhonneagair taistil ghníomhaigh sa tír. Tríd an gcaidreamh sin, faigheann an tÚdarás speictream leathan tuairimí ó úsáideoirí seirbhíse agus ó gheallsealbhóirí eile araon.

Cuimsíonn an Grúpa Comhairleach Úsáideoirí Iompair 15 bhall agus áirítear leis ionadaithe ó na modhanna éagsúla iompair atá ann ar fud na tíre agus daoine a dhéanann ionadaíocht do leasanna daoine faoi mhíchumas, do leasanna coisithe, do leasanna rothaithe, do leasanna daoine scothaosta, do leasanna turasóireachta, do leasanna mac léinn, do leasanna Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí agus do leasanna Naisc Áitiúil.

Teagmháil Custaiméirí

Tá méadú suntasach tagtha ar theagmháil custaiméirí leis an Údarás de réir mar atá sainchúram na heagraíochta ag leathnú le blianta beaga anuas. Chun an méid sin a aithint, d'earcaigh an tÚdarás Bainisteoir tiomnaithe um Theagmháil le Custaiméirí i mí Mheán Fómhair 2022. Tá an duine sin freagrach as Córas Bainistíochta Caidrimh Custaiméirí an Údaráis a oibriú agus a fhorbairt. Úsáidtear Córas Bainistíochta Caidrimh Custaiméirí an Údaráis chun freagra a thabhairt ar raon leathan gearán agus ceisteanna ó chustaiméirí i ndáil le feidhmeanna an Údaráis, áit a mbaineann ceann amháin de na príomhréimsí teagmhála leis an soláthar seirbhísí iompair phoiblí. I gcás gur chuir custaiméirí saincheist in iúl d'oibritheoir iompair phoiblí cheana féin agus go bhfuil siad míshásta leis an bhfreagra a fuair siad, tarchuirtear an cás chuig an Údarás. Baineann na gnáthréimsí gearáin/fiosraithe leis na nithe seo a leanas:

- » Nithe oibriúcháin: Bonneagar stad bus, táillí agus ticéadú
- » Saincheisteanna Seirbhíse: Faisnéis fíor-ama do phaisinéirí, poncúlacht, iontaofacht
- » Saincheisteanna Foirne: Saincheisteanna tiomána, idirghníomhaíocht idir tiománaithe agus paisinéirí, mí-iompar, an líon paisinéirí ar bhord bus

Fuarthas 15,209 gcás san iomlán trí chóras Bainistíochta Caidrimh Custaiméirí an Údaráis sa bhliain 2022.

Teagmháil Custaiméirí - Teanntáil Feithiclí - Gearáin

Féadfaidh an pobal gearán a dhéanamh go díreach leis an Údarás ar cheithre fhoras ar leith:

1. Comhlíonadh freagrachtaí ag rialaitheoirí páirceála;
2. Iompar, iompraíocht agus sainaitheint oibritheoirí teanntála;
3. Moill neamhriachtanach ag rialaitheoirí páirceála nó oibritheoirí teanntála ar fhreagra a thabhairt ar ghearáin, nó ar chumarsáid eile, ó dhaoine den phobal; agus
4. Aithint na bhfeithiclí arna n-úsáid ag oibritheoirí teanntála (lena n-áirítear lógónna, greamáin agus fógraí ar fheithiclí den sórt sin).

Sa bhliain 2022, ba le comhlíonadh freagrachtaí ag rialaitheoirí páirceála a bhain beagnach 50% de na gearáin a fuarthas. Bhí iompar, iompraíocht agus aithint oibritheoirí teanntála ar an dara catagóir is mó gearáin a imscrúdaíodh. Féadfaidh an tÚdarás imeachtaí a thionscnamh in aghaidh rialaitheoirí páirceála agus oibritheoirí teanntála as sárúithe a dhéanamh ar na ceanglais reachtúla le linn dóibh gníomhaíochtaí teanntála a chur i gcrích.

Tábla 10 - Gearáin maidir le Teanntáil

	2022	2021
Gearáin a tugadh ar aghaidh ón mbliain roimhe	12	7
Gearáin nua	81	42
Iomlán	93	49
Gearáin a cuireadh i gcrích	87	37
Gearáin a raibh cinneadh fós le déanamh orthu amhail an 31 Nollaig	6	12

Tábla 11 - Torthaí ar Ghearáin maidir le Teanntáil

Iomlán	Seasadh leo	Seasadh go páirteach leo	Níor seasadh leo
81	47(54%)	12 (14%)	28 (32%)

I gcás gur seasadh le gearáin nó gur seasadh go páirteach leo, ceanglaíodh ar rialaitheoirí páirceála nó ar oibritheoirí teanntála i gcásanna áirithe an táille a aisíoc le gluaisteanaithe agus nósanna imeachta a athbhreithniú agus, nuair ba ghá, iad a leasú. Rinneadh seiceálacha comhlíonta ar oibríochtaí rialaitheoirí páirceála agus oibritheoirí teanntála de bhun gearáin a cuireadh isteach.

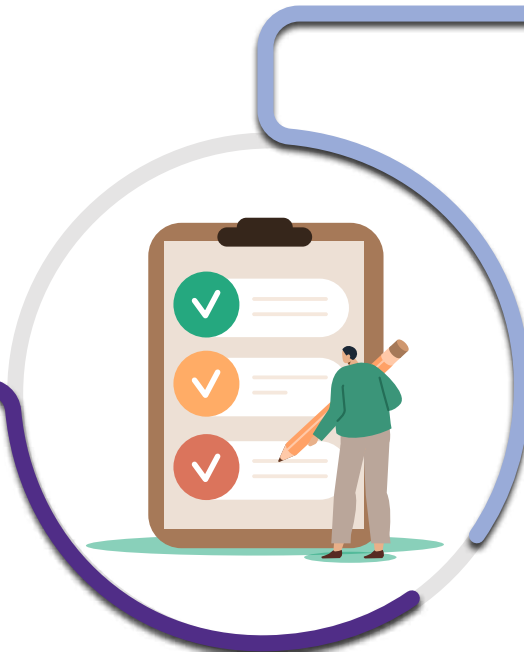
Teagmháil Custaiméirí - Gearáin maidir leis an Earnáil Beagfeithiclí Seirbhíse Poiblí

Fuair an tÚdarás 1,625 ghearán maidir leis an earnáil beagfeithiclí seirbhíse poiblí sa bhliain 2022, rud a bhí cothrom le méadú 190% ar an bhfigiúr don bhliain 2021. Ní

rabhthas in ann dul chun cinn a dhéanamh ar níos mó ná leath na ngearán uile (57%) toisc nárbh ann do go leor fianaise, toisc nárbh ann d’aon fhianaise ar bith nó toisc nach raibh an gearánach ag iarraidh an gearán a shaothrú tuilleadh tar éis teagmháil a dhéanamh leis/léi. Maidir le 2% eile de na gearáin a fuarthas, tarchuireadh iad chuig gníomhaireachtaí eile, lena áiríodh an Garda Síochána, an Roinn Coimirce Sóisialaí agus na Coimisinéirí Ioncaim, chun a n-aird a tharraingt orthu.

Tábla 12 – Gearáin ó Thomhaltóirí faoi Bheagfheithiclí Seirbhíse Poiblí

Catagóir Gearáin	2022	2021	2020	2019
Riocht, ródacmhainneacht agus glaineacht na feithicle	42	31	11	78
Iompar, iompraíocht agus aithint tiománaí beagfheithicle seirbhíse poiblí	481	228	204	496
Táille ró-ard a ghearradh agus nithe eile a bhaineann le táillí	793	215	189	529
Fruiliú agus áirithint na beagfheithicle seirbhíse poiblí	308	86	61	277
Aithint na beagfheithicle seirbhíse poiblí agus an chuma ginearálta a bhí uirthi	1	0	1	3
Iomlán	1,625	560	466	1,383

lompar agus Inbhuanaitheacht

Agus béim mhéadaitheach á leagan ar astaíochtaí dochracha a laghdú san earnáil iompair, rinne an tÚdarás dul chun cinn suntasach sa bhliain 2022 ar sholáthar a dhéanamh do níos mó roghanna taistil inbhuanaithe.

Áiríodh leis sin méadú ollmhór a dhéanamh ar an gcistiú a soláthraíodh d'údaráis áitiúla faoin gClár Deontas Taistil Ghníomhaigh, ní hamháin inár gcathracha móra ach i mbailte agus sráidbhailte ar fud na tíre freisin.

Is é aidhm an chláir bonneagar a sholáthar lena gcabhrófar le 500,000 ceann eile ar a laghad de thurais taistil ghníomhaigh agus iompair phoiblí a bhaint amach gach lá faoin mbliain 2030.

Ina theannta sin, ba í an bhliain 2022 an bhliain inar ordaigh an tÚdarás 165 cinn de bhusanna ceallra-leictreacha aon stóir agus dhá stór lena n-úsáid ar sheirbhísí uirbeacha. De bhreis air sin, d'ordaíomar 90 carráiste nua DART sa bhreis, rud a fhágann go bhfuil 185 charráiste á dtáirgeadh anois lena seachadadh d'Éirinn ón mbliain seo chugainn ar aghaidh.

Bhain cuid mhór d'obair an Údaráis sa bhliain 2022 le bonneagar agus seirbhísí taistil ghníomhaigh agus iompair phoiblí a sholáthar chun an t-aistriú i dtreo córas iompair níos inbhuanaithe a éascú. Má táthar chun cuspóirí na hÉireann i ndáil le gníomhú ar son na haeráide a chomhlíonadh, tá sé ríthábhachtach go n-aistrefaí tuilleadh daoine go cineálacha iompair atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de. Sna Pleananna Gnímh don Aeráid ón Rialtas do na blianta 2021 agus 2023, leagtar freagracht ar an Údarás as roinnt gníomhartha a stiúradh chun cabhrú leis na sprioclaghdúithe ar astaíochtaí carbóin a bhaint amach.

Áirítear iad seo a leanas le gníomhaíochtaí an Údaráis lena dtacaítear le hastaíochtaí a laghdú i réimse an iompair:

- » straitéisí iompair a fhorbairt do limistéir chathrach chun tacú le dlúthfhás agus le forbairt inbhuanaithe;
- » dul i dteagmháil le húdaráis áitiúla chun cabhrú leo Pleananna Áitiúla Iompair a ullmhú trí leas a bhaint as modheolaíocht na Measúnachta Iompair Limistéarbhunaithe (ABTA) a forbraíodh i gcomhar le Bonneagar Iompair Éireann;
- » a áirithiú go gcuirtear bonneagar nua iompair phoiblí agus seirbhísí breisithe iompair phoiblí chun feidhme;
- » tionscadail taistil ghníomhaigh a sholáthar, lena n-áirítear gréasán saoráidí sábháilte rothaíochta a sholáthar go háirithe;
- » modhanna taistil ghníomhaigh agus úsáid iompair phoiblí a chur chun cinn.

Cé gur chuir paidéim Covid-19 isteach ar a lán gníomhaíochtaí le linn na bliana 2021, leanadh ar aghaidh le hobair i ngach ceann de na réimsí sin agus rannchuidíodh leis an sprioc fhoriomlán atá ann astaíochtaí iompair a laghdú. Maidir leis an infheistíocht i bhflít ísealcharbóin/astaíochtaí atá saor ó charbón, mar shampla, tharla na nithe seo a leanas sa bhliain 2022, mar atá leagtha amach in áit eile sa Tuarascáil Bhliantúil seo:

- » Fuarthas ceadú ón Rialtas chun 90 ceann eile de charráistí Ceallra-Leictreacha traenach a ordú chun an t-ordú a bhí ann cheana do Fhlít DART a fhorlíonadh agus chun go bhféadfaí seirbhísí leictreacha a oibriú ar chodanna de ghréasán DART;
- » Seachadadh 24 cinn de bhusanna hibrideacha dhá stór, 66 cinn de bhusanna uirbeacha ceallra-leictreacha dhá stór agus 41 cheann de bhusanna uirbeacha ceallra-leictreacha aon stóir.

Taisteal Gníomhach

Tá na Deontais le haghaidh Bearta Iompair Inbhuanaithe á mbainistiú ag an Údarás le roinnt mhaith blianta anuas i Mórcheantar Bhaile Átha Cliath agus sna Cathracha Réigiúnacha. Leathnaíodh deontais faoin gClár Taistil Ghníomhaigh d'Údaráis Áitiúla lasmuigh de Mórcheantar Bhaile Átha Cliath agus de na Cathracha Réigiúnacha sa bhliain 2021, agus an líon údarás áitiúil atá á mbainistiú ag an Rannán Forbartha Iompair á mhéadú ó 12 cheann go 31 cheann. Rinneadh an Deontas le haghaidh Bearta Iompair Inbhuanaithe agus an deontas Taistil Ghníomhaigh a chumasc faoin gClár Deontas Taistil Ghníomhaigh sa bhliain 2022.

Tá na deontais éagsúla atá á mbainistiú ag an Údarás sa réimse sin leagtha amach thíos:

An Clár Deontas Taistil Ghníomhaigh

Leis an mBeartas Náisiúnta maidir le Soghluaisteacht Inbhuanaithe, leis an bPlean Gnímh don Aeráid agus le beartais eile Rialtais, spreagtar aistriú modha ar shiúl ó úsáid an chairr phríobháidigh agus i dtreo modhanna iompair níos inbhuanaithe amhail an siúl agus an rothaíocht nuair is féidir. Leis an gClár Deontas Taistil Ghníomhaigh, cistítear tionscadail lena dtacaítear le bealaí straitéiseacha do choisithe agus do rothaithe, le rochtain ar scoileanna, le naisc thréscailte agus le glasbhealaí uirbeacha. Cistítear roinnt tionscadal um mionfheabhsuithe iompair phoiblí freisin. Is é aidhm an chlár bonneagar taistil ghníomhaigh a sholáthar lena gcabhrófar le 500,000 ceann eile ar a laghad de thurais taistil ghníomhaigh agus iompair phoiblí a bhaint amach gach lá agus leis an líon ciliméadar a thiomáinfidh carranna lena n-úsáidtear breoslaí iontaise a laghdú faoi 10% faoin mbliain 2030, ar aon dul leis na méadrachtaí don iompar atá leagtha amach sa Plean Gnímh don Aeráid.

Cumhdaíodh thart ar 1,200 tionscadal Taistil Ghníomhaigh tríd an gcistiú a soláthraíodh sa bhliain 2022. Leis na tionscadail sin, cabhrófar le beagnach 1,000 km de bhonneagar nua agus feabhsaithe siúil agus rothaíochta a fhorbairt ar fud na tíre faoin mbliain 2025.

Bealaí Sábháilte chuig an Scoil

Sheol an Roinn Iompair agus an tÚdarás an clár um Bealaí Sábháilte chuig an Scoil i mí an Mhárta 2021. Tá sé mar aidhm leis an gclár um Bealaí Sábháilte chuig an Scoil bealaí níos sábháilte siúil agus rothaíochta a chruthú laistigh de phobail, plódú a mhaolú ag geataí scoile agus an líon scoláirí a shiúlann nó a dhéanann rothaíocht chuig an scoil a mhéadú trí shaoráidí siúil agus rothaíochta a sholáthar. Samplaí de na feabhsuithe is féidir a chur ar an turas chuig an scoil is ea cosán a uasghrádú, lána rothar nua a sholáthar agus an bealach isteach chuig an scoil a athdhearadh ina iomláine. D'iarr breis agus 900 scoil ó gach contae in Éirinn páirt a ghlacadh sa chlár nua faoin dáta deiridh le haghaidh iarratas. Tar éis measúnú a dhéanamh, roghnaíodh 170 scoil lena gcur ar áireamh i mBabhta 1 den chlár i mí an Mheithimh 2021. Thosaigh an fhoireann Scoileanna Glasa de chuid An Taisce, ár gcomhpháirtí soláthair, ag déanamh idirchaidreamh leis na scoileanna rathúla láithreach ansin. Seoladh Babhta 2 i mí na Nollag 2022, lena áiríodh 108 scoil ó gach cuid den tír.

Faoi dheireadh na bliana 2022, soláthraíodh saoráidí páirceála rothar chuig 436 scoil mar chuid den chlár um Bealaí Sábháilte chuig an Scoil. Soláthraíodh 4,860 spás eile do rothair agus do scútair araon sa bhliain 2022 freisin (4,410 spás do rothair agus 468 spás do scútair). A bhuí leis an mbonneagar sin a sholáthar, beidh scoláirí in ann rothaíocht a dhéanamh chuig an scoil agus fios acu go mbeidh a rothar sábháilte agus tirim ag deireadh an lae scoile.

Tá na tionscadail ar chistigh an tÚdarás iad faoin gClár Taistil Ghníomhaigh agus faoin gclár Deontas le haghaidh Bearta Iompair Inbhuanaithe sa bhliain 2022 mionsonraithe thíos:

Tábla 13 - Tionscadail ar chistigh an tÚdarás iad faoin gClár Taistil Ghníomhaigh agus faoin gclár Deontas le haghaidh Bearta Iompair Inbhuanaithe

Gníomhaireacht Coimircíochta	Banda 1		Banda 2		Banda 3		Iomlán
	<€500k	>€500k<€10	>€10				
	Líon	%	Líon	%	Líon	%	
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	8	13%	45	71%	10	16%	63
Comhairle Contae Átha Cliath Theas	4	19%	16	76%	1	5%	21
Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin	7	15%	39	85%	0	0%	46
Comhairle Contae Fhine Gall	2	8%	19	76%	4	16%	25
Comhairle Contae Chill Mhantáin	22	48%	24	52%	0	0%	46
Comhairle Contae Chill Dara	4	14%	25	86%	0	0%	29
Comhairle Contae na Mí	7	22%	23	72%	2	6%	32
Comhairle Cathrach Chorcaí	10	15%	51	78%	4	6%	65
Comhairle Contae Chorcaí	2	7%	27	90%	1	3%	30
Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh	9	20%	35	78%	1	2%	45
Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge	8	36%	8	36%	6	27%	22
Comhairle Cathrach na Gaillimhe	2	8%	22	88%	1	4%	25
Comhairle Contae na Gaillimhe	6	23%	20	77%	0	0%	26
Comhairle Contae Cheatharlach	18	75%	6	25%	0	0%	24
Comhairle Contae an Chabháin	27	93%	2	7%	0	0%	29
Comhairle Contae an Chláir	19	73%	7	27%	0	0%	26
Comhairle Contae Dhún na nGall	22	79%	6	21%	0	0%	28
Comhairle Contae Chiarraí	5	38%	8	62%	0	0%	13
Comhairle Contae Chill Chainnigh	15	56%	12	44%	0	0%	27

Tábla 13 - Tionscadail ar chistigh an tÚdarás iad faoin gClár Taistil Ghníomhaigh agus faoin gclár Deontas le haghaidh Bearta Iompair Inbhuanaithe (ar lean)

	Banda 1		Banda 2		Banda 3		Iomlán
	<€500k		>€500k<€10		>€10		
Gníomhaireacht Coimircíochta	Líon	%	Líon	%	Líon	%	
Comhairle Contae Laoise	10	77%	3	23%	0	0%	13
Comhairle Contae Liatroma	14	100%	0	0%	0	0%	14
Comhairle Contae an Longfoirt	15	94%	1	6%	0	0%	16
Comhairle Contae Lú	5	29%	10	59%	2	12%	17
Comhairle Contae Mhaigh Eo	30	83%	6	17%	0	0%	36
Comhairle Contae Mhuineacháin	16	64%	9	36%	0	0%	25
Comhairle Contae Uíbh Fhailí	8	53%	7	47%	0	0%	15
Comhairle Contae Ros Comáin	17	100%	0	0%	0	0%	17
Comhairle Contae Shligigh	8	47%	9	53%	0	0%	17
Comhairle Contae Thiobraid Árann	21	57%	16	43%	0	0%	37
Comhairle Contae na hIarmhí	6	75%	2	25%	0	0%	8
Comhairle Contae Loch Garman	12	60%	8	40%	0	0%	20
Ospidéal Ollscoile na Gaillimhe	1	100%	0	0%	0	0%	1
Iarnród Éireann	0	0%	0	0%	1	100%	1
An tÚdarás Náisiúnta Iompair	0	0%	8	100%	0	0%	8
Ospidéal San Séamas	1	100%	0	0%	0	0%	1
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	1	100%	0	0%	0	0%	1
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	3	100%	0	0%	0	0%	3
Mór-Iomlán	365	42%	474	54%	33	4%	872

Scéimeanna Poiblí Rothar

Tá an scéim réigiúnach rothar á hoibriú ag an Údarás ón mbliain 2014 i leith, agus scéimeanna ar siúl anois i gCorcaigh, i Luimneach agus i nGaillimh. Bhí tionchar suntasach ag paindéim Covid-19 ar úsáid rothar i ngach ceann de na trí láthair. Cé gur tháinig athbhorradh beag faoi úsáid i gCorcaigh agus i Luimneach sa bhliain 2022, tá sí fós faoi bhun leath na leibhéal úsáide a bhí i réim sa bhliain 2019. Níor tháinig an t-athbhorradh céanna faoi úsáid rothar i nGaillimh, áfach.

Cuireadh Port Láirge leis an scéim poiblí comhroinnte rothar i mí Iúil 2022. Rinneadh ceithre stáisiún nasctha dhéag agus 220 rothar a suí go straitéiseach ar fud Chathair Phort Láirge, agus rothair á nglacadh ar cíós beagnach 10,000 uair idir mí Iúil agus mí na Nollag 2022.

B'airde i bhfad an úsáid sin ná an úsáid i nGaillimh agus i Luimneach sa tréimhse chéanna.

Tábla 14 - Scéimeanna poiblí rothar (turais a tógadh)

Cathair	An líon iomlán turas sa bhliain 2022	An líon iomlán turas sa bhliain 2021	An líon iomlán turas sa bhliain 2020	An líon iomlán turas sa bhliain 2019
Corcaigh	109,699	54,615	81,504	241,064
Gaillimh	6,264	7,898	6,604	27,190
Luimneach	9,414	4,862	10,447	22,129
Port Láirge	9,637 (6 mhí amháin)	N/B	N/B	N/B
Iomlán	135,014	67,375	98,555	290,383

Tábla 15 - Scéimeanna poiblí rothar (an líon úsáideoirí cláraithe⁹)

Cathair	An líon iomlán turas sa bhliain 2022	An líon iomlán turas sa bhliain 2021	An líon iomlán turas sa bhliain 2020	An líon iomlán turas sa bhliain 2019
Corcaigh	4,230	4,048	5,220	6,594
Gaillimh	832	937	4,349	4,127
Luimneach	843	829	1,344	1,824
Port Láirge	1,284 (An líon síntiúsóirí tar éis 6 mhí)	N/B	N/B	N/B
Iomlán	7,189	5,814	10,913	12,545

9. Ríomhtar an líon úsáideoirí cláraithe mar mheán ar fud na bliana

Clár Taistil na Scoileanna Glasa

Oibríonn Clár Taistil na Scoileanna Glasa le scoileanna chun modhanna iompair níos inbhuanaithe le haghaidh taisteal chun na scoile a chur chun cinn i measc scoláirí, baill foirne scoile agus tuismitheoirí. Is é An Taisce a oibríonn an Clár thar ceann an Údaráis.

Thug Oifigigh Thaistil na Scoileanna Glasa 1,524 chuairt ar scoileanna agus chuir siad 156 iniúchadh ‘insiúltachta’ agus 25 iniúchadh ‘inrothaíochta’ i gcrích sa bhliain 2022, agus na bacainní ar dhaoine taisteal chun na scoile de shiúl na gcos agus de rothar á sainaithint acu. Cuireadh fionnachtana an iniúchta i láthair na n-údarás áitiúil ábhartha lena mbreithniú agus moladh do scoileanna a gcuid fionnachtana a thuairisciú ar bhonn áitiúil agus “saoránacht ghníomhach” a chleachtadh agus iad ag dul i ngleic le fadhbanna.

Rothaíocht i gCeart agus Bonneagar Páirceála

- » Soláthraíodh cistiú chun bonneagar páirceála rothar a chur i bhfeidhm do 358 scoil. Bhí 284 cinn de na 358 scoil sin páirteach sa chlár um Bealaí Sábháilte chuig an Scoil agus bhí na 74 cinn eile páirteach i gClár Taistil na Scoileanna Glasa. Fuair 38 scoil bonneagar páirceála atá sonrach do chicscútair. Bhí 18 gcinn de na 38 scoil sin páirteach sa chlár um Bealaí Sábháilte chuig an Scoil agus bhí an 20 ceann eile páirteach i gClár Taistil na Scoileanna Glasa.
- » Cistíodh 6,194 scoláire ó 179 scoil faoi Chlár Taistil na Scoileanna Glasa chun tabhairt faoi oiliúint i Rothaíocht i gCeart sa bhliain 2022.

Thug Clár Taistil na Scoileanna Glasa faoi raon leathan gníomhartha agus imeachtaí chun leanaí scoile a spreagadh taisteal chun na scoile agus ar fud na dúiche ar bhealach gníomhach.

Áiríodh iad seo a leanas leis na buaicphointí sonracha sa bhliain 2022:

- » Bronnadh an Bhratach Ghlas as Taisteal nó as Taisteal Saoránachta Domhanda ar 138 scoil ar fud na hÉireann i mí na Bealtaine 2022. Bhí suntas ar leith ag baint leis sin, toisc gur thosaigh gach ceann de na scoileanna sin a gcuid oibre ar théamaí Taistil, nó go ndearna siad an chuid is mó dá gcuid oibre ar théamaí Taistil, le linn blianta inar imir paindéim Covid-19 tionchar mór orthu agus ina raibh siad dúnta ar feadh tréimhsí de dheasca na paindéime.
- » Cheiliúir Clár Taistil na Scoileanna Glasa ceithre imeacht múscaillte feasachta a mhair seachtain ar fad. Áiríodh leo sin an tSeachtain ‘Siúl ar Scoil’ i mí Mheán Fómhair 2022 (shiúl 14,254 scoláire ar Lá Náisiúnta WOW, de réir figiúirí a thuairiscigh scoileanna, ach measann Clár Taistil na Scoileanna Glasa an figiúr iarbhír a bheith i bhfad níos airde).
- » Áiríodh iad seo a leanas leis na príomhimeachtaí eile ceiliúrtha a mhair seachtain ar fad: An tSeachtain ‘Dul ar Scoil ar Scútar’ (Márta 2022): chuaigh 1,647 scoláire ar scoil ar scútar ar Lá Náisiúnta SOW 2022; Seachtain na Rothar (Bealtaine 2022): rinne 4,468 scoláire rothaíocht chun na scoile ar Lá Náisiúnta COW 2022; agus an tSeachtain Aeir Ghlain, a bhí ar siúl i mí na Samhna 2022.
- » Cheiliúir Clár na Scoileanna Glasa an Dúshlán Taistil Mór, comórtas bliantúil dá chuid, i mí Feabhra 2022, agus é in ann an chéad searmanas gradam i bpearsa riamh ón mbliain 2019 a reáchtáil i Zú Bhaile Átha Cliath do na scoileanna rathúla i mí na

Bealtaine 2022. Ba iad buaiteoirí foriomlána an ghradaim “Scoil Taistil na Bliana” ná scoláirí Phobalscoil an Ghoirt. Tugadh an gradam dóibh mar gheall ar an obair iontach a rinne siad maidir leis an siúl chun na scoile a chur chun cinn.

- » Thug an Clár Ambasadóirí #AndSheCycles, ar clár nua é, gradaim don dara grúpa mac léinn dá chuid i mí na Bealtaine 2022 mar gheall ar a gcuid oibre ar an gclár. Ligeadh 50 Ambasadóir nua isteach sa chlár i mí Dheireadh Fómhair 2022. Bhí a dhá oiread iarratasóirí ar an gclár agus a bhí d’áiteanna sa bhliain acadúil seo. Bhí na mic léinn i mbliana ar an gcéad ghrúpa a chuir a n-oiliúint tosaigh agus a n-oiliúint leantach i gcrích i bpearsa. Rinne sé sin difear ollmhór dá n-eispéireas ar an gclár agus do na ceangail a rinne siad lena chéile. Le linn na bliana 2022, cothaíodh misneach san fheachtas #AndSheCycles mar gheall ar an spéis a bhí ag eagraíocht san Astráil sa chlár. Tá súil ag an eagraíocht sin gnéithe den fheachtas a úsáid chun an rothaíocht a spreagadh i measc cailíní sna déaga in Perth.
- » Lean Clár na Scoileanna Glasa le tacú leis an nGréasán Rotharbhusanna¹⁰ le linn na bliana 2022, agus é ag coinneáil rotharbhusanna nua agus rotharbhusanna a bhí ann cheana cothrom le dáta faoi fhorbairtí agus ag tairiscint tacaíocht, comhairle agus acmhainní dóibh, nuair ab infheidhme. Reáchtáil an Gréasán Rotharbhusanna Dúshlán Rotharbhusanna i dtús na bliana acadúla 2022/2023 freisin, áit ar spreagadh rotharbhusanna an líon daoine a dhéanann rothaíocht leo a rianú agus grianghraif a sheoladh chuig Clár na Scoileanna Glasa. Ba iad an dá rotharbhus rathúla ná Rothar14 agus Rotharbhus na Gaillimhe, Cnoc na Cathrach.

Taisteal Níos Cliste TFI

Tá clár Taistil Níos Cliste TFI ina chlár náisiúnta athraithe iompraíochta lena dtacaítear le háiteanna oibre agus le campais pleananna taistil inbhuanaithe agus pleananna taistil ghníomhaigh a fhorbairt agus a chur chun feidhme do bhaill foirne agus do mhic léinn. Tá breis agus 200 comhpháirtí ag an gclár ar fud na hearnála poiblí agus na hearnála príobháidí araon. Trí idirghabhálacha athraithe iompraíochta amhail na dúshláin siúil agus rothaíochta, tugtar spreagadh do bhaill foirne agus do mhic léinn turais chomaitéireachta agus fóillíochta a thógáil de shiúl na gcos agus de rothar. Áiríodh iad seo a leanas leis na príomhthionscnaimh ar tugadh fúthu sa bhliain 2022:

Dúshlán Chéime

Le linn ‘Marchathon’ san earrach agus le linn ‘Walktober’ san fhómhar, spreagadh baill foirne agus mic léinn siúl in ionad carr príobháideach a thógáil ar an turas chun an champais. Ghlac níos mó ná sé mhíle de bhaill foirne agus de mhic léinn ó 105 chomhpháirtí de chuid an Chláir Taistil Níos Cliste páirt in ‘Walktober’, agus 1,478 bhfoireann san iomlán á gcruthú acu. Léirítear sna torthaí gur ghlac na rannpháirtithe beagnach 1.75 billiún céim san iomlán le linn ‘Walktober’. Tá sé sin cothrom le thart ar 9,000 céim in aghaidh an duine gach lá ar an meán. Ba iad na buaiteoirí foriomlána ná an fhoireann ‘Worst Pace Scenario’ ó Ollscoil Teicneolaíochta na Mumhan, Corcaigh.

Seachtain Náisiúnta na Rothar

Tá Seachtain Náisiúnta na Rothar ina himeacht ina ndéantar an rothaíocht a cheiliúradh agus a chur chun cinn agus ina spreagtar rothaithe nua agus daoine nach ndéanann an rothaíocht a thuilleadh an rothaíocht a dhéanamh mar chuid dá ngnáthshaol. Le linn

10. Is é is an Gréasán Rotharbhusanna ann ná tionscnamh atá faoi stiúir ag tuismitheoirí/caomhnóirí/pobail ina dtreoraíonn roinnt tuismitheoirí agus oibrithe deonacha grúpaí daltaí atá ag rothaíocht chuig scoil amháin nó níos mó.

Sheachtain na Rothar 2022, cumasaíodh do dhaoine ar fud na hÉireann páirt a ghlacadh in imeachtaí agus spreagadh iad breithniú a dhéanamh ar thurais chomaitéireachta, phearsanta agus fóillíochta a thógáil de rothar. Bhí Seachtain na Rothar ar siúl ón Satharn an 14 Bealtaine go dtí an Domhnach an 22 Bealtaine. Rinneadh ionadaíocht do gach ceann de na 31 limistéar Údarás Áitiúil, agus comhpháirtíochtaí spóirt, Clár Taistil na Scoileanna Glasa agus Rothaíocht Éireann páirteach inti. I measc na n-imeachtaí a bhí ar siúl bhí babhtaí rothaíochta do theaghligh, féilte rothaíochta, oiliúint i sábháilteacht rothaíochta, imeachtaí rothar cothromaíochta, clinicí rothar, babhtaí rothaíochta oidhreachta agus babhtaí rothaíochta chun na scoile, mar aon le cuid mhór imeachtaí eile. Reáchtáil an tÚdarás feachtas fógraíochta spriocdhírthe do Sheachtain na Rothar 2022, lena áiríodh meascán d'fhógraíocht ar an raidió, d'fhógraíocht dhigiteach fuaimne, d'fhógraíocht dhigiteach agus d'fhógraíocht ar na meáin shóisialta.

Gradaim do Mhic Léinn

Sna Gradaim Thaistil Níos Cliste do Mhic Léinn, tugtar cuireadh do mhic léinn forbairt a dhéanamh ar thionscadail lena ndéantar roghanna taistil inbhuanaithe a chothú, a éascú nó a chumasú le haghaidh turais chuig an gcampas agus le haghaidh turais eile. Nascann na gradaim isteach le raon leathan cúrsaí coláiste. Leis an ngradam aitheantais speisialta do léachtóirí, aithnítear léachtóirí a thugann tionscadail taistil inbhuanaithe isteach sa churaclam grádaithe. Is é painéal neamhspleách de mholtóirí ar saineolaithe ina dtionscal féin iad a athbhreithníonn obair na n-iontrálaithe. Bhí méadú suntasach ann sa líon iontrálacha do na gradaim sa bhliain 2022. Cuireadh breis agus 230 tionscadal isteach, agus níos mó ná 400 mac léinn páirteach iontu. Bhí an Searmanas Bronnta Gradam do Mhic Léinn ar siúl Déardaoin an 28 Aibreán 2022 i bPictiúrlann an Tí Solais, Margadh na Feirme, Baile Átha Cliath.

Soilsigh do Shaol

Le linn an fheachtais bhliantúil seo, meabhraítear do rothaithe iad féin a shoilsiú nuair a thagann na tráthnónta níos dorcha agus nuair a chuirtear an clog siar i mí Dheireadh Fómhair. Spreagtar comhpháirtithe an chlár aird a gcuid ball foirne agus mac léinn a tharraingt ar an tábhacht a bhaineann le hiad féin a shoilsiú trí úsáid a bhaint as na póstaer chur chun cinn agus as na soilse rothair a sholáthraítear. Dáileadh 14,500 solas rothair ar eagraíochtaí is comhpháirtithe agus ar ghrúpaí rothaíochta sa bhliain 2022.

Iompar agus Nuálaíocht

Sa bhliain 2022, dhíolamar níos mó Cártaí Leap ná mar a dhíolamar in aon bhliain roimhe, agus iad cothrom le breis agus 950,000 cárta.

Ba bhliain í inar fhás treá Chárta Leap go mór ar fud na hÉireann, a bhuí leis an gcur i bhfeidhm ar sheirbhísí Nasc Áitiúil TFI. Faoi dheireadh na bliana, bhí breis agus 100 seirbhís i ngach cearn den tír ag glacadh le Cártaí Leap.

Chomh maith leis sin, tháinig fás suntasach ar an úsáid a bhaintear as TFI Go, ár réiteach ticéadaithe mhóibíligh, agus is féidir í a úsáid anois ar gach seirbhís Oibleagáide Seirbhíse Poiblí de chuid Bhus Éireann agus ar sheirbhísí Comaitéireachta Go-Ahead Ireland i mBaile Átha Cliath.

Maidir le soláthar le haghaidh Thicéadú na Chéad Ghlúine Eile, chuir an tÚdarás tús sa bhliain 2022 le hidirphlé mionsonraithe le cúig thairgeoir ghearrliostaithe. Táthar ag súil leis go gcuirfidh trí iarrthóir tairiscintí deiridh isteach sa bhliain 2023.

Ar leithligh uaidh sin, rinneadh dul chun cinn suntasach freisin ar an bpróiseas soláthair le haghaidh Uathaimsiú Feithiclí.

Cárta TFI Leap

Tháinig méadú 120% ar dhíolacháin Chárta Leap sa bhliain 2022, ó 432,959 gcinn sa bhliain 2021 go 951,522 cheann sa bhliain 2022. Ba é sin an figiúr is airde riamh, agus é breis agus 4% níos airde ná an figiúr is airde roimhe a baineadh amach sa bhliain 2019. Is léiriú é sin ar mhéadú substaintiúil ar úsáid Chárta Leap agus ar an bhfilleadh ar an iompar poiblí tar éis phaindéim Covid-19. Faoi dheireadh na bliana 2022, eisíodh breis agus 6.25 milliún Cárta Leap ó seoladh scéim Chárta Leap sa bhliain 2011.

Ba lú an líon Cártaí Seirbhísí Poiblí atá cumasaithe don saorthaisteal a chuaigh as feidhm sa bhliain 2022 ná an líon a chuaigh as feidhm sa bhliain 2021, toisc gur thosaigh an Roinn ar chártaí a eisiúint agus a athnuachan an athuair le linn na bliana tar éis dhianghlásálacha Covid-19. Ba mhó an líon cártaí a chuaigh as feidhm sa bhliain ná an líon cártaí nua a eisíodh, rud ba chúis leis an uimhir dhiúltach a léirítear i dTábla 16. Táthar ag coinne leis go dtabharfar aghaidh air sin sa bhliain 2023 de réir mar a athnuann an Roinn Cártaí Seirbhísí Poiblí do chustaiméirí.

Ar aon dul leis an téarnamh san iompar poiblí, tháinig méadú 52% ar luach na mbreisithe creidmheasa taistil, ó €142.4 milliún sa bhliain 2021 go €215.9 milliún sa bhliain 2022. Tháinig méadú 49% ar úsáid creidmheasa taistil freisin, ó €122.5 milliún sa bhliain 2021 go €182.6 milliún sa bhliain 2022. Bhí sé sin ag teacht leis an treocht ó thaobh breisithe creidmheasa de. I gcomhthreo leis sin, tháinig méadú 42% ar dhíolacháin ticéad do Chártaí Leap, ó €20.6 milliún sa bhliain 2021 go €29.2 milliún sa bhliain 2022. Tháinig méadú suntasach 95% ar an líon turas a tógadh trí chreidmheas taistil, ó 76.4 milliún ceann sa bhliain 2021 go 149.5 milliún ceann sa bhliain 2022. Tá an treocht sin ag teacht leis an treocht ó thaobh breisithe creidmheasa taistil de agus ó thaobh úsáide creidmheasa taistil de.

Tháinig méadú 48% ar an láimhdeachas iomlán, ó €143.0 milliún sa bhliain 2021 go €211.8 milliún sa bhliain 2022. Léiríonn an treocht sin méadú substaintiúil san ioncam foriomlán táillí a bailíodh, beag beann ar na lascainí 20% agus 50% ar tháillí a cuireadh chun feidhme le linn na bliana agus ar an táille 90 nóiméad a tugadh isteach i limistéar Bhaile Átha Cliath.

Tríd is tríd, léirítear sna sonraí go raibh méadú substaintiúil ann in úsáid Chárta Leap sa bhliain 2022.

Tábla 16 – Staitisticí Chárta TFI Leap

Tomhas	2022	2021	Athrú Céatadánach, 2022 v 2021
Líon Chártaí TFI Leap a díoladh	951,522	432,959	+120%
An líon Pasanna Saorthaistil a eisíodh ¹¹	-92,586	-330,809 ¹²	-
Luach an Chreidmheasa Taistil a ceannaíodh	€215.9	€142.4	+52%
Luach an Chreidmheasa Taistil a úsáideadh	€182.6	€122.5	+50%
Díolacháin táirgí ticéid	€29.2	€20.6	+42%
Turais (gan Pasanna Saorthaistil a áireamh)	158.5 m	81.5 m	+95%
Turais a tógadh le Pasanna Saorthaistil	28.0 m	19.4 m	+44%
An líon Breisithe Creidmheasa trí Aip Breisithe Creidmheasa TFI Leap	€125.4	€68.3	+83%

Cárta Leap TFI a Chur i bhFeidhm ar Sheirbhísí Tráthrialta Tuaithe Nasc Áitiúil TFI

Le linn na bliana 2022, chomhoibrigh an tÚdarás leis na 15 oifig réigiúnacha a sholáthraíonn seirbhísí Nasc Áitiúil TFI chun trealamh ticéadaithe atá comhoiriúnach le Cárta Leap agus leis an bPasanna Saorthaistil a chur i bhfeidhm ar gach seirbhís thráthrialta tuaithe. Cumasaíodh breis agus 100 seirbhís ar fud gach limistéir den tír faoi dheireadh na bliana 2022 agus cumasófar na seirbhísí eile i ráithe 1 den bhliain 2023. Ba é cuspóir foriomlán na hoibre sin trealamh ticéadaithe lena bhféadtar glacadh le Cártaí Leap agus le pasanna Saorthaistil a sholáthar ar sheirbhísí sceidealaithe Nasc Áitiúil:

- (a) ionas gur féidir glacadh le Cártaí Leap mar mhodh íocaíochta anois;
- (b) ionas gur féidir úsáid pasanna saorthaistil a thaifeadadh go leictreonach;
- (c) chun tuairisciú lárnach comhdhlúite ioncaim a sholáthar tríd an gcúloifig chomhdhlúite néal-óstáilte;
- (d) chun foirne an Údaráis agus foirne Nasc Áitiúil a chumasú seirbhísí a leathnú tuilleadh tríd an trealamh céanna a úsáid, rud a sholáthróidh seirbhís chomhsheasmhach ticéadaithe ar gach seirbhís.

Leanfar ar aghaidh leis an obair sin de réir mar a thugann an clár ‘Éire a Nascadh’ seirbhísí breise isteach.

Aistriú Conartha le haghaidh Oibríochtaí Chárta TFI Leap

Tá an conradh le haghaidh tacú le hoibríochtaí scéim Chárta Leap le haistriú chuig soláthraí nua sa bhliain 2023. Cuireadh tús leis an bpróiseas aistrithe sa bhliain 2022.

11. Eisiúint an Roinn Coimirce Sóisialaí pasanna saorthaistil.

12. Chuir an Roinn Coimirce Sóisialaí eisiúint na bPasanna saorthaistil ar fionraí le linn phaindéim Covid-19. Tosaíodh ar chártaí a eisiúint agus a athnuachan an athuir. Mar sin féin, ba mhó an glanlón cártaí a chuaigh as feidhm sa bhliain ná an líon cártaí | nua a eisíodh sa bhliain, rud as ar tháinig figiúr diúltach.

Féachadh lena chinntiú nach mbeadh aon chur isteach ann ar sheirbhísí do chustaiméirí de réir mar a ghlacann an soláthraí nua an ghnáthfhreagracht laethúil as na seirbhísí air féin. Áirítear leis sin soláthraí dhíolacháin mhiondíola Chárta Leap agus an soláthraí seirbhísí athlódála a athrú. Tá an obair sin ar bun ag An Post agus ag PostPoint faoi láthair.

Aip Ticéadaithe Mhóibíligh TFI Go

Sa bhliain 2022, tháinig méadú mór ar an úsáid a bhaintear as TFI Go, aip ticéadaithe mhóibíligh an Údaráis. Faoi dheireadh na bliana 2022, bhí ticéid do 31 oibritheoir bus, idir oibritheoirí atá faoi úinéireacht phoiblí agus oibritheoirí atá faoi úinéireacht phríobháideach, á ndíol tríd an aip. Áiríodh leo sin gach seirbhís Oibleagáide Seirbhíse Poiblí de chuid Bhus Éireann, gach seirbhís Comaitéireachta de chuid Go-Ahead Ireland i mBaile Átha Cliath, agus gach Seirbhís Thráthrialta Tuaithe de chuid Nasc Áitiúil TFI ar fud na tíre. Ba é an príomhrud a bhí taobh thiar den mhéadú sin ná an úsáid a baineadh as TFI Go chun go bhféadfadh oibritheoirí príobháideacha bus páirt a ghlacadh sa scéim lasainí táillí d'aoisigh óga, áit a gcúitítear na cuideachtaí príobháideacha bus atá páirteach i leith gach ticéid a dhíoltar trí aip TFI Go. Bhí fás nádúrtha ann in úsáid na haipse freisin, de réir mar a tháinig méadú ar an bhfeasacht atá ag custaiméirí ar an aip. A bhui leis an bhfás sin, bhain úsáid na haipse an leibhéal is airde riamh amach i mí na Samhna. Díoladh 40,000 ticéad le linn na míosa, agus an líon sin ar an bhfigiúr is airde go dtí seo. Táthar ag coinne leis go méadóidh úsáid na haipse arís eile sa bhliain 2023 de réir mar a chuirtear gnéithe agus oibritheoirí breise léi.

Tábla 17 - Aip Ticéadaithe Mhóibíligh TFI Go

Tomhas	2022	2021	Athrú Céatadánach, 2022 v 2021
Ticéid Mhóibíleacha a díoladh (líon)	191,118	12,809	+1,393%
Ticéid Mhóibíleacha a díoladh (luach)	€1,013,797	€98,177	+932%
Turais a Tógadh (líon)	313,11	38,701	+709%

Ticéadú na Chéad Ghlúine Eile

Tá an tÚdarás ag iarraidh córais ticéadaithe nua agus níos solúbtha a thabhairt isteach trína thionscadal maidir le Ticéadú na Chéad Ghlúine Eile, ar gné thábhachtach de Chlár BusConnects é. Tá sé beartaithe an córas ticéadaithe sin a chur in áit scéim rathúil ticéadaithe chomhtháite Chárta Leap TFI ar deireadh. Tar éis cúig iarrthóir sheanchleachta a shainaithint de bhun chéim gearrliostaithe an phróisis soláthair, ar chéim í a críochnaíodh sa bhliain 2021, chuir an tÚdarás tús le hidirphlé mionsonraithe leis na tairgeoirí gearrliostaithe le linn na bliana 2022. Leanadh próiseas atriallach, áit ar mhúnlaigh na tairgeoirí a réitigh bheartaithe bunaithe ar aiseolas ón Údarás. Laghdaíodh an líon iarrthóirí gearrliostaithe ó chúig cinn go trí cinn mar chuid den phróiseas sin, agus táthar ag súil leis go gcuirfidh na trí iarrthóir tairiscintí deiridh isteach sa bhliain 2023.

Uathaimsiú Feithiclí

Ós rud é go bhfuil na córais reatha uathaimsithe feithiclí ag teannadh le deireadh a saoil, chuir an tÚdarás tús le comórtas soláthair phoiblí sa bhliain 2021 chun teacht ar sholáthraí aonair chun córas nua-aimseartha a sholáthar lena chur in áit na gcóras éagsúil atá i bhfeidhm faoi láthair. Sa bhliain 2022, rinne an tÚdarás teagmháil le cliaint de chuid na gcúig thairgeoir ghearrliostaithe a sainathnódh sa bhliain 2021 agus chuaigh sé i mbun plé leis na cúig thairgeoir ghearrliostaithe ar na príomhghnéithe de riachtanais fheidhmiúla an Údaráis. Tá sé beartaithe ag an Údarás soláthraí a cheapadh de bhun tairiscint deiridh i lár na bliana 2023.

Ceanglaítear uathaimsiú feithiclí le haghaidh rialú seirbhíse a dhéanamh ar bhusanna, cumarsáid a dhéanamh le tiománaithe, feidhmíocht bealaí a rianú, agus faisnéis fíor-ama do phaisinéirí a ghiniúint le haghaidh scáileáin taispeána ar an tsráid agus aipeanna móibíleacha. Tá sé ina chuid dhílis d'fheidhm bainistíochta conartha an Údaráis maidir leis an líon ciliméadar arna n-oibriú agus poncúlacht an oibritheora de réir bealaigh a rianú.

Faisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí

Is é is Faisnéis Fíor-Ama do Phaisinéirí ann ná córas lena gcabhraítear le faisnéis dhinimiciúil iompair phoiblí a sholáthar do chustaiméirí trí aipeanna, suíomhanna Gréasáin agus scáileáin taispeána ar an tsráid. Chuir an tÚdarás tús le comórtas soláthair sa bhliain 2022 chun soláthar comharthaí breise taispeána ar an tsráid a fhoinsiú, lena n-áirítear roghanna breise amhail scáileáin taispeána a chumhachtaítear le ceallraí agus scáileáin taispeána is féidir a chur san áireamh i stadanna nua bus.

Bhí roinnt fadhbanna ag custaiméirí le cáilíocht na sonraí fíor-ama le linn na bliana 2022. Ceann amháin de na bunchúiseanna leis sin ba ea go raibh sé deacair do na hoibritheoirí bus seirbhísí a sholáthar mar gheall ar an easpa tiománaithe bus a bhí ar fáil. Cúis eile ba ea gur cealaíodh seirbhísí ar na córais éagsúla, rud a chuir busanna as radharc agus a chuir frustrachas ar chustaiméirí araon. Chuir an tÚdarás tús le roinnt gníomhartha feabhais chun aghaidh a thabhairt ar na fadhbanna sin. Ceann amháin de na gníomhartha is éifeachtaí ina leith sin a bheidh i gcóras nua uathaimsithe feithiclí aonair a fhoinsiú do gach oibritheoir bus in Éirinn, rud a dhéanfar tríd an tionscadal réamhluaite uathaimsithe feithiclí. Cinnteofar leis an gcóras sin go mbeidh foinse chomhsheasmhach aonair ann le haghaidh sonraí fíor-ama, ar sonraí iad a sholáthrófar ina bhfotha aonair agus ina bhformáid aonair.

Ina theannta sin, lean an tÚdarás ar aghaidh leis an obair atá ar bun aige chun sraith nua feidhmchlár a thabhairt isteach, lena n-áirítear Pleanálaí Turais Náisiúnta nua agus bogearraí nua táirgthe amchlár. Cé go raibh sé beartaithe an réiteach nua sin, ar a dtugtar TFI Live, a sheoladh sa bhliain 2022, seolfar é anois i ráithe 1 den bhliain 2023. Áireofar leis sin fothaí nua sonraí (leagan 2 den tSonraíocht Ghinearálta Fotha Tráichta) a sholáthar, ar fothaí iad a chomhroinnfear le cainéil tríú páirtí amhail Google Maps, HERE Maps, Apple Maps agus an pobal sonraí oscailte trí Data.Gov.ie, tairseach sonraí oscailte na hÉireann.

An Scéim Táillí d'Aosaigh Óga

Go luath sa bhliain 2022, chomhordaigh an tÚdarás an obair chun cur chun feidhme a dhéanamh ar thionscnamh Rialtais chun laghdúithe 50% i dtáillí a chur i bhfeidhm do dhaoine óga ar gach táille agus gach ticéad do thurais iompair phoiblí ar sheirbhísí Bhus Átha Cliath, Iarnród Éireann, Bhus Éireann, Luas, Go-Ahead Ireland agus Nasc Áitiúil TFI. Tacaíodh leis an laghdú sin do shealbhóirí Chárta Leap do Mhic Léinn, nár ghá dóibh aon ghníomh a dhéanamh. Ní gá do shealbhóirí Chárta Leap do Mhic Léinn ach íoc as a dturas trína gcárta. Baintear an táille laghdaithe as a gcárta ar an ngnáthshlí ansin. I gcás aosaigh óga nach mic léinn iad, d'oibrigh an tÚdarás le príomhsholáthraí Éireannach chun saoráid a sholáthar trínar féidir iarratas a dhéanamh ar Chárta Leap Aosaigh Óig agus Mic Léinn. Is ar líne a dhéantar an t-iarratas sin ar fad. Táirgtear na cártaí uile in Éirinn agus comhlíontar orduithe go pras. Seachadtar cártaí chuig custaiméirí le casadh an phoist tar éis na doiciméid uaslódáilte a fhíorú go digiteach. A luaithe a fhaigheann an custaiméir an Cárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn, is féidir leis/léi é a úsáid ar gach seirbhís ábhartha iompair phoiblí. Cuireadh an obair sin ar fad i gcrích roimh an seoladh an 9 Bealtaine. Ina dhiaidh sin, ar fud shamhradh na bliana 2022, d'oibrigh an rannán um Theicneolaíocht Iompair chun tionscnamh an Chárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn a leathnú chuig an earnáil tráchtála bus. Mar thoradh air sin, cuireadh 31 oibritheoir tráchtála bus le haip ticéadaithe mhóibíligh TFI Go. Chuaigh roinnt oibritheoirí eile isteach i scéim Chárta Leap ansin, agus trealamh ticéadaithe atá comhoiriúnach le Cárta Leap á sholáthar dóibh. Cuireadh é sin i bhfeidhm an 5 Meán Fómhair agus ghlac custaiméirí go maith leis.

An Timpeallacht Rialála agus Comhlíonta

Ós rud é go raibh roinnt de shrianta Covid-19 i bhfeidhm fós i dtús na bliana, bhí dúshlán don earnáil Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí ann sa bhliain 2022. Bhí bearta rialála éigeandála i bhfeidhm fós, áfach, chun tacú leis an tionscal.

Ba ann d'athruithe rialála a tugadh isteach sa bhliain 2022. Áiríodh leo sin rialachán nua ar fháiltigh custaiméirí roimhe agus lena gceanglaítear ar gach tiománaí tacsáí glacadh le híocaíochtaí gan airgead tirim trí theirminéal díolphointe iontacsáí le haghaidh íocaíochtaí gan airgead tirim nuair a iarrann paisinéirí amhlaidh.

Tháinig ordú nua táillí i bhfeidhm i mí Mheán Fómhair, agus é ceaptha chun soláthar seirbhísí iompair a dhreasú ag amanna buaicéilimh go mall san oíche.

Tairgeadh deontais fhlaithiúla do shealbhóirí ceadúnais nua agus do shealbhóirí ceadúnais atá ann cheana chun spreagadh a thabhairt dóibh feithiclí leictreacha, feithiclí astaíochtaí ísle agus feithiclí atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí a fháil.

Tá an tÚdarás freagrach as na nithe seo a leanas laistigh den timpeallacht rialála agus comhlíonta:

- » an creat rialála agus an córas comhlíonta a fhorbairt don earnáil beagfheithiclí seirbhíse poiblí¹³ agus don earnáil tráchtála bus chun cáilíocht, sábháilteacht agus inrochtaineacht seirbhísí a fheabhsú;
- » a chinntiú go gcomhlíonann oibrítheoirí rialacháin reachtúla san earnáil teanntála beagfheithiclí seirbhíse poiblí, busanna tráchtála agus feithiclí;
- » a chinntiú go bhfuil na córais cheadúnúcháin agus achomhairc rialála atá i bhfeidhm sna hearnálacha sin éifeachtúil agus cóir d'oibrítheoirí agus d'achomharcóirí araon; agus
- » reachtaíocht an Aontais Eorpaigh maidir le Cearta Paisinéirí a fhorfheidhmiú a mhéid a bhaineann leis an taisteal de mhuir, d'iarnród agus de bhus/cóiste.

An Earnáil Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí

Tar éis phaindéim Covid-19

Ag teacht sna sála ar an maolú ar shrianta taistil i mí Feabhra 2022 agus ar athoscailt na n-earnálacha fáilteachais agus turasóireachta, thosaigh an tionscal beagfheithiclí seirbhíse poiblí an chéad chéim dá théarnamh tar éis dhá bhliain an-dúshlánach. Thug an tÚdarás faoi roinnt gníomhartha éagsúla agus chuir sé tús le bearta sealadacha rialála éigeandála chun tacú leis an tionscal le linn phaindéim Covid-19. Bhí cuid mhór de na bearta sin fós i bhfeidhm ar fud na bliana 2022. Áiríodh leo sin:

- » A chinntiú nach mbeadh ar aon tacsáí ná aon fhruilcharr imeacht ón bhflít ar bhonn aoise go dtí an bhliain 2023. Chabhraigh sé sin go mór leis na sealbhóirí féinfhostaithe ceadúnais feithicle ar imríodh mórthionchar eacnamaíoch orthu leanúint le seirbhísí iompair a sholáthar don phobal trí na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Éigeandála Covid-19) (Aois Incheadaithe Uasta), 2020, agus trí na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Éigeandála Covid-19), 2021;
- » Gach táille athnuachana ceadúnais feithicle caighdeánaí a tharscaoileadh go dtí an bhliain 2023 trí na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Éigeandála

13. Tá an earnáil beagfheithiclí seirbhíse poiblí comhdhéanta d'fheithiclí tacsáí, fruilchair agus limisín, de thiománaithe féinfhostaithe, d'úinéirí agus de sheirbhísí coimhdeacha beagfheithicle seirbhíse poiblí amhail seirbhísí áirithinte agus oibrítheoirí seachadta. Foilsíonn an tÚdarás faisnéis staitistiúil mhionsonraithe don earnáil beagfheithiclí seirbhíse poiblí san Fheasachán bliantúil ar bheagfheithiclí seirbhíse poiblí ar a shuíomh Gréasáin.

Covid-19) (Táillí), 2021;

- » An tréimhse ina bhféadfadh ceadúnas feithicle fanacht i stádas ‘Neamhghníomhach’, agus costais cheadúnais agus árachais a sheachaint, a dhúbailt ó 12 mhí go 24 mhí trí na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Éigeandála Covid-19) (Ceadúnas Éagtha), 2021. Rinneadh amhlaidh ar mhaithe le baill den tionscal a choinneáil ar fáil chun seirbhísí iompair a sholáthar don phobal;
- » Gach Ionad Tástála Iontrála do Thiománaithe Beagfheithicle Seirbhíse Poiblí a athoscailt ar aon dul le srianta Covid-19 chun 4,997 dtástáil a éascú d’iarrthóirí nua. Bhí an líon sin cothrom le méadú 96% ar an bhfigiúr don bhliain 2021;
- » An Scéim Aisiocaíochta Mótarchánach, ar scéim aon bhliana í, a chur i gcrích, agus 5,115 aisíocaíocht á n-eisiúint chuig na sealbhóirí ceadúnais feithicle sin a rinne iarratas;
- » An Scéim um Tháillí na Tástála Náisiúnta Gluaisteán a Tharscaoileadh, ar scéim aon bhliana í, a chur i gcrích, agus 19,414 thástáil saor in aisce á ndéanamh ar thacsaithe, ar fhruilcharranna agus ar limisíní; agus
- » Sraith suirbhéanna rollacha a dhéanamh ar thomhaltóirí agus ar sholáthraithe seirbhíse ar fud na tíre chun an soláthar agus an t-éileamh, ráta théarnamh an tionscail agus costais oibriúcháin, lena n-áirítear breosla agus árachas, a mheas ar mhaithe le heolas níos fearr a thabhairt don Údarás agus don Rialtas ar na dúshláin atá roimh an tionscal agus roimh thomhaltóirí agus ar conas a d’fhéadfaí an beartas a mhúnlú chun tacú le téarnamh iomlán.

Ina theannta sin, lean an Coiste Comhairleach um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí le teacht le chéile sa bhliain 2022 chun comhairle a thabhairt don Údarás agus don Aire Iompair, de réir mar ba chúig, maidir le saincheistean a bhaineann le beagfheithiclí seirbhíse poiblí agus lena dtiománaithe.

Dúshláin sa Tionscal sa bhliain 2022

Mar atá mionsonraithe thuas, ba é a bhí i gceann amháin de na bearta a rinneadh chun tacú leis an tionscal beagfheithiclí seirbhíse poiblí le linn phaindéim Covid-19 ná rialacháin éigeandála a thabhairt isteach chun aois incheadaithe uasta na dtacsaithe agus na bhfruilcharranna sa fhlít beagfheithiclí seirbhíse poiblí a fhadú go sealadach. Rinneadh amhlaidh ag an am toisc go raibh easpa éilimh ann i measc paisinéirí le linn shrianta Covid-19, rud a laghdaigh cumas tuillimh na n-oibritheoirí beagfheithicle seirbhíse poiblí go mór. Mar thoradh ar na rialacháin éigeandála sin, níor ceanglaíodh ar aon tacsáí ná aon fhruilcharr imeacht ón bhflít beagfheithiclí seirbhíse poiblí de bharr aoise le linn na srianta (2020, 2021 agus 2022).

Cé go raibh an beart sealadach sin le teacht chun deiridh sa bhliain 2022, agus cé gur fhill úsáid na bhfeithiclí ag paisinéirí ar ais ar na leibhéil a bhí ann roimh phaindéim Covid-19, tháinig dúshláin nua chun cinn sa bhliain 2022 i ndáil leis an bhfáil ar feithiclí. Mar thoradh ar dhúshláin aeráide, fuinnimh agus gheopholaitiúla go háirithe, níl sé indéanta gach beagfheithicil seirbhíse poiblí a bhfuil a ré caite a athsholáthar sa bhliain 2023 ná sa chúpla bliain ina diaidh. Tá roinnt cúiseanna ann leis na tosca a bhfuil sealbhóirí ceadúnais ag dul i ngleic leo le haghaidh beagfheithiclí seirbhíse poiblí a bhfuil a ré caite a athsholáthar. Áirítear iad seo a leanas leo sin:

- » Ionsaí míleata na Rúise ar an Úcráin, rud as ar tháinig leanúint neamhthuartha den

ghanntanas domhanda sliseanna leathsheoltóra, neoin, nicile agus pallaidiam, toisc gur mórtháirgeoirí na bpríomh-amhábhbar a úsáidtear i monaraíocht leathsheoltóirí iad an dá thír;

- » Cóimheas fuinnimh san Eoraip;
- » Cur isteach ar lóistíocht sa Ghearmáin;
- » Dianghlasálacha Covid-19 sa tSín; agus
- » Soláthar d'Éirinn.

Mar thoradh air sin, d'achtaigh an tÚdarás na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Teagmhasachta - Soláthar Feithiclí) (Aois Incheadaithe Uasta), 2022, an 18 Samhain 2022 chun go bhféadfaí ceadúnú a dhéanamh ar thacsaithe agus fruilcharranna incháilithe dá n-oibriú ar feadh tréimhse is faide ná na gnáthcheanglais aoise incheadaithe uasta.

Leis na rialacháin sin, ceadaítear an dáta deiridh oibriúcháin le haghaidh feithiclí ceadúnaithe a bhí chun a ndáta deiridh oibriúcháin/a n-aois incheadaithe uasta a bhaint amach idir an 13 Márta 2020 agus an 31 Nollaig 2024 a fhadú. Leanadh ar aghaidh le cláir shuntasacha um chumarsáid leis an tionscal ar fud na bliana 2022.

Athruithe Rialála sa bhliain 2022

Ar aon dul leis an gcuispóir straitéiseach atá ann an creat rialála don earnáil beagfheithiclí seirbhíse poiblí a thabhairt chun aibíochta ar mhaithe le feabhas a chur ar cháilíocht, sábháilteacht, inbhuanaitheacht agus inrochtaineacht na seirbhísí iompair phoiblí sin, chuir an tÚdarás cúig athbhreithniú rialála agus comhairliúcháin phoiblí ghaolmhara i gcrích sa bhliain 2022.

» An Uastáille Náisiúnta Tacsáí

De bhun alt 24 den Acht um Rialáil Tacsaithe, 2013 (Uimh. 37 de 2013), tosaíodh an tOrdú um Rialáil Tacsaithe (Uastáillí), 2022, an 1 Meán Fómhair 2022.

Méadaíodh uastáillí leis an Ordú sin, agus ualaíodh an méadú go trom leis i dtreo turais oíche chun an méadú i gcostais oibriúcháin atá le híoc ag tiománaithe tacsáí a léiriú agus chun an soláthar seirbhísí iompair ag amanna buaicéilimh go mall san oíche a dhreasú. Bhí an méadú cothrom le 12% ar an meán. Ní raibh ach athrú beag ann don taisteal seachbhuaice.

» Saoráidí Íocaíochta gan Airgead Tirim laistigh de Thacsaithe

De bhun alt 20 agus alt 48 den Acht um Rialáil Tacsaithe, 2013 (Uimh. 37 de 2013), ceanglaíodh leis na Rialacháin Beagfheithiclé Seirbhíse Poiblí (Saoráid Íocaíochta gan Airgead Tirim), 2022, ar gach tiománaí tacsáí glacadh le híocaíochtaí gan airgead tirim ón 1 Meán Fómhair 2022 nuair a iarrann custaiméirí é sin trí theirminéal díolphointe íocaíochta gan airgead tirim laistigh den tacsáí.

» Aois Uasta Tacsaithe agus Fruilcharranna

De bhun alt 31 de na Rialacháin um Rialáil Tacsaithe (Beagfheithicil Seirbhíse Poiblí), 2015 (arna leasú), tosaíodh na Rialacháin um Beagfheithicilí Seirbhíse Poiblí (Beart Teagmhasachta - Soláthar Feithiclí) (Aois Incheadaithe Uasta) i mí na Samhna 2022. Mar atá mionsonraithe thuas, soláthraíodh leis na rialacháin sin foráil teagmhasachta shealadach eisceachtúil chun tacsaithe agus fruilcharranna a cheadú fanacht sa fhliú ar

bhonn sealadach.

» **Fíneálacha - Díriú ar Shábháilteacht, ar Chosaint Tomhaltóirí agus ar Sheirbhísí d'Úsáideoirí faoi Mhíchumas**

De bhun alt 73 den Acht, agus chun sábháilteacht agus cosaint tomhaltóirí a chur chun cinn, leasaigh an tÚdarás an méid forordaithe a ghearrtar i leith na gcionta íocaíochta seasta atá leagtha amach i Sceideal 8 a ghabhann leis na Rialacháin um Rialáil Tacsaithe (Beagfheithicil Seirbhíse Poiblí), 2015. Thug an tÚdarás pionós seasta nua (fíneáil) isteach freisin i leith idirdhealú a dhéanamh in aghaidh úsáideoirí seirbhíse faoi mhíchumas. Cabhróidh sé sin le sábháilteacht phoiblí agus cáilíocht an tsoláthair seirbhíse a chinntiú, mar aon lena chinntiú go mbeidh oibritheoirí comhlíontach agus go dtabharfar cosaint do thomhaltóirí. Tháinig na Rialacháin um Beagfheithicilí Seirbhíse Poiblí (Cionta Íocaíochta Seasta agus Tréimhse Ceadúnais Tiománaí), 2022, i bhfeidhm an 1 Eanáir 2023.

» **Thréimhse Bailíochta an Cheadúnais Tiománaí Beagfheithicilí Seirbhíse Poiblí**

Rinneadh leasú ar alt 7(3)(a) de na Rialacháin um Rialáil Tacsaithe (Beagfheithicilí Seirbhíse Poiblí), 2015, i ndáil le Tréimhse Bhailíochta an Cheadúnais Tiománaí Beagfheithicilí Seirbhíse Poiblí, bunaithe ar iarraidh ón nGarda Síochána. Tháinig an leasú sin i bhfeidhm an 1 Eanáir 2023.

Ceadúnú Feithicilí

Mar thoradh ar thionchar leanúnach phaindéim Covid-19, tháinig laghdú 9.6% ar an líon tacsaithe, fruilcharranna agus limisíní gníomhacha a bhí ceadúnaithe sa bhliain 2020. Tháinig laghdú 2% eile ar an líon sin sa bhliain 2021. Tháinig méadú 2% ar an líon feithicilí sa fhlít sa bhliain 2022, áfach. Bhí stádas neamhghníomhach ag 3,247 gceadúnas feithicilí an 1 Eanáir 2022; d'fhill 903 cinn díobh sin ar ais ar stádas gníomhach ina dhiaidh sin, a fhágann go bhfuil 19,281 fheithicilí ceadúnaithe san iomlán ann sa fhlít anois.

Cigireachtaí ar Oiriúnacht Feithicilí

Ní mór gach ceadúnas tacsáí, fruilchairr agus limisín a athnuachan ar bhonn bliantúil ar a laghad chun leanúint ar aghaidh lena n-oibriú. Is gá ceadúnais le haghaidh feithicilí atá os cionn 10 mbliana d'aois a athnuachan gach sé mhí. Suitear ródacmhainneacht gach feithicilí ar an gcéad dul síos tríd an Tástáil Náisiúnta Gluaisteán, rud a soláthraíonn an tÚdarás um Shábháilteacht ar Bhóithre é. Is ann do chigireacht leithleach ina dhiaidh sin, rud a soláthraíonn an tÚdarás é, chun a dhéanamh amach an bhfuil an fheithicilí oiriúnach dá húsáid mar bheagfheithicilí seirbhíse poiblí nó nach bhfuil. Rinneadh 25,195 chigireacht aonair san iomlán ar oiriúnacht feithicilí sa bhliain 2022, rud a bhí cothrom le méadú 2% ar an bhfigiúr don bhliain 2021.

Feithicilí Inbhuanaithe

Bhí an bhliain 2022 ar an gceathrú bliain inar cuireadh an scéim deontas le haghaidh beagfheithicilí leictreacha seirbhíse poiblí ar fáil. Tá sé mar aidhm leis an scéim sealbhóirí ceadúnais tacsáí, fruilchairr agus limisín atá nua agus atá ann cheana a spreagadh feithicilí leictreacha agus feithicilí astaíochtaí ísle a fháil. Mhéadaigh an Roinn Iompair an méid cistiúcháin a sholáthraíonn sí don scéim ó €2m go €15m sa bhliain 2021 agus

sholáthair sí an méid céanna cistiúcháin sa bhliain 2022. Cuireadh deontais arbh fhiú suas le €20,000 iad ar fáil do shealbhóirí ceadúnais beagfheithicle seirbhíse poiblí atá ann cheana ionas go bhféadfadh siad seanfheithicilí díosail/peitрил agus/nó feithicilí ardmhíleáiste díosail/peitрил a scrapáil chun samhlacha nua lánleictreacha a cheannach. Riarann an tÚdarás an deontas sin thar ceann na Roinne Iompair. Cuireadh 634 fheithicil leictreacha a ceannaíodh le cúnamh deontas leis an bhflít sa bhliain 2022.

Bhí cúig fheithicil lánleictreacha ann sa fhlít sa bhliain 2018. Bhí 1,369 bhfeithicil leictreacha ann sa fhlít faoi dheireadh na bliana 2022, cothrom le 7.1% den fhlít foriomlán.

Feithicilí atá Inrochtana ag Cathaoireacha Rothaí

Ceann amháin de na príomhchuspóirí atá ag an Údarás faoin Acht um Rialáil Tacsaithe, 2013, is ea seirbhís ardchaighdeáin ag beagfheithicilí seirbhíse poiblí agus a dtiománaithe a chur chun cinn agus rochtain ag daoine faoi mhíchumas ar bheagfheithicilí seirbhíse poiblí a chur chun cinn. Osclaíodh an Scéim Deontas le haghaidh Feithicilí atá Inrochtana ag Cathaoireacha Rothaí 2022 i dtús mhí Eanáir ar mhaithe leis an gcuspóir sin a chur chun cinn.

Cuireadh deontais arbh fhiú suas le €7,500 iad ar fáil d'aon duine a measadh a bheith oiriúnach faoin reachtaíocht um beagfheithicilí seirbhíse poiblí ceadúnas feithicle a shealbhú (mar shampla, ceanglas imréitigh cánach). Fuarthas 717 n-iarratas ar an Scéim Deontas le haghaidh Feithicilí atá Inrochtana ag Cathaoireacha Rothaí 2022 agus cuireadh 312 fheithicil a ceannaíodh le cúnamh deontais leis an bhflít (231 cheadúnas nua agus 81 cheann eile d'fheithicilí athsholáthair/uasghrádaithe). Ceadúnaíodh 22 fheithicil eile atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí agus nach bhfuarthas aon deontais ina leith le linn na bliana freisin. Cé gur imir an easpa reatha feithicilí oiriúnacha atá ar fáil tionchar diúltach ar spriocanna, táthar ag súil leis go sárófar an easpa soláthair sin sa bhliain 2023/2024.

Bhí 4% den fhlít inrochtana ag cathaoireacha rothaí (850 feithicil) sa bhliain 2014. Faoi dheireadh na bliana 2022, mhéadaigh an figiúr sin go níos mó ná 17% (3,347 bhfeithicil).

Leanann foireann comhlíonta an Údaráis le díriú ar sholáthar cuí seirbhísí ag tiománaithe feithicle atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí, agus aisíocaíochtaí deontais á lorg i gcás nach mbíonn aon seirbhís á soláthar de réir na gcoinníollacha ceadúnúcháin.

Seirbhísí Fruilchairr Limistéir Áitiúil

Aithníonn an tÚdarás nach féidir leis an iompar poiblí reatha freastal ar na héilimh thaistil atá ag roinnt pobal i gceantar tuaithe na hÉireann toisc nach bhfuil sé ar fáil ar chor ar bith nó toisc nach bhfuil sé ar fáil ag na hamanna riachtanacha. Bunaíodh an chatagóir ceadúnais fruilchairr limistéir áitiúil chun seirbhísí iompair aonair a sholáthar i limistéir iargúlta thuaithe ag a bhfuil éileamh nach bhfuiltear ag freastal air ach nach féidir leo tacú le seirbhís lánaimseartha tacsáí nó fruilchairr. Dá réir sin, éascaíonn an chatagóir ceadúnais sin iontráil ísealchostais do sholáthraithe seirbhíse. Cé go bhfuil an t-ionad bailithe teoranta do limistéar léarscáilithe timpeall ar áit chónaithe an tiománaí, féadfar an turas a chríochnú cibé áit a n-éilíonn an paisinéir. Mar sin féin, ní fhéadfaidh aon seirbhís fruilchairr limistéir áitiúil áit aon seirbhíse caighdeánaí tacsáí nó fruilchairr atá ag oibriú sa limistéar cheana féin a ghlacadh.

Ní gá d'iarratasóirí ach ceanglais áitiúla cheadúnúcháin beagfheithicle seirbhíse poiblí a chomhlíonadh (ní gá do thiománaithe pas a fháil sa tástáil eolais ar an limistéar contae)

agus, murab ionann agus seirbhísí lánaimseartha tacsáí nó fruilchairr, ní gá dóibh feithiclí atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí a sholáthar. Mar sin féin, ní fhéadfar ceadúnas chun fruilcharr limistéir áitiúil a thiomáint a fháil ach amháin ón nGarda Síochána tar éis an próiseas grinnfhiosrúcháin a chur i gcrích go rathúil.

Ag deireadh na bliana 2022, b'ann do 23 sheirbhís fruilchairr limistéir áitiúil a bhí ceadúnaithe sa Stát.

Ceadúnú Tiománaithe

Oibríonn an tÚdarás i ndlúthchomhar leis an nGarda Síochána chun riar a dhéanamh ar na próisis um iarratas a dhéanamh ar cheadúnas agus um cheadúnas a athnuachan, lena n-áirítear an Tástáil Iontrála do Thiománaithe Beagfheithicle Seirbhíse Poiblí a riar agus cártaí aitheantais tiománaithe beagfheithicle seirbhíse poiblí a eisiúint. Mar údarás ceadúnúcháin le haghaidh ceadúnais tiománaí beagfheithicle seirbhíse poiblí, is é an Garda Síochána atá freagrach go fóill as próisis ghrinnfhiosrúcháin a sheoladh i leith gach tiománaí tráth an iarratais agus tráth gach athnuachana ceadúnais cúig bliana ina dhiaidh sin.

Mar gheall ar an laghdú 6.6% a tháinig ar an líon ceadúnas tiománaí beagfheithicle seirbhíse poiblí ar fud na tíre ó mhí an Mhárta 2020 (roimh phaindéim Covid-19) go deireadh na bliana 2021, sheol an tÚdarás feachtas dírithe earcaíochta tiománaithe ar fud an raidió, an phreasa agus na meán sóisialta i mí Iúil 2022 ar mhaithe le hiontrálaithe nua a mhealladh chuig an tionscal. San fheachtas sin, cuireadh chun cinn na tairbhí a bhaineann lena bheith ag obair mar thiománaí beagfheithicle seirbhíse poiblí agus leagadh amach na céimeanna simplí atá le leanúint chun dul isteach sa tionscal. Sheol an tÚdarás feachtas earcaíochta den sórt sin roimhe sin sa bhliain 2018, agus méadú 103% ag teacht ar an líon tiománaithe nua sa bhliain 2019 ansin. Ag teacht sna sála ar an bhfeachtas sa bhliain 2022, tháinig méadú 121% cheana féin ar an líon ceadúnas nua tiománaí a eisíodh i gcomparáid leis an bhfigiúr don bhliain 2021. Fágann sé sin gur mó i bhfad an figiúr reatha arís ná na figiúirí a bhí ann roimh an mbliain 2018, agus an méid a thit amach le linn phaindéim Covid-19 sáraithe anois. Cé gur thug 2,461 iarrthóir faoi 4,997 dTástáil Iontrála do Thiománaithe Beagfheithicle Seirbhíse Poiblí san iomlán, níor athosclaíodh na hionaid tástála ina n-iomláine an athuir ach amháin i mí na Bealtaine.

D'fhill 12% de cheadúnais neamhghníomhacha tiománaí beagfheithicle seirbhíse poiblí ar ais ar stádas gníomhach agus bhí an líon foriomlán ceadúnas tiománaí beagfheithicle seirbhíse poiblí a bhí ann cheana (athnuachaintí) fós cobhsaí sa bhliain 2022, rud a d'fhág go raibh 25,393 tiománaí cheadúnaithe beagfheithicle seirbhíse poiblí ann. Bhí sé sin cothrom le laghdú 6.7% (1,835 dhuine) ar an líon tiománaithe a bhí ann roimh phaindéim Covid-19 (Márta 2020). I gcás tiománaithe atá i dteideal oibriú i mBaile Átha Cliath, tá an laghdú cothrom le 4.7% (15,390 duine go 14,665 dhuine).

Gníomhaíochtaí Forfheidhmiúcháin

Rinneadh breis agus 204,000 seiceáil ar cheadúnais feithicle agus ar cheadúnais tiománaí le linn na bliana 2022 i leith 17,296 fheithicil aonair (seiceáladh 90% de cheadúnais bheagfheithicle seirbhíse poiblí le linn na feithiclí a bheith á n-oibriú le linn na bliana, figiúr a mhéadaigh go 98% i gcás feithiclí atá inrochtana ag cathaoireacha rothaí agus go 96% i gcás tacsaithe caighdeánacha).

Mar gheall ar an maolú ar shrianta Covid-19, bhí Oifig Chomhlíonta in ann 12,688

n-iniúchadh aghaidh ar aghaidh a dhéanamh cois bóthair. Bhí sé sin cothrom le méadú 150% ar an bhfigiúr don bhliain 2021 agus bhí sé ag teacht leis an bhfigiúr roimh an bpaindéim.

Mar thoradh ar na gníomhaíochtaí comhlíonta sin, eisíodh 655 Fhógra Íocaíochta Seasta (fíneálacha ar an láthair) sa bhliain 2022 i leith cionta atá luaite i Sceideal 8 a ghabhann leis na Rialacháin um Rialáil Tacsaithe (Beagfheithicil Seirbhíse Poiblí), 2015, ar aon dul le cosaint agus sábháilteacht custaiméirí. Cé go raibh sé sin cothrom le méadú 317% ar an bhfigiúr don bhliain 2021, níor fhill an líon ar ais ar an bhfigiúr a bhí ann roimh an bpaindéim go fóill. Is féidir é sin a chur síos don chur chuige a ghlac an tÚdarás le linn na paindéime, áit ar fhéach sé le hoideachas a chur ar shealbhóirí ceadúnais faoi na hoibleagáidí dlíthiúla atá orthu, agus na hoibleagáidí sin a mheabhrú dóibh, i gcás na gcionta is lú tromchúis, á aithint gur stad a lán oibrítheoirí beagfheithicil seirbhíse poiblí ag obair ar feadh tréimhsí fada mar gheall ar an bpaindéim.

Íocadh go pras 85% de na Fógraí Íocaíochta Seasta a eisíodh sa bhliain 2022 agus tarchuireadh na Fógraí eile lena n-ionchúiseamh sna Cúirteanna Dúiche ar fud na tíre. Tá roinnt de na Fógraí sin fós le héisteacht os comhair na gcúirteanna sa bhliain 2023 mar gheall ar an riaráiste i gcásanna cúirte ar fud na tíre.

Ionchúisimh

Thionscain an tÚdarás 146 ionchúiseamh choiriúla sa bhliain 2022, ar bhain níos mó ná a leath (55%) le seirbhís neamhcheadúnaithe a oibriú. Is é sin an réimse a bhfuilimid ag díriú air anois tar éis na paindéime. D'éirigh leis an Údarás in 89% de na hionchúisimh a tionscnaíodh.

Tábla 18 - Ionchúisimh i leith Beagfeithiclí Seirbhíse Poiblí

Cionta		2022 Cásanna	2021 Cásanna
Beagfeithicil neamhceadúnaithe seirbhíse poiblí a oibriú	Gan ceadúnas tiomána ná ceadúnas feithicle a bheith ann	54	14
	Gan ceadúnas tiomána a bheith ann	12	33
	Gan ceadúnas feithicle a bheith ann		
	Cead a thabhairt do thiománaí neamhceadúnaithe oibriú/ cead a thabhairt feithicil neamhceadúnaithe a oibriú/ Mainneachtain taifid chruinne a choimeád	20	15
Táille ró-ard a ghearradh (costais 'bhreise' nach raibh aon údar leo ach a bhí dleathach a chur le táille)		2	2
Riocht na feithicle		0	1
Na dualgais ar thiománaithe beagfeithicle seirbhíse poiblí i leith paisinéirí		1	1
Comhartha tacsáí a chur ar taispeáint go neamhdhleathach/ Mainneachtain comharthaíocht a bhaint d'feithicil neamhceadúnaithe		22	16
Seirbhís neamhceadúnaithe beagfeithicle seirbhíse poiblí a fhógairt		2	5
Dul thar an líon uasta paisinéirí		3	0
Faisnéis bhréagach nó mhíthreorach a thabhairt go feasach do dhuine údraithe		3	5
Fruilcharr/limisín a bheith ina sheasamh lena fhruilíú		7	0
		140	105
Ionchúisimh Bhreise			
Ionchúisimh i leith Cionta ar eisíodh Fógra Íocaíochta Seasta ina leith		6	48
Iomlán		146	153

Teanntáil Feithiclí

Áirítear leis an sainchúram atá ar an Údarás i leith teanntáil feithicilí gníomhaíochtaí teanntála a rialáil, próiseas achomhairc a bhainistiú agus a riar agus gearáin a imscrúdú.

Sa bhliain 2022, d'fhill gníomhaíochtaí um theanntáil feithicilí a rialáil, ar imríodh tionchar suntasach orthu le linn na paindéime, ar ais ar na leibhéil a bhí ann roimh an bpaindéim.

D'fhill an líon achomharc a fuarthas ar ais ar na leibhéil a bhí ann roimh an bpaindéim freisin.

Achomhairc chuig Oifigeach Achomhairc Teanntála

Tá gluaisteánaí a ndearnadh a f(h)eithicil a theanntáil nó a athlonnú i dteideal achomharc a dhéanamh in aghaidh an chinnidh sin. Bunaíodh próiseas achomhairc dhá chéim chun na críche sin. Féadfar achomharc a dhéanamh chuig an Údarás tar éis toradh míshásúil a bheith ann ar achomharc tosaigh a dhéanamh chuig an rialaitheoir páirceála. Déanfaidh Oifigeach Achomhairc Teanntála neamhspleách athbhreithniú ar achomharc a cuireadh chuig an Údarás. Tar éis dó/di scrúdú a dhéanamh ar an bhfaisnéis ón dá pháirtí, déanfaidh an tOifigeach Achomhairc Teanntála cinneadh ar an achomharc.

Ba iad na príomhfhórais le hachomhairc a luaigh gluaisteánaithe in achomhairc a rinneadh chuig an Údarás sa bhliain 2022 ná saincheisteanna a bhain le páirceáil íoctha, lena áiríodh feidhmiúlacht aipe páirceála, an dóigh ar cuireadh ticéid ar taispeáint, an úsáid a baineadh as ceadanna, agus comharthaíocht neamh-leordhóthanach.

I gcás go gceadóidh Oifigeach Achomhairc Teanntála achomharc, ceanglófar ar an rialaitheoir páirceála an muirear/na muirir iomchuí a aisíoc leis an ngluaisteánaí.

Tábla 19 - Achomhairc Theanntála chuig an Údarás Náisiúnta Iompair

Tomhas	2022	2021
Achomhairc a tugadh ar aghaidh ón mbliain roimhe	105	407
Achomhairc nua a fuarthas	1,659	2,350
Iomláin	1,764	2,757
Achomhairc a cuireadh i gcrích	1,357	2,540
Achomhairc a raibh cinneadh fós le déanamh orthu amhail an 31 Nollaig	407	217

Tábla 20 - An Toradh ar Achomhairc Theanntála 2022

An Líon Achomharc a Breithníodh	Achomhairc a Ceadáíodh (Aisíocaíocht Iomlán)	Achomhairc Nár Ceadáíodh (Níor Tugadh Aisíocaíocht)
2,540	1,051 (41%)	1,489 (59%)

Comharthaíocht Faisnéise Teanntála

Leanadh ar aghaidh sa bhliain 2022 le meastóireacht a dhéanamh ar chomhlíonadh comharthaíochta faisnéise teanntála ag áiteanna teanntála. Cuireadh 100 cigireacht i gcrích chun a fhíorú cé acu a chomhlíon nó nár chomhlíon comharthaí teanntála feithicilí an reachtaíocht. Leantar ar aghaidh le fionnachtana na gcigireachtaí a chur ar aghaidh chuig na rialaitheoirí páirceála iomchuí, áit a leagtar amach, nuair is gá, na gníomhartha a theastaíonn chun comhlíonadh a bhaint amach.

Comhlíonadh Gníomhaíochtaí Teanntála

Rinneadh 60 seiceáil comhlíonta san iomlán sa bhliain 2022. Deimhníodh i bhformhór na seiceálacha sin gur seoladh gníomhaíochtaí teanntála i gcomhréir leis na rialacháin, agus neamhchomhlíonadh na rialachán teanntála feithiclí á mbrath i roinnt bheag cásanna. Sna cásanna sin, ceanglaíodh ar rialaitheoirí páirceála agus ar oibrítitheoirí teanntála gníomhartha feabhais a dhéanamh chun comhlíonadh a léiriú. Eisíodh trí ordachán de réir an Achta um Theanntáil Feithiclí, 2015, áit ar ordáíodh do Rialaitheoirí Páirceála gníomhartha a dhéanamh chun comhlíonadh na Rialachán um Theanntáil Feithiclí agus um Chomharthaíocht, 2017, a léiriú.

Ceartha Paisinéirí an Aontais Eorpaigh

Mar Chomhlacht Forfheidhmiúcháin Náisiúnta ainmnithe d'Éirinn le haghaidh Chearta Paisinéirí an Aontais Eorpaigh, thug an tÚdarás freagra ar 45 fhiosrú a fuarthas ón bpobal maidir lena gcearta faoi na Rialacháin. Ba leis an iompar muirí a bhain formhór na bhfiosruithe sin.

Bhain na príomh-shaincheisteanna le heaspa faisnéise, le hathródú agus le haisíocaíocht, go háirithe i gcás go bhféadfadh gur dhiúltaigh iompróirí do phaisinéirí a chúiteamh in airgead tirim agus nár tairgeadh ach dearbháin dóibh i gcásanna inar chealaigh an t-oibrítitheoir seirbhís.

Thug Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh breithiúnas suntasach i ndáil leis an Rialachán maidir le Ceartha Paisinéirí Muirí i mí Mheán Fómhair 2021, rud a bhí i bhfabhar paisinéirí. Sa chás sin, thionscain an tÚdarás, mar Chomhlacht Forfheidhmiúcháin Náisiúnta na hÉireann, caingean in aghaidh Irish Ferries de dheasca sheoltaí áirithe W.B. Yeats a chealú sa bhliain 2018. Ina dhiaidh sin sa bhliain 2022, cheap Irish Ferries, le comhaontú an Údaráis, scéim chun cúiteamh a sholáthar do phaisinéirí cáilitheacha de réir Airteagal 18 agus Airteagal 19 de Rialachán (AE) 1177/2020 i leith sheoltaí áirithe W.B. Yeats a chealú sa bhliain 2018. Bhí an scéim sin ar siúl ón 1 Márta 2022 go dtí an 31 Bealtaine 2022.

Lean an tÚdarás de bheith ag obair go dlúth leis an gCoimisiún Eorpach, agus tuilleadh ionchur á soláthar aige maidir leis an meastóireacht leanúnach ar na Rialacháin maidir le Ceartha Paisinéirí Bus agus Cóiste agus maidir le Ceartha Paisinéirí Muirí. Lean sé de bheith ag freastal ar roinnt cruinnithe faisnéise maidir leis na meastóireachtaí sin freisin. Chomh maith leis sin, ghlac an tÚdarás páirt i roinnt cruinnithe de chuid shainghrúpaí na gComhlachtaí Forfheidhmiúcháin Náisiúnta sa bhliain 2022.

Tugadh cuireadh don Údarás páirt a ghlacadh i staidéar le haghaidh an creat um chearta paisinéirí ar fud gach modha a dhéanamh slán i bhfad na haimsire. D'fhreastail an tÚdarás ar roinnt ceardlann chun plé a dhéanamh ar thograí le haghaidh bearta athbhreithnithe beartais agus roghanna athbhreithnithe beartais.

Leanann an tÚdarás le heolas a thabhairt d'iompróirí agus don phobal araon ar Rialachán (AE) 2021/782 maidir le Ceartha Paisinéirí Iarnróid, ar leagan athmhúnlaithe é de na Rialacháin roimhe maidir le cearta agus oibleagáidí paisinéirí iarnróid. Beidh feidhm ag formhór na bhforálacha den Rialachán nua ón 7 Meitheamh 2023.

Gníomhaíocht Comhlíonta i leith Seirbhísí Ceadúnaithe Bus

Lean an tÚdarás le hoibríochtaí comhlíonta a spriocdhíriú ar na gníomhaíochtaí sin atá ar bun ag oibrítheoirí agus lena ngabhann an bhagairt is mó ar ionracas an chórais ceadúnúcháin bus. Seoladh oibríochtaí comhlíonta ar fud na tíre, agus meascán de ghníomhaíocht fhollas agus de ghníomhaíocht cheilte i gceist leo. Seoladh 96 oibríocht san iomlán sa bhliain 2022, agus 2,013 cinn de bhusanna agus de chóistí á n-iniúchadh lena linn.

Mar thoradh air sin, d'eisigh an tÚdarás 110 litir soiléirithe i ndáil le seirbhísí neamhcheadúnaithe féideartha, i ndáil le sárúithe féideartha ar choinníollacha ceadúnais nó le linn dó gníomh leantach a dhéanamh ar ghearáin a fuarthas. Trí na gníomhaíochtaí comhlíonta a cuireadh i gcrích le linn na tréimhse seo, baineadh amach 74 cinn d'iarratais nó de leasuithe ar Sheirbhísí Poiblí Bus do Phaisinéirí. Ba de bhun idirghabháil comhlíonta a tháinig 21% de na hiarratais nua uile a fuair an tÚdarás ar cheadúnais bhus.

Ina theannta sin, seoladh roinnt oibríochtaí chun faireachán a dhéanamh ar sheirbhísí a fuair cistiú faoin gConradh Dír-Dhámhachtana Éigeandála nó faoin gComhaontú Deontais De Minimis.

Ráitis Airgeadais

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022

Clár Ábhar

Faisnéis faoin Údarás	74
Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí Boird	75
Ráiteas faoi Rialú Inmheánach	82
Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais	91
Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim	93
Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach	94
Ráiteas faoin Staid Airgeadais	95
Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid	96
Nótaí leis na Ráitis Airgeadais	97

Faisnéis faoin Údarás

Comhaltaí Boird	
An tUas. Fred Barry (Cathaoirleach)	(Ar tháinig a cheapachán chun deiridh an 27 Samhain 2022)
An tUas. Peter Strachan	(A ceapadh an 11 Aibreán 2023)
Anne Graham Uas. (Príomhfheidhmeannach)	
An tUas. Hugh Creegan	
An tUas. Owen Keegan	
Ann Fitzgerald Uas.	
An tUas. Pat Mangan	
An tUas. Frank O'Connor	
An tUas. Brian McCormick	(A athcheapadh an 31 Iúil 2022)
An tUas. David Gray	(A athcheapadh an 31 Iúil 2022)
An tUas. Iain Docherty	
Eleanor O'Neill Uas.	
Joyce Loughnan Uas.	
Aturnaetha	Baincéirí
McCann Fitzgerald Riverside One 37-42 Cé Sir John Rogerson Baile Átha Cliath 2 D02 X576	Bainc-Aontas Éireann cpt 1-4 Sráid Bhagóid Íochtarach Baile Átha Cliath 2 D02 X342
Iníúcháirí	Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta Duga an Stáitchiste 70 Cé an Phoirt Thuaidh D01 A9T8
An tArd-Reachtair Cuntas agus Ciste 3A Sráid an Mhéara Uachtarach Baile Átha Cliath 1 D01 PF72	

Ráiteas Rialachais agus Tuarascáil na gComhaltaí Boird

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022

Rialachas

Tá an tÚdarás Náisiúnta Iompair (“an tÚdarás”) ina chomhlacht reachtúil neamhthráchtála stáit a oibríonn faoi choimirce na Roinne Iompair (“RI”).

Bunaíodh an tÚdarás de bhun an Achta um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008 agus ceapadh é ar dtús chun a bheith ina údarás iompair do Mhórlimistéar Bhaile Átha Cliath faoi Acht 2008. Athainmníodh é ina dhiaidh sin, áfach, mar Údarás Náisiúnta Iompair san Acht um Rialáil Iompair Phoiblí 2009, rud lenar leathnaíodh feidhmeanna an Údaráis chun go n-áireofaí leo Conarthaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a dhámhachtain agus faireachán a dhéanamh orthu agus busanna agus beagfheithiclí seirbhíse poiblí a cheadúnú ar bhonn náisiúnta.

Rinneadh an raon feidhme geografach atá ag roinnt feidhmeanna de chuid an Údaráis a leathnú go leibhéal náisiúnta freisin leis an Acht um Rialáil Tacsaithe, 2013, rud lenar comhdhlúthaíodh reachtaíocht phríomha a bhaineann le beagfheithiclí seirbhíse poiblí agus a dtiománaithe a cheadúnú agus lenar tugadh an reachtaíocht sin cothrom le dáta.

Leis an Acht um Theanntáil Feithiclí, 2015, leagtar freagracht ar an Údarás as gníomhaíochtaí teanntála a rialáil ar bhonn náisiúnta.

Leis an Acht Iompair Phoiblí, 2016, leathnaíodh na freagrachtaí atá ar an Údarás arís eile trí é a chumhachtú fodhlíthe a dhéanamh lena rialáiltear úsáid seirbhísí bus poiblí fóirdheonaithe áirithe ag paisinéirí.

Coimeádann an tÚdarás roinnt feidhmeanna sonracha maidir le bonneagar agus maidir le pleanáil iompair agus úsáide talún a chomhtháthú i Mórlimistéar Bhaile Átha Cliath, rud a léiríonn na riachtanais iompair poiblí agus bhainistíochta tráchta ar leith atá ag an réigiún.

Tá feidhmeanna Bhord an Údaráis leagtha amach in alt 14 den Acht um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008. Tá an Bord cuntasach don Aire Iompair agus tá sé freagrach as dea-rialachas a chinntiú agus comhlíonann sé an cúram sin trí chuspóirí agus spriocanna straitéiseacha a leagan síos agus trí chinntí straitéiseacha a dhéanamh ar gach saincheist thábhachtach ghnó. Is ar an bPríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus ar an bhfoireann ardbhainistíochta atá an fhreagracht as an Údarás a bhainistiú, a rialú agus a threorú ar bhonn laethúil. Ní mór don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin agus don fhoireann ardbhainistíochta cloí leis an mórthreo straitéiseach a leagann an Bord síos agus ní mór dóibh a chinntiú go bhfuil tuiscint shoiléir ag gach comhalta Boird ar na príomhghníomhaíochtaí agus na príomhchinntí a bhaineann leis an eintiteas agus ar aon rioscaí suntasacha ar dóigh dóibh teacht chun cinn. Gníomhaíonn an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin mar idirghabhálaí díreach idir an Bord agus lucht bainistíochta an Údaráis.

Freagrachtaí an Bhoird

Tá obair agus freagrachtaí an Bhoird leagtha amach i ndoiciméid Rialachais Chorporáidigh an Údaráis dar teideal ‘Treoirphrionsabail don Údarás Náisiúnta Iompair’, ‘Struchtúr Corparáideach agus Nithe atá forchoimeáda don Bhord’ agus ‘Cód iompair gnó do chomhaltaí den Údarás’. Is é atá sa dara ceann de na doiciméid sin ná nithe atá forchoimeáda go sonrath dá gcinneadh ag an mBord. Áirítear na nithe seo leis na buanmhíreanna a bhreithníonn an Bord:

- » Dearbhú leasanna;
- » Tuarascálacha ón gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca;
- » Tuarascálacha airgeadais/cuntais bhainistíochta;
- » Bainistíocht riosca;
- » Tuarascálacha feidhmíochta; agus
- » Nithe forchoimeáda.

Ceanglaítear le halt 32 den Acht um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008 ar Bhord an Údaráis gach cuntas is cuí agus is gnách a choimeád, i cibé foirm a cheadóidh an tAire Iompair le toiliú an Aire Airgeadais, ar an airgead go léir a gheobhaidh sé nó a chaithfidh sé, lena n-áirítear ‘Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim’ agus ‘Ráiteas faoin Staid Airgeadais’.

Agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú aige, ceanglaítear ar Bhord an Údaráis:

Beartais oiriúnacha chuntasaíochta a roghnú agus iad a chur i bhfeidhm go comhsheasmhach;

Breithiúnais agus meastacháin chuntasaíochta atá réasúnach agus stuama a dhéanamh;

Na ráitis airgeadais a ullmhú ar bhonn gnóthais leantaigh ach amháin i gcás go bhfuil sé míchuí talamh slán a dhéanamh de go leanfaidh sé ag feidhmiú; agus

A lua cé acu a leanadh nó nár leanadh caighdeáin chuntasaíochta is infheidhme, faoi réir aon imeachtaí ábhartha atá mínithe agus nochta sna ráitis airgeadais.

Tá an Bord freagrach as taifid chuí chuntasaíochta a choinneáil, ina gcuirtear a staid airgeadais in iúl le cruinneas réasúnach ag am ar bith agus lena gcuirtear ar a chumas a chinntiú go gcloíonn na ráitis airgeadais le halt 32 den Acht um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008. Is é an Bord atá freagrach as cothabháil agus iomláine na faisnéise corparáidí agus airgeadais atá ar fáil ar shuíomh Gréasáin an Údaráis.

Tá an Bord freagrach as an bplean bliantúil agus an buiséad bliantúil a cheadú.

Ceadaíodh meastóireacht ar fheidhmíocht an Údaráis i gcomparáid leis an bplean bliantúil agus leis an mbuiséad bliantúil i mí na Samhna 2022. Athbhreithníonn an Bord feidhmíocht an Údaráis i gcomparáid leis an bplean bliantúil agus leis an mbuiséad bliantúil ag eatraimh thráthrialta le linn na bliana.

Tá an Bord freagrach freisin as sócmhainní an Údaráis a chosaint agus, dá bhrí sin, as bearta réasúnacha a dhéanamh chun calaois agus mírialtachtaí eile a chosc agus a aimsiú.

Measann an Bord go dtugtar léargas fírinneach cóir i ráitis airgeadais an Údaráis ar fheidhmíocht airgeadais agus staid airgeadais an Údaráis ag an 31 Nollaig 2022.

Struchtúr an Bhoird

Tá an tÚdarás faoi rialú ag Bord a chuimsíonn dháréag comhaltaí a gceapann an tAire Iompair iad. Is poist ex officio iad trí cinn de na poist ar an mBord, atá forchoimeáda don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin, d'ardbhanisteoir eile de chuid an Údaráis agus don Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin ar Chomhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath. Féadfar comhaltaí Boird a cheapadh ar feadh tréimhse cúig bliana ar a mhéad agus féadfar iad a athcheapadh. Féadfaidh comhaltaí fónamh ar an mBord ar feadh tréimhse deich mbliana ar a mhéad. Níl feidhm ag an srian sin maidir le comhaltaí ex officio, a fhanfaidh ar an mBord fad a shealbhóidh siad an post ábhartha. Tháinig an Bord le chéile ar 11 ócáid agus tá miontuairiscí na gcruinnithe boird foilsithe ar shuíomh Gréasáin an Údaráis. Ag an 31 Nollaig 2022, bhí ceathrar comhaltaí baineanacha (36.4%) agus seachtar comhaltaí fireannacha (63.6%) ag an mBord.

Sa tábla thíos, tugtar mionsonraí faoin tréimhse ceapacháin do na comhaltaí reatha:

Comhaltaí Boird	Ról	Dáta Ceapacháin
Anne Graham Uas. (Príomhfheidhmeannach)	Gnáthchomhalta (ex officio)	7 Eanáir 2015
An tUas. Hugh Creegan (Leas-Phríomhoifigeach Feidhmiúcháin)	Gnáthchomhalta (ex officio)	29 Samhain 2010
An tUas. Owen Keegan (Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath)	Gnáthchomhalta (ex officio)	3 Meán Fómhair 2013
Ann Fitzgerald Uas.	Gnáthchomhalta	24 Meán Fómhair 2015 Athcheapadh an comhalta seo an 23 Meán Fómhair 2020
An tUas. Pat Mangan	Gnáthchomhalta	24 Meán Fómhair 2015 Athcheapadh an comhalta seo an 23 Meán Fómhair 2020
An tUas. Frank O'Connor	Gnáthchomhalta	24 Meán Fómhair 2015 Athcheapadh an comhalta seo an 23 Meán Fómhair 2020
An tUas. Brian McCormick	Gnáthchomhalta	1 Lúnasa 2019 A athcheapadh an 31 Iúil 2022
An tUas. David Gray	Gnáthchomhalta	1 Lúnasa 2019 A athcheapadh an 31 Iúil 2022
An tUas. Iain Docherty	Gnáthchomhalta	23 Nollaig 2021
Eleanor O'Neill Uas.	Gnáthchomhalta	23 Nollaig 2021
Joyce Loughnan Uas.	Gnáthchomhalta	23 Nollaig 2021

Chuir an Bord athbhreithniú ar éifeachtacht an Bhoird i gcrích i mí Mheán Fómhair 2022.

Bhunaigh an Bord Coiste Iniúcháireachta agus Riosca, a chuimsíonn triúr comhaltaí den Bhord agus beirt chomhaltaí seachtracha. Is é ról an Choiste Iniúcháireachta agus

Riosca tacú leis an mBord maidir leis na freagrachtaí atá air i ndáil le riosca, le rialú agus rialachas agus le dearbhú gaolmhar. Tá an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca neamhspleách ar lucht bainistíochta na heagraíochta. Go háirithe, cinntíonn an Coiste go ndéantar faireachán gníomhach neamhspleách ar na córais rialaithe inmheánaigh, lena n-áirítear gníomhaíochtaí iniúchóireachta. Tugann an Coiste Iniúchóireachta agus Riosca tuairisc don Bhord tar éis gach cruinnithe Coiste agus tugann sé tuairisc fhoirmiúil i scríbhinn don Bhord gach bliain.

Is iad seo a leanas na comhaltaí den Choiste Iniúchóireachta agus Riosca: an tUas. David Gray (Cathaoirleach), a athcheapadh an 13 Meán Fómhair 2022; an tUas. Brian McCormick, a ceapadh an 21 Aibreán 2022; Joyce Loughnan Uas., a ceapadh an 18 Samhain 2022; an Dr Cyril Sullivan, a ceapadh an 15 Iúil 2022; agus an tUas. Bernard McLoughlin, a ceapadh an 15 Iúil 2022. Bhí sé chruinniú ag an gCoiste Iniúchóireachta agus Riosca sa bhliain 2022.

Sceideal freastail, táillí agus speansais

Tá sceideal freastail ar chruinnithe an Bhoird agus na gCoistí don bhliain 2022 leagtha amach thíos, lena n-áirítear na táillí agus na speansais a fuair gach comhalta:

	An Bord	An Coiste Iniúchóireachta agus Riosca	Táillí 2022 €'000	Speansais 2022 €'000	Táillí 2021 €'000	Speansais 2021 €'000
An líon cruinnithe	11	6				
	An líon cruinnithe a rabhthas incháilithe chun freastal orthu (An líon cruinnithe ar freastalaíodh orthu)					
An tUas. Fred Barry	10(10)	3(2)	18,483	-	20,520	-
Anne Graham Uas.	11(11)	-	-	-	-	-
An tUas. Hugh Creegan	11(11)	-	-	-	-	-
Ann Fitzgerald Uas.	11(11)	-	11,970	-	11,970	-
An tUas. Owen Keegan	11(9)	-	-	-	-	-
An tUas. Pat Mangan	11(11)	5(5)	-	-	-	-
An tUas. Frank O'Connor	11(10)	-	11,970	-	11,970	-
An tUas. Brian McCormick	11(11)	5(5)	11,970	-	11,970	-
An tUas. David Gray	11(10)	6(6)	11,970	1,211	11,970	-
An tUas. Iain Docherty	11(11)	-	11,970	1,891	-	-
Eleanor O'Neill Uas.	11(10)	-	11,970	-	-	-
Joyce Loughnan Uas.	11(10)	1(1)	10,966	-	-	-
*Speansais Eile			-	1,023	-	-
			101,269	4,125	68,400	-

* Baineann Speansais Eile leis an gcostas ar líon Boird amháin a reáchtáil le linn na tréimhse.

D'fhreastail an tUas. Brian Hayes, ar chomhalta seachtrach den Choiste Iniúchóireachta agus Riosca é, ar dhá chruinniú de chuid an Choiste le linn na bliana. B'ionann a tháille don bhliain, a bhí iníoctha le Moore Chartered Accountants, agus €5,904 (CBL san

áireamh) (2021: €17,664 (CBL san áireamh)).

D'fhreastail an tUas. John Smyth, ar chomhalta seachtrach den Choiste Iniúchóireachta agus Riosca é, ar cheithre chruinniú de chuid an Choiste le linn na bliana. B'ionann a tháille don bhliain, a bhí iníoctha le Chartered Direction Limited agus lenar áiríodh táillí i leith dhá chruinniú inmheánacha bhreise, agus €17,712 (CBL san áireamh) (2021: €17,664 (CBL san áireamh)).

D'fhreastail an Dr Cyril Sullivan, ar chomhalta seachtrach den Choiste Iniúchóireachta agus Riosca é, ar thrí chruinniú de chuid an Choiste le linn na bliana.

B'ionann a tháille don bhliain agus €769.

D'fhreastail an tUas. Bernard McLoughlin, ar chomhalta seachtrach den Choiste Iniúchóireachta agus Riosca é, ar thrí chruinniú de chuid an Choiste le linn na bliana. B'ionann a tháille don bhliain agus €769.

Tharscaoil an tUas. Pat Mangan na táillí uile a bhí iníoctha leis mar chomhalta de Bhord an Údaráis.

Ní bhfuair triúr stiúrthóirí – Anne Graham Uas., an tUas. Hugh Creegan agus an tUas. Owen Keegan – aon táillí Boird faoin bprionsabal 'Duine Amháin, Tuarastal Amháin'. Is mar chuid dá gconradh fostaíochta, agus ní mar thoradh ar a bhfreastal ar chruinnithe boird, a thabhaítear speansais do Anne Graham Uas. agus don Uas. Hugh Creegan. Dá bhrí sin, níl a speansais ar áireamh sa nóta seo.

Athruithe príomhphearsanra

Rinneadh na hathruithe seo a leanas ar chomhaltas an Bhoird le linn na bliana:

- Fred Barry, ar tháinig a théarma chun deiridh an 27 Samhain 2022;
- Brian McCormick, a athcheapadh an 31 Iúil 2022; agus
- David Gray, a athcheapadh an 31 Iúil 2022.

Tháinig athruithe suntasacha ar chomhaltas an Choiste Iniúchóireachta agus Riosca sa bhliain 2022. Rinneadh na hathruithe seo a leanas ar chomhaltas an Choiste le linn na bliana:

- Brian McCormick, a ceapadh an 21 Aibreán 2022;
- Brian Hayes, ar tháinig a théarma chun deiridh an 17 Bealtaine 2022;
- An Dr Cyril Sullivan, a ceapadh an 15 Iúil 2022;
- Bernard McLoughlin, a ceapadh an 15 Iúil 2022;
- Fred Barry, ar tháinig a cheapachán sealadach chun deiridh an 15 Iúil 2022;
- David Gray, a athcheapadh an 13 Meán Fómhair 2022;
- John Smyth, ar tháinig a théarma chun deiridh an 20 Meán Fómhair 2022;
- Pat Mangan, ar tháinig a théarma chun deiridh an 17 Samhain 2022; agus
- Joyce Loughnan, a ceapadh an 18 Samhain 2022.

An nochtadh a cheanglaítear leis an gCód Cleachtais chun Cohlachtaí Stáit a Rialú (2016)

Tá an Bord freagrach as a chinntiú gur chomhlíon an tÚdarás ceanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú ("an Cód") arna fhoilsiú ag an Roinn Cait-eachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe i mí Lúnasa 2016. Ceanglaítear an nochtadh seo a leanas leis an gCód:

Costais chomhairleachta

Áirítear le costais chomhairleachta an costas ar chomhairle sheachtrach a chur ar an lucht bainistíochta. Ní áirítear leo an costas ar fheidhmeanna seachfhoinsithe “gnáthghnó”.

	2022 €'000	2021 €'000
Seirbhísí comhairleacha iompair	2,342	3,448
Comhairle dhlíthiúil	2,775	1,423
Seirbhísí comhairleacha cánach agus airgeadais	627	738
Ullmhúchán do chosaint sonraí agus don Rialachán Ginearálta maidir le Cosaint Sonraí	14	19
Pinsin agus acmhainní daonna	5	41
	5,763	5,669
Costais chomhairleachta a cuireadh ar an Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim	5,514	5,428
Costais chomhairleachta a caipitlódh	249	241
	5,763	5,669

Costais dlí agus socraíochtaí

Sa tábla thíos, tugtar miondealú ar shuimeanna a aithnítear mar chaiteachas sa tréimhse tuairiscithe i dtaca le costais dlí, le socraíochtaí agus le himeachtaí réitigh agus eadrána a bhaineann le conarthaí le tríú páirtithe. Ní áirítear leis caiteachas a tabhaíodh ar an gcomhairle ghinearálta a fuair an tÚdarás. Tá an caiteachas sin ar áireamh sna Costais chomhairleachta thuas.

	2022 €'000	2021 €'000
Imeachtaí dlíthiúla	232	89
Íocaíochtaí réitigh agus eadrána	-	-
Socraíochtaí	-	-
	232	89

Caiteachas taistil agus cothaithe

Catagóirítear caiteachas taistil agus cothaithe mar a leanas:

	2022 €'000	2021 €'000
<i>Taisteal agus cothú intíre</i>		
Bord	3	-
Fostaithe	62	23
<i>Taisteal agus cothú idirnáisiúnta</i>		
Bord	1	-
Fostaithe	42	2
	108	25

Caiteachas fáilteachais

Áirítear an caiteachas fáilteachais seo a leanas leis an Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim:

	2022 €'000	2021 €'000
Fáilteachas foirne	9	12
Fáilteachas cliant	-	-
	9	12

Ráiteas faoi chomhlíonadh

Ghlac an Bord an Cód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016) agus chuir sé nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíonadh an Chóid a chinntiú. Chomhlíon an tÚdarás an Cód go hiomlán sa bhliain 2022.

Sínithe thar ceann Bhord an Údaráis Náisiúnta Iompair

An tUas. Peter Strachan
Cathaoirleach

Anne Graham Uas.
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

19 Bealtaine 2023

Ráiteas faoi Rialú Inmheánach

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022

Raon freagrachta

Thar ceann an Údaráis Náisiúnta Iompair (“an tÚdarás”), aithním an fhreagracht atá ar an mBord as a chinntiú go ndéantar córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh a chothabháil agus a fheidhmiú. Agus an fhreagracht sin á comhlíonadh, tugtar aird ar cheanglais an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (“an Cód”).

Cuspóir an chórais rialaithe inmheánaigh

Tá an córas rialaithe inmheánaigh deartha chun riosca a choinneáil ar leibhéal inghlactha, seachas deireadh a chur leis. Dá bhrí sin, ní fhéadann an córas ach dearbhú réasúnach agus ní dearbhú iomlán a thabhairt go gcosnaítear sócmhainní, go n-údaraítear idirbhearta agus go dtaifeadtar iad go cuí agus go gcoisctear earráidí ábhartha agus mírialtachtaí nó go mbraitear iad ar bhealach tráthúil.

Bhí córas rialaithe inmheánaigh, atá ag teacht leis an treoir arna heisiúint ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe, i bhfeidhm san Údarás don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022 agus suas go dtí an dáta a ceadaíodh na ráitis airgeadais.

An cumas chun riosca a bhainistiú

Tá Coiste Iniúcháireachta agus Riosca i bhfeidhm ag an Údarás, rud a chuimsíonn triúr comhaltaí Boird, a bhfuil duine amháin díobh ina C(h)athaoirleach ar an gCoiste, agus beirt chomhaltaí seachtracha. Tá saineolas cuí ag comhaltaí aonair den Choiste Iniúcháireachta agus Riosca ar réimsí an airgeadais, na hiniúcháireachta agus an riosca. Tháinig an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca le chéile sé huaire sa bhliain 2022.

Chomh maith leis sin, chuir an tÚdarás feidhm iniúcháireachta inmheánaí ar bun trí leas a bhaint as gnólacht iniúcháireachta tríú páirtí. Tá sách acmhainní ag an bhfeidhm sin agus seolann sí clár oibre a chomhaontaítear leis an gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca.

D’fhorbair an tÚdarás creat bainistíochta riosca agus shainigh sé beartais ghaolmhara agus nósanna imeachta gaolmhara. Leag sé amach an fonn riosca atá air freisin. Áirítear leis na nósanna imeachta bainistíochta riosca mionsonraí faoi na róil atá ag baill foirne agus na freagrachtaí atá orthu ó thaobh riosca de. Eisíodh na gnéithe cuí de na beartais bhainistíochta riosca agus de na nósanna imeachta bainistíochta riosca chuig gach pearsa san Údarás. Is é atá i gceist leis sin gach duine, agus an lucht bainistíochta go háirithe, a chur ar a n-airdeall faoi rioscaí agus laigí rialaithe atá ag teacht chun cinn agus a n-aird a tharraingt ar an gceanglas atá orthu freagracht a ghlacadh laistigh dá réimsí oibre féin. Tá Príomhoifigeach Riosca ag an Údarás, ar a bhfuil freagracht oibríochtúil as an gcreat bainistíochta riosca a riar.

An creat riosca agus rialaithe

Chuir an tÚdarás córas bainistíochta riosca chun feidhme, rud lena sainithnítear agus lena dtuairiscítear na príomhrioscaí atá ann agus na gníomhartha bainistíochta a

dhéantar chun dul i ngleic leis na rioscaí sin agus, a mhéid is féidir agus is cuí, chun na rioscaí sin a mhaolú.

Trí phróisis bhainistíochta riosca, sainaithníodh na príomhrioscaí atá roimh an Údarás, agus tá cláir rioscaí i bhfeidhm lena dtaifeadtar na rioscaí sin. Rinneadh na rioscaí a mheas agus a ghrádú bunaithe ar a shuntasáí atá siad. Déanann an Bord agus an Coiste Iníúcháireachta agus Riosca na cláir a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta ag gach cruinniú dá gcuid. Úsáidtear an toradh ar an obair sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh agus chun a chinntiú, a mhéid is indéanta, go gcoinnítear rioscaí ar leibhéal inghlactha.

Deimhním go bhfuil timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na gnéithe seo a leanas mar chuid di:

- Taifeadadh nósanna imeachta le haghaidh gach príomhphróisis gnó;
- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal bainistíochta, agus cuntasacht chomhfhreagrach ag gabháil leo;
- Tá córas buiséadaithe cuí i bhfeidhm, rud lena ngabhann buiséad bliantúil a choinnítear faoi athbhreithniú ag an lucht ardbhainistíochta agus ag an mBord;
- Tá córais i bhfeidhm a bhfuil mar aidhm leo slándáil na gcóras teicneolaíochta faisnéise agus cumarsáide a chinntiú;
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint; agus
- Cinntíonn nósanna imeachta um rialú ar chistiú deontais do ghníomhaireachtaí seachtracha go bhfuil rialú leordhóthanach ann ar dheontais a cheadú agus go ndéantar faireachán agus athbhreithniú ar dheontaithe chun a chinntiú gur úsáideadh cistiú deontais chun na críche beartaithe.

Faireachán agus athbhreithniú leanúnach

Cuireadh nósanna imeachta foirmiúla ar bun le haghaidh faireachán a dhéanamh ar phróisis rialaithe, lena n-áirítear aon easnaimh rialaithe a shainaithnítear a chur in iúl dóibh sin atá freagrach as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh. Tuairiscítear easnaimh don lucht bainistíochta agus don Bhord freisin. Deimhním go bhfuil na córais faireacháin leanúnaigh seo a leanas i bhfeidhm:

- Sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus cuireadh próisis i bhfeidhm chun faireachán a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh shainaitheanta a thuairisciú;
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal mar ar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais; agus
- Déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe tráthrialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla feidhmíochta agus airgeadais ina gcuirtear an fheidhmíocht iarbhír i gcomparáid leis an mbuiséad nó leis an bhfeidhmíocht thuartha.

Soláthar

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an Údarás chun a chinntiú go gcomhlíontar na rialacha agus na treoirlínte reatha maidir le soláthar agus gur chomhlíon an tÚdarás na nósanna imeachta sin sa bhliain 2022.

Cistiú Infheistíochta Caipitil – rialuithe

B'ionann cistiú Infheistíochta Caipitil sa bhliain 2022 agus €807m (2021: €719m). Áirítear na nithe seo a leanas leis na rialuithe ar an gcistiú sin:

- A chinntiú go bhfuil tionscadail aonair ailínithe leis na ceithre chlár infheistíochta caipitil san iompar poiblí (i.e., Sábháilteacht agus Forbairt Iarnróid Throm, Bonneagar Iompair Phoiblí, Iarfheistiú Inrochtaineachta, agus Infheistíocht i dTaisteal Gníomhach) agus le pleananna straitéiseacha;
- Idirchaidreamh tráthrialta a dhéanamh leis an Roinn Iompair agus cuspóirí, spriocanna, buiséid agus an cistiú atá ar fáil a shocrú i gcomhar léi, mar aon le tuairisc a thabhairt ar dhul chun cinn;
- Pleananna cur chun feidhme tionscadal a ullmhú agus a cheadú agus dlúth-idirchaidreamh a dhéanamh i leith tionscadail a phleanáil agus faireachán a dhéanamh ar ghníomhaireachtaí Stáit, ar oibritheoirí iompair agus ar údaráis áitiúla a ghníomhaíonn thar ceann an Údaráis chun na tionscadail éagsúla a chur chun feidhme;
- Doiciméid ábhartha bheartais agus nósanna imeachta tionscadal an Údaráis Náisiúnta Iompair a chothabháil agus a nuashonrú ar aon dul le haon athruithe ar bheartas agus nósanna imeachta rialtais, amhail an Cód Caiteachais Phoiblí nó treoir earnála ábhartha eile amhail an Comhchreat Breithmheasa;
- A chinntiú go mbunaíonn an lucht ardbhainistíochta buiséid do thionscadail aonair agus go ndéanann sé faireachán orthu (lena n-áirítear gníomhaíochtaí tráthrialta réamhaisnéise) agus go ndéantar aon imeachtaí ó na buiséid sin a shainaitheint agus a imscrúdú ar bhealach tráthúil. I gcás tionscadal mór, a chinntiú go dtugtar tuairisc don Bhord gach mí ar an gcaiteachas iarbhír i gcomparáid leis an mbuiséad;
- A chinntiú go rialaítear tionscadail agus cláir ar aon dul le ceanglais na dTreoirlínte ón Údarás maidir le Tionscadail a Cheadú, ina dtugtar creat le haghaidh tionscadail soghluaisteachta inbhuanaithe de gach cineál, a bhfuil gach cineál luacha caipitil orthu, agus tionscadail Teicneolaíochta Faisnéise agus Cumarsáide (TFC) atá á gcistiú ag an Údarás a fhorbairt, a bhainistiú agus a sholáthar agus ina dtugtar cur chuige céimnithe i leith déanamh amhlaidh;
- Idirchaidreamh a dhéanamh le Bord an Údaráis agus le Boird/coistí ábhartha eile amhail an Grúpa Formhaoirseachta ar Rialachas Mórthionscadal de chuid na Roinne Iompair chun treoir agus ceaduithe ábhartha a lorg agus chun tuarascálacha ar dhul chun cinn a sholáthar;
- Formhaoirseacht inmheánach atá cuí agus leordhóthanach a chinntiú; agus
- A chinntiú go bhfaightear dearbhuithe sásúla tríd an bpróiseas iniúchóireachta inmheánaí.

Cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí - rialuithe

B'ionann cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí sa bhliain 2022 agus €590m (2021: €526m). Áirítear na nithe seo a leanas leis na rialuithe ar an gcistiú sin:

- Conarthaí láidre seirbhíse le hoibritheoirí iompair phoiblí, idir chuideachtaí atá faoi úinéireacht an Stáit agus chuideachtaí príobháideacha, le haghaidh seirbhísí bus agus iarnróid a sholáthar, ar seirbhísí iad atá riachtanach ón taobh sóisialta de agus nach bhfuil, tríd is tríd, inmharthana ó thaobh na tráchtála de;
- Rialuithe láidre a chinntiú i leith ioncam táillí a bhailiú thar ceann an Údaráis;
- I gcás conarthaí móra, a chinntiú go gcuireann oibritheoirí Pleananna Cosanta loncaim faoi bhráid an Údaráis, ina mionsonraítear an dóigh a gcosnaítear ioncam;
- I gcás gach conartha mhóir, a chinntiú go ndéanann an tÚdarás Suirbhéanna ar Imghabháil Táillí chun leibhéal imghabhála táillí a iniúchadh;
- I gcás gur mó leibhéal imghabhála táillí ná tairseach shainithe, a chinntiú go bhféadfaidh an tÚdarás íocaíochtaí a asbhaint ó oibritheoirí chun an t-ioncam cailte a chúiteamh;
- Tuairisciú agus faireachán tráthrialta a dhéanamh ar phríomhtháscairí feidhmíochta, lena n-áirítear iontaofacht agus poncúlacht seirbhísí;
- Ceadú a fháil ón Údarás le haghaidh na n-athruithe uile ar na conarthaí i leith seirbhísí iompair phoiblí;
- Conarthaí i leith seirbhísí iompair phoiblí a athbhreithniú ar mhaithe le fás in úsáid iompair phoiblí a spreagadh agus ar mhaithe le freagairt d'athruithe ar an éileamh;
- Cruinnithe tráthrialta a thionól le hoibritheoirí iompair phoiblí chun a chinntiú go mbíonn seirbhísí ag freastal ar riachtanais paisinéirí agus go mbíonn siad ag baint luach ar airgead amach;
- Tuairisciú go tráthrialta do Bhord an Údaráis agus don Roinn Iompair agus idirchaidreamh a dhéanamh go tráthrialta leo; agus
- A chinntiú go bhfaightear dearbhuithe sásúla tríd an bpróiseas iniúchóireachta inmheánaí.

Bhí tionchar mór ag géarchéim Covid-19 ar an earnáil tráchtála bus. D'iarr an Roinn Iompair ar an Údarás bainistiú a dhéanamh ar na sásraí tacaíochta airgeadais a d'fhógair an tAire Iompair le haghaidh oibritheoirí tráchtála bus. I gcás oibritheoirí móra, dhámh an tÚdarás conradh Dír-Dhámhachtana éigeandála Oibleagáide Seirbhíse Poiblí i gcás go raibh cur isteach ann ar sheirbhísí nó i gcás go raibh riosca láithreach ann go mbeadh cur isteach ann ar sheirbhísí. Forbraíodh scéim cúnamh deontais le haghaidh oibríochtaí beaga. Tríd an scéim sin, chúiteofaí oibritheoirí tráchtála bus na táillí a chaillfeadh siad de bharr na srianta a d'fhorchuir an Rialtais mar fhreagairt do ghéarchéim Covid-19. Soláthraíodh cistiú ar feadh tréimhse sé mhí sa bhliain 2020 ar dtús agus leanadh le hé a sholáthar sa bhliain 2021 agus suas go dtí an 30 Meitheamh 2022, tráth a cuireadh deireadh leis an scéim mar gheall ar an maolú ar shrianta Covid-19 agus mar gheall ar an méadú sa líon paisinéirí. Soláthraíodh cistiú arbh fhiú €14m san iomlán é sa bhliain 2022 (2021: €28m).

I mBuiséad 2022, d'fhógair an Rialtas plan chun scéim an Chárta Aosaigh Óig agus Mic Léinn a thabhairt isteach ar an iompar poiblí ar fad, ar scéim í lena dtabharfaí do shealbhóirí an chárta lascaine 50% ar an táille chaighdeánach aosaigh. Tá feidhm ag an scéim maidir le haosaigh óga ó 19 mbliana d'aois go 23 bliana d'aois, agus an dá bhliain sin san áireamh, agus maidir leo sin atá san oideachas lánaimseartha tríú leibhéal. Ba ar sheirbhísí oibleagáide seirbhíse poiblí a tugadh an scéim isteach ar dtús. Tháinig scéim an Chárta Aosaigh Óig d'oibritheoirí tráchtála bus i bhfeidhm an 5 Meán Fómhair 2022. Soláthraíodh cistiú ábhartha do na hoibritheoirí tráchtála bus chun drochéifeachtaí airgeadais na laghduithe i dtáillí a chúiteamh. Soláthraíodh cistiú arbh fhiú €2m san iomlán é sa tréimhse ó thosach feidhme na scéime an 5 Meán Fómhair 2022 go dtí an 31 Nollaig 2022.

Cuireadh rialuithe atá cosúil leo sin atá leagtha amach thuas le haghaidh cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí i bhfeidhm i leith an chistiúcháin a soláthraíodh don earnáil tráchtála bus.

Scéim ticéadaithe chomhtháite chárta Leap - rialuithe

B'ionann an t-ioncam táillí iompair phoiblí a próiseáladh trí scéim chárta Leap agus €237m sa bhliain 2022 (2021: €157m). Áirítear na nithe seo a leanas leis na rialuithe ar an scéim:

- Tacar fairsing bailíochtuithe idirbheart córais a chur i gcrích ar gach idirbheart táille a phróiseáiltear i gcórais chárta Leap;
- Creat cuimsitheach rialuithe airgeadais/imréiteach airgeadais a chothabháil go leanúnach. I measc cuspóirí eile, tá siad sin deartha chun teacht ar aon aimhrialtachtaí idir córais chárta Leap nó sna gluaiseachtaí airgeadais ar fud scéim chárta Leap;
- Tacar cuimsitheach beart slándála a chur san áireamh chun rochtain a rialú, chun leochaileachtaí a bhrath agus chun teacht ar iompraíochtaí aimhrialta neamhghnácha ar an ngréasán. Mar chuid den obair sin, déantar roinnt athbhreithnithe agus iniúchtaí slándála ar an gcóras, lena n-áirítear bréagionsaithe tástála slándála;
- Sraith chuimsitheach príomhtháscairí feidhmíochta (táscairí airgeadais, oibríochtúla, TFC, etc.) a chothabháil go leanúnach chun aird a tharraingt ar aon treochtaí neamhghnácha gnó;
- Athbhreithniú leanúnach feidhmíochta a bheith á dhéanamh ag lucht bainistíochta na scéime agus ag foireann ardbhainistíochta an Údaráis ar sholáthraithe seirbhísí, mar aon le dlúth-idirchaidreamh a dhéanamh leis na hoibritheoirí iompair atá páirteach;
- Roinnt beart leanúnachais ghnó agus athshlánaithe ó thubaiste a chur ar áireamh chun athléimneacht agus dearbhú ó thaobh leanúnachais ghnó de a sholáthar; agus
- Athbhreithniú bliantúil Chaighdeán Idirnáisiúnta um Dhearbhuithe Iontaofachta (ISAE) 3402 a bheith á dhéanamh ag iniúcháirí seachtracha, ar athbhreithniú é ina gcumhdaítear na gnéithe den scéim atá faoi rialú agus faoi bhainistiú ag an Údarás. Comhlánaítear an t-athbhreithniú sin le hathbhreithnithe a dhéantar ar na

móroibritheoirí iompair atá páirteach, ar athbhreithnithe iad a dhéanann iniúchóirí neamhspleácha na n-oibritheoirí sin agus ina gcumhdaítear na gnéithe den scéim atá faoi rialú agus faoi bhainistiú ag na hoibritheoirí iompair.

Sócmhainní Feithiclí Paisinéirí Bóthair – rialuithe

Bhí glanluach leabhar €404m ar Fheithiclí Paisinéirí Bóthair sa bhliain 2022 (2021: €339m). Áirítear na nithe seo a leanas leis na rialuithe ar na sócmhainní sin:

- A chinntiú go gcuirtear na rialacháin uile ón Aontas Eorpach maidir le soláthar poiblí i bhfeidhm, agus go gcomhlíontar na rialacháin sin, agus Feithiclí Paisinéirí Bóthair á gceannach;
- Ról gníomhach a thabhairt d'fhoirne soláthair i ngach gné d'Fheithiclí Paisinéirí Bóthair a sholáthar;
- Ceadú a fháil ón mBord le haghaidh conarthaí a dhámhtar i leith ceannach Feithiclí Paisinéirí Bóthair ag an Údarás i gcás gur mó a luach ná tairseacha ceadúcháin an Bhoird;
- A chinntiú go gcuirtear socruithe le haghaidh Feithiclí Paisinéirí Bóthair a aistriú chuig na hOibritheoirí Iompair agus uathu araon ar áireamh mar chroíffhoráil i ngach Conradh. A chinntiú go bhfuil freagrachtaí an Oibritheora i ndáil le bainistíocht sócmhainní leagtha amach go soiléir laistigh de na conarthaí sin;
- I gcás conarthaí dír-dhámhachtana, a chinntiú go bhfuil comhaontuithe i bhfeidhm le haghaidh Feithiclí Paisinéirí Bóthair a aistriú chuig an Oibritheoir faoi shocruithe léasaithe. Mionsonraítear sna comhaontuithe atá i bhfeidhm na ceanglais chothabhála le haghaidh an fhlít busanna;
- Cigireachtaí mionsonraithe ar Fheithiclí Paisinéirí Bóthair a bheith á ndéanamh ag sainchonraitheoir ag iostaí;
- Tuarascálacha ráithiúla a fháil ó na hoibritheoirí maidir leis na Feithiclí Paisinéirí Bóthair, lena n-áirítear aon fhadhbanna a tháinig chun cinn i ndáil le sócmhainní a oibriú, a chothabháil nó a dheisiú, agus fianaise a fháil gur cuireadh fadhbanna a bhaineann le sócmhainní i láthair ar leithligh laistigh de na tuarascálacha;
- A chinntiú go bhfuil rialuithe láidre i bhfeidhm maidir le sócmhainní a shainnithint, a thaifeadadh agus a aicmiú, lena n-áirítear clár mionsonraithe sócmhainní seasta a chothabháil, ar clár é a thugtar cothrom le dáta, a réitítear agus a dtugtar tuairisc air gach mí; agus
- Cosaint sócmhainní a chinntiú trí idirphlé leanúnach a dhéanamh leis na hoibritheoirí iompair maidir le húsáid an fhlít, lena n-áirítear athbhreithnithe fíorúcháin fisiciúla bliantúla agus deimhnithe ó oibritheoirí iompair maidir le riocht agus stádas an fhlít, lena gcumhdaítear aon tásca ar bhearnú.

Cibearshlándaíl

Chuir an tÚdarás roinnt rialuithe cibearshlándaíla i bhfeidhm chun cibear-rioscaí a mhaolú agus chun aon bhagairtí cibearshlándaíla amach anseo a réamh-mheas. Chun tacar rialuithe slándaíla atá athléimneach i leith cibearbhagairtí a bhaint amach, chuir an

tÚdarás na socruithe seo a leanas i bhfeidhm:

- A chinntiú go gcuirtear próisis rialachais, riosca agus chomhlíonta cibearshlándála chun feidhme go héifeachtach ar fud an Údaráis agus go dtuairiscítear go héifeachtach don Phríomhoifigeach Faisnéise, don Lucht Ardbhainistíochta, don Choiste Iniúcháireachta agus Riosca agus don Bhord ina leith, de réir mar is cuí agus de réir minicíocht shainithe. Chuir an tÚdarás rialuithe slándála chun feidhme ar aon dul le creat Cibearshlándála na hInstitiúide Náisiúnta um Chaighdeán agus Teicneolaíocht, agus iad bunaithe ar chúig fheidhm slándála (Sainaithe, Cosain, Braith, Freagair, agus Athshlánaigh). Tacaíonn foireann slándála an Údaráis le comhlíonadh Chaighdeán Slándála Sonraí an Tionscail Cártáí Íocaíochta, an Rialacháin Ghinearálta maidir le Cosaint Sonraí, na Treorach um Shlándáil Gréasán agus Faisnéise agus Chaighdeán Bonnliíne Cibearshlándála Earnáil Phoiblí na hÉireann freisin;
- Próisis bhainistíochta leochaileachta a chur chun feidhme go héifeachtach chun a chinntiú go sainaithnítear na leochaileachtaí slándála uile, go rianaítear iad, go measúnaítear iad agus go nglactar leo ó thaobh riosca de agus go réitítear iad de réir an bheartais chomhaontaithe bainistíochta leochaileachta agus paiste;
- Tabhairt faoi athbhreithnithe slándála agus faoi bhréagionsaithe tástála ar chórais, á chinntiú go bhfuil córais slán nuair a sheoltar iad agus go mbeidh siad slán ar bhonn leanúnach;
- A chinntiú go mbainistítear gach teagmhas slándála agus gach sárú sonraí go héifeachtach tríd an bpróiseas bainistíochta teagmhais;
- Seasamh slán a sholáthar ar an néal agus ar an áitreabh araon trínár gcuid líonraí, bonneagair agus feidhmchlár a dhaingniú agus trí chleachtais slándála tionscail atá sainithe ag ár soláthraithe néalseirbhíse a chur chun feidhme;
- Inniúlachtaí faireacháin slándála agus inniúlachtaí faisnéise bagartha a chur chun feidhme chun a chinntiú go bhfuil an tÚdarás in ann bagairtí slándála a shainaithint ag luathchéim agus na bagairtí sin a réamh-mheas agus ár gcuid líonraí, bonneagair agus feidhmchlár a chosaint ag an am céanna;
- Tacar cuimsitheach beart slándála a chur i bhfeidhm chun a chinntiú go ndéantar leanúnachas gnó agus athshlánú ó thubaiste a bhainistiú trí phróisis shonracha agus go gcumasaítear iad le réitigh chuí theicneolaíochta. Déantar tástáil thráthrialta ar ár bpleananna leanúnachais gnó agus ár bpleananna athshlánaithe ó thubaiste agus athbhreithnítear iad gach bliain chun a chinntiú go bhfuil siad cothrom le dáta agus oiriúnach don fheidhm;
- A chinntiú go soláthraítear rochtain úsáideora ar aon dul lenár mbeartais inmheánacha agus go sanntar rochtain bhailí d'úsáideoirí caighdeánacha agus d'úsáideoirí faoi phribhléid, i gcomhréir leis an bprionsabal gnó um “eolas ar bhonn riachtanais”;
- Athbhreithnithe bainistíochta riosca tríú páirtí a dhéanamh go tráthrialta ar ár soláthraithe agus ár gcomhpháirtithe straitéiseacha chun rioscaí a shainaithint ar bhonn leanúnach a luaite a chuirtear tús le tionscadal. Déantar príomhtháscairí feidhmíochta conarthacha cuí a shainiú agus a thomhas gach mí freisin. Chuir ár bhfoireann slándála roinnt ciseal cosanta chun feidhme chun formhaoirseacht a

dhéanamh ar chomhlíonadh conartha ó thaobh cúrsaí slándála de agus ó thaobh leithscaradh dualgas de araon ionas gur féidir léi comhairle éifeachtach a chur ar an bhfoireann TF maidir le rialuithe slándála cuí a chur chun feidhme;

- Cloítear lenár modheolaíocht shlán trí dhearadh agus mar réamhshocrú inár dtionscadail uile agus cuirtear rialuithe slándála i bhfeidhm i dtús gach gníomhaíochta tionscadail nó soláthair. Leagadh ár seirbhísí comhairleacha agus ailtireachta amach chun go mbeadh siad ar áireamh i ngach céim den treoirlíne ón Údarás maidir le Tionscadail a Cheadú. Rannchuidíonn ár bhfoireann oifigeach agus ailtirí slándála leis an obair sin trí rialuithe slándála a chur i bhfeidhm agus trí mholtaí slándála a chur in iúl;
- A chinntiú go bhfaigheann gach fostaí de chuid an Údaráis oiliúint feasachta slándála tráth an ionduchtúcháin agus ar bhonn bliantúil. Seoltar ríomhphoist feasachta agus comhairle go tráthrialta chuig fostaíthe freisin, bunaithe ar an tírdhreach dinimiciúil cibearbhagartha;
- Tabhairt faoi fheachtais mhíosúla fioscaireachta “ionsamhlaithe” i gcomhar le fostaíthe an Údaráis chun an bhagairt fioscaireachta a thomhas go leanúnach, agus oiliúint bhreise a sholáthar, más gá;
- Rialuithe príobháideachta sonraí agus cosanta sonraí a chur chun feidhme go leanúnach inár gcuid oibríochtaí agus próiseas slándála – amhail aicmiú sonraí, athbhreithnithe ar chailteanas sonraí a chosc agus faireachán slándála – chun comhlíonadh an Rialacháin Ghinearálta maidir le Cosaint Sonraí a chinntiú agus chun a chinntiú go dtacaíonn bearta leordhóthanacha teicniúla agus eagraíochtúla leis an gcomhlíonadh sin.

Covid-19

Bhí tionchar suntasach ag paindéim Covid-19 ar ghníomhaíochtaí an Údaráis sna trí bliana roimh an mbliain 2022, agus an bhliain sin san áireamh.

Tháinig méadú seasta ar an éileamh ar sheirbhísí iompair sa bhliain 2022 tar éis an laghdaithe a chonacthas roimhe sin, agus an líon paisinéirí ag filleadh ar ghnáthleibhéal den chuid is mó. D’fhill baill foirne ar ais ar an oifig ar bhonn hibrideach le linn na bliana tar éis don Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe an ‘Creat Beartais um Obair Chumaisc d’Eagraíochtaí Státseirbhíse’ a fhoilsiú i mí an Mhárta 2022 agus tar éis ‘Beartas an Údaráis Náisiúnta Iompair um Obair Chumaisc 2022’ a fhorbairt, ar bheartas é a cuireadh chun feidhme go rathúil ón 1 Deireadh Fómhair 2022.

Ba i bhfeidhm go fóill le linn na bliana 2022 a bhí na rialuithe breise a tugadh isteach i dtús na paindéime chun a chinntiú nach mbeadh aon mheath ann sa timpeallacht rialaithe. Áiríodh na nithe seo a leanas leis na rialuithe sin:

- Cumarsáid thráthrialta a dhéanamh le hoibritheoirí iompair agus le soláthraithe eile seirbhísí don Údarás maidir leis an tionchar a bhí á imirt ag paindéim Covid-19 orthu agus measúnú a dhéanamh ar an tionchar sin.
- Trí chumarsáid ón lucht bainistíochta, béim a chur ar fheasacht a mhéadú i measc an lucht bainistíochta agus baill foirne ar an tionchar diúltach a d’fhéadfadh a bheith ag paindéim Covid-19 ar an timpeallacht rialaithe.

- Tacú leis an obair ón mbaile trí threalamh, ardáin agus naisc shlána TF agus tacaí eile foirne a sholáthar chun timpeallacht shlán oibre a chruthú i láithreacha cianda.
- Córas DocuSign a oibriú chun síniú/ceadú cianda a éascú i dtimpeallacht shlán.
- Clár rioscaí a oibriú chun na rioscaí a ghabhann le paidéim Covid-19 a shainaithint go sonrach agus na gníomhartha maolaithe atá riachtanach a fhorbairt agus a chur chun feidhme.
- Clár rioscaí soláthraithe a oibriú chun sainaithint a dhéanamh ar aon rioscaí a d'fhéadfadh a bheith ann don Údarás i slabhra an tsoláthair.
- Scrúdú agus measúnú cuimsitheach a dhéanamh ar an doiciméad 'Léargais OCAg: Tionchar Covid-19 ar do thimpeallacht rialaithe' arna eisiúint ag Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.
- Athbhreithniú a dhéanamh ar rialuithe le linn na tréimhse chun a chinntiú go raibh siad fós láidir.
- Athbhreithnithe tráthrialta a bheith á ndéanamh ag an Lucht Bainistíochta, ag an gCoiste Iniúcháireachta agus Riosca agus ag an mBord.
- Athbhreithniú a dhéanamh ar phleananna gnó agus ar bhuiséid ghnó, lena n-áirítear riachtanais chistiúcháin.
- Cumarsáid thráthrialta a dhéanamh leis an Roinn Iompair.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Deimhním go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm ag an Údarás chun faireachán a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistíochta riosca agus rialaithe. Obair na n-iniúcháirí inmheánacha agus seachtracha, an Coiste Iniúcháireachta agus Riosca a dhéanann maoirseacht ar a gcuid oibre, agus an lucht ardbhainistíochta laistigh den Údarás atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh a fhorbairt agus a chothabháil, déanann siad eolas d'fhaireachán agus athbhreithniú an Údaráis ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh.

Deimhním gur thug an Bord faoi athbhreithniú bliantúil ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha don bhliain 2022 i mí Feabhra 2023.

Saincheisteanna Rialaithe Inmheánaigh

Níor sainaithníodh sa rialú inmheánach i dtaca leis an mbliain 2022 aon laigí is gá a nochtadh sna ráitis airgeadais.

Sínte thar ceann Bhord an Údaráis Náisiúnta Iompair

An tUas. Peter Strachan
Cathaoirleach

Anne Graham Uas.
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

19 Bealtaine 2023

Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais (lch. 1/2)

Ard Reachtair Cuntas agus Ciste

Comptroller and Auditor General

Report for presentation to the Houses of the Oireachtas

National Transport Authority

Opinion on the financial statements

I have audited the financial statements of the National Transport Authority for the year ended 31 December 2022 as required under the provisions of section 32 of the Dublin Transport Authority Act 2008 (as amended). The financial statements comprise

- the statement of income and expenditure and retained revenue reserves
- the statement of comprehensive income
- the statement of financial position
- the statement of cash flows, and
- the related notes, including a summary of significant accounting policies.

In my opinion, the financial statements give a true and fair view of the assets, liabilities and financial position of the National Transport Authority at 31 December 2022 and of its income and expenditure for 2022 in accordance with Financial Reporting Standard (FRS) 102 — *The Financial Reporting Standard applicable in the UK and the Republic of Ireland*.

Basis of opinion

I conducted my audit of the financial statements in accordance with the International Standards on Auditing (ISAs) as promulgated by the International Organisation of Supreme Audit Institutions. My responsibilities under those standards are described in the appendix to this report. I am independent of the National Transport Authority and have fulfilled my other ethical responsibilities in accordance with the standards.

I believe that the audit evidence I have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion.

Report on information other than the financial statements, and on other matters

The National Transport Authority has presented certain other information together with the financial statements. This comprises the annual report, the governance statement and Board members' report, and the statement on internal control. My responsibilities to report in relation to such information, and on certain other matters upon which I report by exception, are described in the appendix to this report.

I have nothing to report in that regard

Seamus McCarthy
Comptroller and Auditor General

23 May 2023

Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais (Ich. 2/2)

Appendix to report of the Comptroller and Auditor General

Responsibilities of Board members

As detailed in the governance statement and Board members' report, the Board members are responsible for

- the preparation of annual financial statements in the form prescribed under section 32 of the Dublin Transport Authority Act 2008 (as amended)
- ensuring that the financial statements give a true and fair view in accordance with FRS102
- ensuring the regularity of transactions
- assessing whether the use of the going concern basis of accounting is appropriate, and
- such internal control as they determine is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

Responsibilities of the Comptroller and Auditor General

I am required under section 32 of the Dublin Transport Authority Act 2008 (as amended) to audit the financial statements of the National Transport Authority and to report thereon to the Houses of the Oireachtas.

My objective in carrying out the audit is to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement due to fraud or error. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with the ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with the ISAs, I exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. In doing so,

- I identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements whether due to fraud or error; design and perform audit procedures responsive to those risks; and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for my opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- I obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the internal controls.
- I evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures.

- I conclude on the appropriateness of the use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, on whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the National Transport Authority's ability to continue as a going concern. If I conclude that a material uncertainty exists, I am required to draw attention in my report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify my opinion. My conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of my report. However, future events or conditions may cause the National Transport Authority to cease to continue as a going concern.
- I evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

I communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that I identify during my audit.

I report by exception if, in my opinion,

- I have not received all the information and explanations I required for my audit, or
- the accounting records were not sufficient to permit the financial statements to be readily and properly audited, or
- the financial statements are not in agreement with the accounting records.

Information other than the financial statements

My opinion on the financial statements does not cover the other information presented with those statements, and I do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with my audit of the financial statements, I am required under the ISAs to read the other information presented and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or with knowledge obtained during the audit, or if it otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work I have performed, I conclude that there is a material misstatement of this other information, I am required to report that fact.

Reporting on other matters

My audit is conducted by reference to the special considerations which attach to State bodies in relation to their management and operation. I report if I identify material matters relating to the manner in which public business has been conducted.

I seek to obtain evidence about the regularity of financial transactions in the course of audit. I report if I identify any material instance where public money has not been applied for the purposes intended or where transactions did not conform to the authorities governing them.

Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim

Amhail an 31 Nollaig 2022

	Nótaí	2022 €'000	2021 €'000
Ioncam			
Deontais ón Oireachtas			
Cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí	2.1	589,617	525,353
Cistiú don Scéim Tacaíochta le haghaidh Oibrítheoirí Tráchtála Bus	2.2	13,743	27,528
Cistiú infheistíochta caipitil	2.3	806,914	719,327
Scéimeanna Eile Iompair	2.4	31,874	28,054
Cistiú riaracháin	2	34,664	32,617
Ioncam Táillí	3	252,115	195,923
Ioncam ceadúnúcháin	4	3,371	2,209
Glanchistiú iarchurtha le haghaidh sochair scoir	15.3	4,760	3,807
Ioncam eile	5	6,279	4,450
Ioncam iomlán		1,743,337	1,539,268
Caiteachas			
Caiteachas Oibleagáide Seirbhíse Poiblí	6	809,907	694,810
Caiteachas ar an Scéim Tacaíochta le haghaidh Oibrítheoirí Tráchtála Bus	6.1	14,972	25,958
Caiteachas Ticéadaithe agus Teicneolaíochta	6.2	27,107	24,964
Caiteachas Infheistíochta Caipitil	7	735,601	595,923
Caiteachas eile deontais	8	33,523	28,723
Caiteachas eile clár	9	2,540	2,204
Caiteachas ceadúnúcháin	10	5,920	5,197
Baill foirne, baill foirne ar iasacht, agus seirbhísí socrúcháin sheachfhoinisithe	11	24,285	22,112
Costais chóiríochta oifige	12	3,464	2,870
Costais eile riaracháin	13	8,276	7,726
Costas sochair scoir	14	4,406	3,507
Caiteachas Iomlán		1,670,001	1,413,994
Barrachas don bhliain roimh Leithreasuithe		73,336	125,274
Aistriú chuig an gcuntas caipitil	21	(64,061)	(115,691)
Barrachas don bhliain tar éis Leithreasuithe		9,275	9,583
Iarmhéid a tugadh ar aghaidh ag an 1 Eanáir		11,068	1,485
Iarmhéid a tugadh ar aghaidh ag an 31 Nollaig		20,343	11,068

Tá nótaí 1 go 31 mar chuid de na ráitis airgeadais seo.

Sínithe thar ceann Bhord an Údaráis Náisiúnta Iompair

An tUas. Peter Strachan
Cathaoirleach

Anne Graham Uas.
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach

Amhail an 31 Nollaig 2022

	Nótaí	2022 €'000	2021 €'000
Barrachas don bhliain		9,275	9,583
Ioncam cuimsitheach eile			
Atomhas ar an nglanoibleagáid sochair shainithe	15.2	19,096	(3,920)
Coigeartú ar chistiú iarchurtha sochair scoir	15.2	(19,096)	3,920
Barrachas aitheanta iomlán don bhliain		9,275	9,583

Tá nótaí 1 go 31 mar chuid de na ráitis airgeadais seo.

Sínithe thar ceann Bhord an Údaráis Náisiúnta Iompair

An tUas. Peter Strachan
Cathaoirleach

Anne Graham Uas.
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

19 Bealtaine 2023

Ráiteas faoin Staid Airgeadais

Amhail an 31 Nollaig 2022

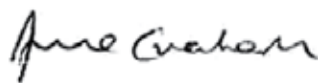
	Nótaí	2022 €'000	2021 €'000
Sócmhainní Seasta			
Sócmhainní doláimhsithe	16	22,049	25,031
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh	17	420,299	350,341
		442,348	375,372
Sócmhainní Reatha			
Suimeanna infhaighte	18	11,914	11,021
Airgead agus coibhéisí airgid		77,191	58,459
		89,105	69,480
Suimeanna iníoctha: a bheidh dlite laistigh de bhliain amháin	19	(72,939)	(60,867)
Glansócmhainní reatha/(glandliteanais reatha)		16,166	8,613
Sócmhainní iomlána lúide dliteanais reatha		458,514	383,985
Oibleagáidí sochair scoir	15.2	(47,513)	(61,849)
Sócmhainn cistiúcháin iarchurtha sochair scoir	15.2	47,513	61,849
Suimeanna iníoctha a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin	20	(2,164)	(971)
Glansócmhainní iomlána		456,350	383,014
Maoinithe ag			
Cuntas caipitil	21	436,007	371,946
Cúlchistí coinnithe ioncaim		20,343	11,068
		456,350	383,014

Tá nótaí 1 go 31 mar chuid de na ráitis airgeadais seo.

Sínithe thar ceann Bhord an Údaráis Náisiúnta Iompair

An tUas. Peter Strachan
Cathaoirleach

Anne Graham Uas.
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

19 Bealtaine 2023

Ráiteas faoi Shreabhadh Airgid

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022

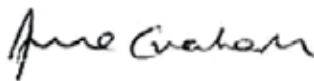
	Nótaí	2022 €'000	2021 €'000
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin			
Barrachas ioncaim thar chaiteachas		9,275	9,583
Aistrithe cuntais chaipitil – sócmhainní seasta	21	64,061	115,691
Amúchadh sócmhainní doláimhsithe	16	6,929	6,830
Bearnú sócmhainní doláimhsithe	16	-	1,178
Dímheas réadmhaoine, gléasra agus trealaimh	17	40,225	37,394
Aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig speansais	16/17	456	207
Caillteanas ar dhiúscairt sócmhainní seasta	13	15	-
Ús glan bainc is iníoctha		142	295
(Méadú)/laghdú i suimeanna infhaighte	18	(893)	(5,527)
Méadú i suimeanna iníoctha	19,20	13,265	4,358
Glan-insreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí oibriúcháin		133,475	170,009
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta			
Íocaíochtaí chun sócmhainní doláimhsithe a cheannach	16	(4,403)	(8,538)
Íocaíochtaí chun réadmhaoine, gléasra agus trealamh a cheannach	17	(110,198)	(149,033)
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí infheistíochta		(114,601)	(157,571)
Sreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoiniúcháin			
Ús glan bainc a íocadh		(142)	(295)
Glansreabhadh airgid ó ghníomhaíochtaí maoiniúcháin		(142)	(295)
Glanmhéadú in airgead agus i gcoibhéisí airgid sa bhliain		18,732	12,143
Airgead agus coibhéisí airgid ag an 1 Eanáir		58,459	46,316
Airgead agus coibhéisí airgid ag an 31 Nollaig		77,191	58,459

Tá nótaí 1 go 31 mar chuid de na ráitis airgeadais seo.

Sínithe thar ceann Bhord an Údaráis Náisiúnta Iompair

An tUas. Peter Strachan
Cathaoirleach

Anne Graham Uas.
Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

19 Bealtaine 2023

Nótaí leis na Ráitis Airgeadais

Don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022

1. Beartais chuntasaíochta

Tá na boinn chuntasaíochta agus na beartais shuntasacha chuntasaíochta ar ghlac an tÚdarás iad leagtha amach thíos.

a) Ginearálta

Tá ceannoifig an Údaráis lonnaithe i nDún Scéine, Lána Fhearchair, Baile Átha Cliath 2. Tá sé mar phríomhchuspóir ag an Údarás córas éifeachtúil, inrochtana agus comhtháite iompair a áirithiú i gceantair thuaithe agus uirbeacha na hÉireann. Tá freagracht ar an Údarás freisin as rialáil a dhéanamh ar sheirbhísí amhail seirbhísí iompair bus poiblí tráchtála agus Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (“SPSV”).

Is eintiteas leasa phoiblí é an tÚdarás.

Is é Euro an t-airgeadra ina gcuirtear na ráitis airgeadais seo i láthair agus airgeadra feidhmiúil na ráiteas airgeadais seo. Slánaíodh gach suim sna ráitis airgeadais go dtí an €1,000 is gaire.

b) Bonn an ullmhúcháin

Ullmhaíodh ráitis airgeadais an Údaráis don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2022 i gcomhréir leis an reachtaíocht is infheidhme agus i gcomhréir le FRS 102, an Caighdeán Tuairiscithe Airgeadais is infheidhme sa Ríocht Aontaithe agus i bPoblacht na hÉireann arna eisiúint ag an gComhairle Tuairiscithe Airgeadais sa Ríocht Aontaithe.

Ullmhaíodh na ráitis airgeadais faoi choinbhinsiún an chostais stairiúil. Tá na ráitis airgeadais san fhoirm a cheadaigh an tAire Iompair le comhthoiliú an Aire Airgeadais faoin Acht um Údarás Iompair Bhaile Átha Cliath 2008. Ullmhaíodh na ráitis airgeadais de réir an Chóid Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú (2016).

c) Airgeadra eachtrach

Idirbhearta agus iarmhéideanna

Le linn ráitis airgeadais an Údaráis a ullmhú, déantar idirbhearta in airgeadraí seachas airgeadra feidhmiúil an Údaráis a aithint de réir an spotráta ag dátaí na n-idirbheart nó de réir meánráta i gcás go bhfuil an ráta sin gar don ráta iarbhír ag dáta an idirbhirt. Ag deireadh gach tréimhse tuairiscithe, déantar míreanna airgeadúla atá ainmnithe in airgeadraí eachtracha a athaistriú de réir na rátaí is infheidhme ag an dáta sin. Maidir le míreanna neamhairgeadúla a thomhaistear de réir costas stairiúil in airgeadra eachtrach, ní dhéantar iad a athaistriú.

Aithnítear difríochtaí malairte sa Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim sa tréimhse ina dtagann siad chun cinn, seachas difríocht malairte i leith ceannach sócmhainní seasta a scaoiltear chuig an Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas thar shaolré na sócmhainne ábhartha.

d) Ioncam

Deontais ón Oireachtas

Aithnítear ioncam sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim ar bhonn fáltas airgid. I gcás go bhfuil coinníoll sonrach a bhaineann le feidhmíocht amach anseo ag gabháil le gné éigin den chistiú, aithnítear an t-ioncam sin nuair a chomhlíontar an coinníoll.

Úsáidtear deontais de réir choinníollacha an leithdháilte deontas. Tá mionsonraí faoi na foinsí agus na cineálacha deontais don bhliain 2022 leagtha amach thíos:

Roinn	Cineál Deontais
RI* - Vóta	Deontais reatha - fo-mhírcheann B6
RI* - Vóta	Cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí - fo-mhírcheann B4
RI* - Vóta	Éire a Nascadh - fo-mhírcheann B4.4
RI* - Vóta	Sábháilteacht agus forbairt iarnróid throm - fo-mhírcheann B5.1
RI* - Vóta	Bonneagar iompair phoiblí - fo-mhírcheann B5.2
RI* - Vóta	An clár iarfheistithe inrochtaineachta - fo-mhírcheann B5.3
RI* - Vóta	Taisteal Gníomhach - fo-mhírcheann A3.1
RI* - Vóta	Deontas um thaisteal níos cliste - fo-mhírcheann A3.2
RI* - Vóta	Rothaíocht agus siúl - fo-mhírcheann A3.3
RI* - Vóta	Deontas do scoileanna glasa - fo-mhírcheann A3.4
RI* - Vóta	Deontais Iompair Tuaithe - fo-mhírcheann B4.2
RI* - Vóta	Laghdú Carbóin (deontais le haghaidh Beagfheithiclí Leictreacha Seirbhíse Poiblí) - fo-mhírcheann B3
RI* - Vóta	Caiteachas riaracháin - fo-mhírcheann B6.2
RCS** - Vóta	Cistiú do shaorthaisteal - fo-mhírcheann A40

* An Roinn Iompair (“RI”)

** An Roinn Coimirce Sóisialaí (“RCS”)

Is ionann an cuntas caipitil agus an chuid neamhamúchta den ioncam a úsáideadh chun críocha caipitil. Cistítear sócmhainní seasta as ioncam deontais a aistrítear chuig an gcuntas caipitil agus a amúchtar ar aon dul le hamúchadh sócmhainní doláimhsithe agus le dímheas réadmhaoine, gléasra agus trealaimh. Is cistiú cosanta é an cistiú a fhaightear trí infheistíocht stáit, agus ní úsáidfear é mar urrús i leith aon ghníomhaíocht eile gan dul i gcomhairle leis an Roinn Iompair agus leis an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe roimh ré.

Ceadúnú

Baineann sé seo le hioncam a eascraíonn as ceadúnú feithiclí/tiománaithe, as gníomhaíochtaí measúnachta agus forfheidhmiúcháin maidir le rialáil beagfheithiclí seirbhíse poiblí agus as ceadúnú seirbhísí bus poiblí tráchtála. Aithnítear ioncam ar bhonn fáltas airgid.

Scéim chárta Leap TFI (“Bonneagar d’Éirinn”)

I mblianta roimhe, d’eascair ioncam as athmhúirearú costas oibriúcháin ar na hoibrítheoirí iompair atá páirteach i scéim chárta Leap TFI. Cuireadh athmhúirearú costas oibriúcháin ar oibrítheoirí tráchtála bus ar fionraí le linn na mblianta 2020 agus 2021 de dheasca phaindéim Covid-19. Leanadh leis an bhfionraí sin sa bhliain 2022. Ba

tríd an deontas Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a cistíodh costais oibrítheoirí Luas agus Chóras Iompair Éireann.

Fógraíocht ar scáthláin bhus

Baineann sé seo le hioncam a eascraíonn as spás fógraíochta ar scáthláin bhus a dhíol. Aithnítear ioncam ar bhonn fabhruithe.

Ioncam ó shaoráidí páirceála cóistí

Baineann sé seo le hioncam a eascraíonn as úsáid na saoráide páirceála cóistí ag oibrítheoirí cóistí, de réir na rátaí is infheidhme. Aithnítear ioncam ar bhonn fabhruithe.

An scéim réigiúnach rothar

Eascraíonn ioncam as rothair a ligean ar fruiliú agus as spás fógraíochta a dhíol. Aithnítear ioncam ar bhonn fabhruithe.

e) Ioncam táillí

Faigheann an tÚdarás ioncam táillí trí na socruithe conartha ollchostais atá i bhfeidhm aige le Bus Átha Cliath agus le Bus Éireann. Tá ag an Údarás roinnt conarthaí le haghaidh seirbhísí poiblí do phaisinéirí a sholáthar freisin, ar conarthaí iad a cuireadh amach ar thairiscint iomaíoch. Áirítear leo sin na seirbhísí sin ar oibrigh Bus Átha Cliath agus Bus Éireann iad roimhe sin. Faoi na conarthaí sin, coinníonn an tÚdarás ioncam táillí. Is é an tÚdarás, agus ní an t-oibrítheoir, a shocraíonn nithe amhail táillí, minicíocht agus sceidealú go fóill. Baineann an tÚdarás úsáid as an ioncam sin agus as cistiú deontais ón Oireachtas chun gníomhaíochtaí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a chistiú.

Aithníonn an tÚdarás ioncam trína shruthanna difriúla ioncaim mar a leanas:

Airgead ar Bhord Busanna:

Aithnítear ioncam airgid ag an bpointe díola, arb é an lá ar a soláthraítear an tseirbhís é.

Ioncam ríomhsparáin ó scéim ticéadaithe chomhtháite Chárta Leap TFI:

Aithnítear ioncam ríomhsparáin ó scéim ticéadaithe chomhtháite Chárta Leap TFI ar an lá ar a soláthraítear an tseirbhís.

TaxSaver:

Aithnítear ticéid bhliantúla TaxSaver go cothrom thar na tréimhsí sa bhliain lena mbaineann na táirgí.

Ioncam ón Roinn Coimirce Sóisialaí:

Faighítear ioncam ón Roinn Coimirce Sóisialaí gach mí agus aithnítear é sa mhí lena mbaineann sé.

Faighítear na fáltais ioncaim i riaráiste.

f) Ús infhaighte/ús iníoctha

Aithnítear ioncam úis nó caiteachas úis ar bhonn fabhruithe.

g) Caiteachas deontais

Déantar caiteachas sa bhliain a aithint ar bhonn na suimeanna a eisíoctar le deontaithe agus ar bhonn na gcostas a thabhaítear le haghaidh tionscadail a gcuireann an tÚdarás chun feidhme go díreach iad.

h) Sócmhainní doláimhsithe

Luaitear sócmhainní doláimhsithe de réir a gcostais stairiúil nó a luachála stairiúla, lúide amúchadh carntha. Muirearaítear amúchadh ar an Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim de réir méid cothrom, de réir na rátaí atá leagtha amach thíos, arna ríomh chun díscríobh a dhéanamh ar na sócmhainní arna gcoigeartú i leith luach iarmharach thar a saolré úsáideach thuartha. Muirearaítear amúchadh bliana iomláine ar shuim iomlán na sócmhainní seasta doláimhsithe uile sa bhliain ina bhfaightear iad, agus ní mhuirearaítear aon amúchadh i mbliain na diúscartha.

Bogearraí córas iompair	10% - 20% de réir méid cothrom
Bogearraí bonneagair iompair	10% - 20% de réir méid cothrom
Bogearraí trealamh oifige	20% de réir méid cothrom

Déantar luach iarmharach, saolré úsáideach agus modh amúchta sócmhainní doláimhsithe a athbhreithniú gach bliain agus coigeartaítear go hionchasach iad, más cuí.

Maidir le hathruithe i saolré úsáideach thuartha nó patrún tuartha úsáide na sochar eacnamaíoch amach anseo atá ag gabháil leis an tsócmhainn, breithnítear iad chun an tréimhse amúchta nó an modh amúchta, de réir mar is cuí, a mhionathrú agus caitear leo mar athruithe i meastacháin chuntasaíochta.

Aithnítear costais forbartha bogearraí mar shócmhainn dholáimhsithe i gcás go dtaispeántar gur comhlíonadh na critéir uile seo a leanas:

- An fhéidearthacht theicniúil a bhaineann le forbairt na mbogearraí a chur i gcrích chun go mbeidh siad ar fáil lena n-úsáid nó lena ndíol;
- An rún chun na bogearraí a chur i gcrích agus iad a úsáid nó a dhíol;
- An cumas chun na bogearraí a úsáid nó iad a dhíol;
- An fháil ar acmhainní leordhóthanacha teicniúla agus airgeadais agus ar acmhainní leordhóthanacha eile chun an fhorbairt a chur i gcrích agus chun na bogearraí a úsáid nó a dhíol; agus
- An cumas chun an caiteachas atá inchurtha i leith na mbogearraí agus iad á bhforbairt a thomhas ar bhealach iontaofa.

i) Réadmhaoín, gléasra agus trealamh

Luaitear Réadmhaoín, Gléasra agus Trealamh de réir a gcostais stairiúil nó a luachála stairiúla, lúide dímheas carntha. Muirearaítear dímheas ar an Ráiteas faoi loncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim de réir méid cothrom, de réir na rátaí atá leagtha amach thíos, arna ríomh chun díscríobh a dhéanamh ar na sócmhainní arna gcoigeartú i leith luach iarmharach thar a saolré úsáideach thuartha. Muirearaítear dímheas bliana iomláine ar shuim iomlán na réadmhaoine, an ghléasra agus an trealamh ar fad sa bhliain ina bhfaightear iad, agus ní mhuirearaítear aon dímheas i mbliain na diúscartha.

Feabhsuithe réadmhaoine léasaí	5% de réir méid cothrom nó ar aon dul le saolré an léasa, más giorra é sin
Feithiclí paisinéirí bóthair	8.33% - 10% de réir méid cothrom
Crua-earraí córas iompair	10% - 25% de réir méid cothrom
Trealamh oifige	Trealamh oifige 10% i gcás troscáin agus feisteas agus 25% i gcás trealamh ríomhaire, de réir méid cothrom
Bonneagar iompair	5% - 25% de réir méid cothrom

Déantar luach iarmharach, saolré úsáideach agus modh dímheasa réadmhaoine, gléasra agus trealamh a athbhreithniú gach bliain agus coigeartaítear go hionchasach iad, más cuí.

Maidir le hathruithe i saolré úsáideach thuartha nó patrún tuartha úsáide na sochar eacnamaíoch amach anseo atá ag gabháil leis an tsócmhainn, breithnítear iad chun an tréimhse dímheasa nó an modh dímheasa, de réir mar is cuí, a mhionathrú agus caitear leo mar athruithe i meastacháin chuntasaíochta.

Tá bonneagar iompair comhdhéanta den chuid is mó de shócmhainní a úsáidtear le haghaidh na scéime réigiúnaí rothar, le haghaidh faisnéis fíor-ama do phaisinéirí agus le haghaidh scáthlín bhus.

j) Feithiclí Paisinéirí Bóthair

Ón mbliain 2017 i leith, tá an tÚdarás ag fáil busanna chun flít láraithe caighdeánaithe busanna a chothabháil le haghaidh iompar poiblí. Cuirtear na busanna sin ar fáil d'oibríteoirí iompair phoiblí ansin trí shocruithe ceadúnais (táille ríchiosa nialasach) nó trí shocruithe léasa (cíos ainmniúil bliantúil €1 in aghaidh an bhus) chun seirbhísí iompair phoiblí a oibriú thar ceann an Údaráis.

Chinn an tÚdarás go gcomhlíonann na busanna sin an sainmhíniú ar shócmhainn agus go meastar go dtiocfaidh tairbhí eacnamaíocha as na busanna amach anseo, rud a fhágann gur féidir na busanna a aithint mar shócmhainn faoi FRS 102. Cuid lárnach den chinneadh sin is ea go meastar gur eintiteas sochair phoiblí é an tÚdarás, faoi mar atá leagtha amach sna beartais chuntasaíochta. Aithnítear na busanna ar dtús de réir costais nó de réir costas dímheasta tráth a fhaightear iad.

Chinn an tÚdarás freisin nach ionann na socruithe ceadúnais ná na socruithe léasa leis na hoibríteoirí iompair phoiblí agus léas de réir alt 20 de FRS 102. Cuid dhílis den chinneadh sin is ea go gcoimeádann an tÚdarás an ceart sa dá chás chun treoir a thabhairt maidir le conas atá na busanna le húsáid, agus maidir le cén cuspóir a bhfuil na busanna le húsáid lena aghaidh, ar feadh thréimhse iomlán a n-úsáide ag na hoibríteoirí iompair phoiblí.

k) Bearnú sócmhainní seasta

I gcás go dtugann eachtraí nó athruithe ar imthosca le fios go bhféadfadh nach in-aisghafa a bheadh an tsuim ghlanluacha, déantar athbhreithniú ar shócmhainní seasta i leith bearnú. Déantar suim in-aisghafa aon sócmhainne lena mbaineann a mheas agus a chur i gcomparáid lena suim ghlanluacha. Más ísle an tsuim in-aisghafa mheasta, laghdaítear an tsuim ghlanluacha go dtí a suim in-aisghafa mheasta agus aithnítear cailteanas bearnaithe láithreach sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim.

Is le haghaidh a n-acmhainneachta seirbhíse, agus ní chun brabús airgeadais a thabhairt, a shealbhaítear busanna. Úsáideann an tÚdarás samhail tomhais an chostais athsholáthair dhímheasta chun a mheas cé acu a tharla nó nár tharla aon chaillteanas bearnaithe.

Má aisiompaíonn caillteanas bearnaithe ina dhiaidh sin, méadaítear suim ghlanluacha na sócmhainne go meastachán athbhreithnithe a suime in-aisghafa, ach ní théitear thar an tsuim a chinnfí dá mba rud é nach ndearnadh aon chaillteanas bearnaithe a aithint i ndáil leis an tsócmhainn sna blianta roimhe sin. Déantar aisiompú aon chaillteanais bhearnaithe a aithint láithreach sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim.

1) Sochair fostaithe

Sochair ghearrthéarmacha

Aithnítear sochair ghearrthéarmacha amhail pá saoire mar chostas sa bhliain. Cuirtear sochair atá fabhráithe ag deireadh na bliana ar áireamh san fhigiúr Suimeanna iníoctha sa Ráiteas faoin Staid Airgeadais.

Sochair scoir

Léirítear sna ráitis airgeadais na sócmhainní agus na dliteanais, ar a luach cóir, a eascraíonn as oibleagáidí pinsin an Údaráis agus aithnítear iontu na costais a bhaineann le sochair scoir a sholáthar sna tréimhsí cuntasáiochta ina dtuilleann fostaithe iad. Is ar bhonn achtúireach a thomhaistear dliteanais na scéime sochair scoir, agus modh na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa á úsáid. Is sa Ráiteas faoi Ioncam Cuimsitheach a léirítear gnóthachain achtúireacha nó caillteanais achtúireacha a eascraíonn as dliteanais na scéime sochair scoir. Déantar coigeartú comhfhreagrach a aithint sa tsuim atá in-aisghafa ón Stát don scéim neamhchistithe sochair shainithe scoir amháin.

Glacann fostaithe an Údaráis páirt sna scéimeanna pinsean seo a leanas:

- *Scéim Sochair Shainithe – “Scéim an Údaráis Náisiúnta Iompair”*

Is scéim pinsean tuarastail deiridh lena ngabhann sochair shainithe í *Scéim Aoisliúntais Fhoireann an Údaráis Náisiúnta Iompair 2010*, agus déantar na sochair agus na ranníocaíochtaí a shainiú trí thagairt do rialacháin scéim ‘eiseamláireach’ na hearnála poiblí. Is scéim neamhchistithe í seo d’fhostaithe inphinsin sa tseirbhís phoiblí a ceapadh roimh an 1 Eanáir 2013. Íoctar ranníocaíochtaí na mball leis an Roinn Iompair. Cuireadh na costais, na dliteanais agus na sócmhainní a bhaineann le hoibriú na scéime seo ar áireamh sa nochtadh i Nótaí 15 agus 16 maidir leis na scéimeanna pinsean sochair shainithe.

- *Scéim Sochair Shainithe – “An Scéim Aonair”*

Is scéim pinsean meantuarastail sochair shainithe í an *Scéim Pinsean Seirbhíse Poiblí Aonair*. Is scéim pinsean sochair shainithe í seo d’fhostaithe inphinsin sa tseirbhís phoiblí a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó i ndiaidh an dáta sin. Íoctar ranníocaíochtaí na mball leis an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe. Cuireadh na costais, na dliteanais agus na sócmhainní a bhaineann le hoibriú na scéime seo ar áireamh sa nochtadh i Nótaí 15 agus 16 maidir leis na scéimeanna pinsean sochair shainithe.

• *Scéim Ranníocaíochta Sainithe – “Scéim na Gníomhaireachta um Fháil Iarnród”*

D'aistrigh roinnt fostaithe isteach san Údarás ó Bhonneagar Iompair Éireann (“BIÉ”) i ndiaidh dóibh a bheith ina bhfostaithe de chuid na Gníomhaireachta um Fháil Iarnród (“RPA”) sular glacadh a gníomhaíochtaí isteach in BIÉ. Is baill iad de *Phlean Pinsin agus Árachais Saoil na Gníomhaireachta um Fháil Iarnróid 2003* fós, ar scéim pinsean ranníocaíochta sainithe í. Ní ghlacann an scéim sin le haon iontrálaithe nua. Cistítear sochair phinsin thar thréimhse seirbhíse na bhfostaithe trí bhíthin ranníocaíochtaí an fhostaí agus an fhostóra leis an scéim. Muirearaítear ranníocaíochtaí fostóra ar an Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim de réir mar a thagann siad chun bheith iníochta. Níl aon sócmhainn phinsin/dliteanas pinsin ag an Údarás maidir leis an scéim seo ós rud é nach bhfuil sé faoi dhliteanas ach amháin i leith na ranníocaíochtaí fostóra atá dlite i leith na bhfostaithe sin.

m) Léasanna

Aicmítear léasanna mar léasanna airgeadais nuair a aistrítear leo chuig an Údarás na rioscaí agus na luaíochtaí uile, nach mór, a bhaineann le húinéireacht ar na sócmhainní léasaithe. Aicmítear mar léasanna oibriúcháin na léasanna eile nach n-aistrítear leo chuig an Údarás na rioscaí agus na luaíochtaí uile, nach mór, a bhaineann le húinéireacht ar na sócmhainní léasaithe. Maidir le sócmhainní a shealbhaítear faoi léas airgeadais, cuirtear ar áireamh iad i ‘réadmhaoin, gléasra agus trealamh’ agus déantar iad a dhímheas agus a athbhreithniú i leith bearnú ar an mbealach céanna is a dhéantar sócmhainní a bhfuil úinéireacht iomlán orthu a dhímheas agus a athbhreithniú.

Mar léasaí

Maidir le híocaíochtaí a dhéantar faoi léasanna oibriúcháin, aithnítear iad sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim mar chaiteachas thar théarma an léasa de réir méid cothrom.

Mar léasóir

Maidir le híocaíochtaí a fhaightear faoi léasanna oibriúcháin, aithnítear iad sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe loncaim mar ioncam thar théarma an léasa de réir méid cothrom.

n) Breithiúnais agus meastacháin chriticiúla chuntasaíochta

Agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, ceanglaítear ar an lucht bainistíochta breithiúnais, meastacháin agus toimhdí a dhéanamh a théann i bhfeidhm ar na suimeanna a thuairiscítear le haghaidh sócmhainní agus dliteanas ag dáta an Ráitis faoin Staid Airgeadais agus ar na suimeanna a thuairiscítear le haghaidh ioncaim agus speansas le linn na bliana. Fágann cineál an mheastacháin, áfach, go bhféadfadh na torthaí iarbhír bheith difriúil leis na meastacháin sin. Meastar na breithiúnais agus na meastacháin seo a leanas a bheith tábhachtach maidir leis an léiriú ar riocht airgeadais an Údaráis:

• *Dímheas agus luachanna iarmharacha*

Rinne an tÚdarás athbhreithniú ar shaolré na sócmhainní agus ar luachanna iarmharacha bainteacha gach aicme sócmhainne seasta agus tháinig sé ar an gconclúid gur cuí atá saolré na sócmhainní agus na luachanna iarmharacha.

- *Bearnú sócmhainní seasta*

I gcás go dtugann eachtraí nó athruithe ar imthosca le fios go bhféadfadh nach in-aisghafa a bheadh an tsuim ghlanluacha, déantar athbhreithniú ar shócmhainní i leith bearnú.

- *Feithiclí Paisinéirí Bóthair*

Chinn an tÚdarás go gcomhlíonann na busanna sin an sainmhíniú ar shócmhainn agus go meastar go dtiocfaidh tairbhí eacnamaíocha as na busanna amach anseo, rud a fhágann gur féidir na busanna a aithint mar shócmhainn faoi FRS 102. Cuid lárnach den chinneadh sin is ea go meastar gur eintiteas sochair phoiblí é an tÚdarás, faoi mar atá leagtha amach sna beartais chuntasaíochta.

- *Oibleagáid sochair scoir*

Déanann an tÚdarás athbhreithniú bliantúil ar na toimhdí atá taobh thiar de na luachálacha achtúireacha óna gcinntear na suimeanna atá aitheanta sna ráitis airgeadais (lena n-áirítear rátaí lascaine, rátaí méadaithe i leibhéil chúitimh amach anseo agus rátaí mortlaíochta).

- *Soláthairtí*

Déanann an tÚdarás soláthar d'oibleagáid láithreach (dhlíthiúil nó chuiditheach) mar thoradh ar eachtra ón am atá thart, más dócha go gcuirfear ceangal ar an Údarás an oibleagáid is eol dó a bheith amuigh ag dáta dheireadh na tréimhse a ghlanadh.

o) Suimeanna infhaighte

Tomhaistear suimeanna infhaighte gearrthéarmacha ag praghas an idirbhirt, lena n-áirítear costais idirbhirt, lúide aon bhearnú.

p) Airgead agus coibhéisí airgid

Léirítear airgead le hairgead ar láimh agus le taiscí gearrthéarmacha le hinstiúidí airgeadais. Is ionann coibhéisí airgid agus infheistíochtaí ríleachtacha a aibíonn tráth nach déanaí ná trí mhí ón dáta fála agus ar féidir iad a chomhshó go réidh ina suimeanna aitheanta airgid lena mbaineann riosca neamhshuntasach go n-athrófaí a luach.

q) Suimeanna iníochta

Tomhaistear suimeanna iníochta gearrthéarmacha de réir praghas an idirbhirt, lena n-áirítear costais idirbhirt, lúide aon bhearnú.

r) Ionstraimí airgeadais

Ní théann an tÚdarás isteach ach in idirbhearta bunúsacha ionstraimí airgeadais a bhfuil de thoradh orthu go n-aithnítear sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais amhail suimeanna infhaighte trádála agus eile agus suimeanna iníochta trádála agus eile.

Maidir le hionstraimí fiachais (seachas iad sin atá in-aisíochta go hiomlán nó infhaighte go hiomlán laistigh de bhliain amháin), lena n-áirítear iasachtaí agus cuntais infhaighte eile agus cuntais iníochta eile, déantar iad a thomhas ar dtús de réir luach láithreach

na sreafaí airgid sa todhchaí agus ina dhiaidh sin de réir an chostais amúchta trí úsáid a bhaint as modh an úis éifeachtaigh. Is de réir shuim neamhlascainithe an airgid nó na comaoine eile a meastar go n-íocfar nó go bhfaighfear é/í a thomhaistear ionstraimí fiachais atá iníoctha nó infhaighte laistigh de bhliain amháin ar dtús nó ina dhiaidh sin. Is suimeanna iníoctha trádála agus suimeanna infhaighte trádála iad de ghnáth. Mar sin féin, más ionann socruithe aon ionstraime gearrthearmaí agus idirbheart airgeadais, amhail fiachas trádála a iarchuireadh thar ghnáth-thearmaí gnó nó a mhaoinítear ag ráta úis nach ráta margaidh é a íoc, nó i gcás iasacht ghearrthearmach ghlan nach bhfuil ag ráta margaidh, tomhaistear an tsócmhainn airgeadais nó an dliteanas airgeadais ar dtús de réir luach láithreach an tsreafa airgeadais sa todhchaí, arna lascainiú ag ráta margaidh úis le haghaidh ionstraim fiachais den chineál céanna, agus tomhaistear é/í ina dhiaidh sin de réir costas amúchta.

Maidir le sócmhainní airgeadais a thomhaistear de réir a gcostais agus a gcostais amúchta, measúnaítear iad ag deireadh gach tréimhse tuairiscithe le haghaidh fianaise oibiachtúil ar bhearnú. Más ann d'fhianaise oibiachtúil ar bhearnú, aithnítear cailteanas bearnaithe sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim.

s) Soláthairtí do dhliteanais

Aithnítear soláthairtí i gcás go bhfuil oibleagáid láithreach (dhlíthiúil nó chuiditheach) ar an Údarás mar thoradh ar eachtra ón am atá thart, más dócha go gcuirfear ceangal ar an Údarás an oibleagáid a ghlanadh agus gur féidir meastachán réasúnach a dhéanamh de shuim na hoibleagáide.

Is é an tsuim a aithnítear mar sholáthar an meastachán is fearr ar an gcomaoin atá riachtanach chun an oibleagáid láithreach a ghlanadh ag deireadh na tréimhse tuairiscithe, agus aird á tabhairt ar na rioscaí agus na héiginnteachtaí a bhaineann leis an oibleagáid.

I gcás gurb ábhartha atá an éifeacht atá ag amluach an airgid, déantar an tsuim a mheastar a bheith riachtanach chun an oibleagáid a ghlanadh a aithint de réir luach láithreach trí ráta lascaine réamhchánach a úsáid. Aithnítear leachtú na lascaine mar chostas airgeadais sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim sa tréimhse ina dtagann sé chun cinn.

t) Athaicmiú na bhFigiúirí ó Thréimhsí Roimhe

Coigeartaíodh figiúirí comparáideacha ó thréimhsí roimhe i gcás gur cuí déanamh amhlaidh chun inchomparáideacht a éascú.

2. Deontais ón Oireachtas

Aithníodh na deontais seo a leanas mar ioncam de réir bheartas cuntasáíochta 1(d):

	Nótaí	2022 €'000	2021 €'000
An Roinn Iompair			
Cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí	2.1	589,617	525,353
Cistiú don Scéim Tacaíochta le haghaidh Oibrítheoirí Tráchtála Bus	2.2	13,743	27,528
Cistiú infheistíochta caipitil	2.3	806,914	719,327
Cistiú do scéimeanna eile iompair	2.4	30,374	26,554
Cistiú riaracháin		34,664	32,617
		1,475,312	1,331,379
An Roinn Coimirce Sóisialaí			
Cistiú do Scéimeanna Eile Iompair	2.4	1,500	1,500
		1,476,812	1,332,879

Tá an deontas Riaracháin €34.7m (2021: €32.6m) luaite glan ar ranníocaíochtaí sochair scoir ó fhostaithe dar luach €1.3m (2021: €0.7m), ar €0.8m a cuireadh ar aghaidh chuig an Roinn Iompair (i leith scéim sochair scoir fhoireann an Údaráis) (2021: €0.7m) agus ar €0.5m a cuireadh ar aghaidh chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí, Seachadta ar an bPlean Forbartha Náisiúnta, agus Athchóirithe (i leith na scéime sochair scoir seirbhíse poiblí aonair) (2021: €0.3m).

2.1 Deontais ón Oireachtas - Cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí

Tarraingítear cistiú Oibleagáide Seirbhíse Poiblí anuas ón Roinn Iompair faoi fho-mhírcheann B4 – Íocaíochtaí chun Seirbhísí Poiblí a Sholáthar.

	Roinn	Fo-mhírcheann	2022 €'000	2021 €'000
Iarnród Éireann	RI	B4	225,602	210,196
Bus Átha Cliath	RI	B4	147,503	146,016
Bus Éireann	RI	B4	114,989	66,634
Bealaí bus a cuireadh amach ar tairiscint	RI	B4	38,233	43,296
Luas	RI	B4	24,460	32,165
Ticéadú agus Teicneolaíocht	RI	B4	25,241	20,715
Gníomhaíochtaí díreacha an Údaráis	RI	B4	7,267	6,331
Éire a Nascadh	RI	B4.4	3,880	-
Deontas do Chártaí Aosaigh Óig	RI	B4	2,442	-
			589,617	525,353

2.2 Cistiú don Scéim Tacaíochta le haghaidh Oibritheoirí Tráchtála

Bus

	2022 €'000	2021 €'000
Dír-Dhámhachtainí	7,862	19,092
Deontais De Minimis	4,349	6,065
Costais riaracháin Oibritheoirí Tráchtála Bus	1,532	2,371
	13,743	27,528

Mar thoradh ar thionchar na paidéime, soláthraíodh tacaíocht shealadach éigeandála airgeadais d'oibritheoirí tráchtála bus tríd an deontas Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ar mhaithe le hoibriú leanúnach seirbhísí bunriachtanacha ceadúnaithe bus a chinntiú in Éirinn. Dúnadh an cistiú d'Oibritheoirí Tráchtála Bus d'éilimh nua i mí an Mheithimh 2022.

2.3 Deontais ón Oireachtas - Cistiú Infheistíochta Caipitil

Tarraingítear cistiú infheistíochta caipitil anuas ón Roinn Iompair faoi fho-mhír-chinn an Chláir Infheistíochta Iompair Phoiblí.

	2022 €'000	2021 €'000
A3.1 Sócmhainní Infheistíochta Taistil Ghníomhaigh a Chosaint agus a Athnuachan	19,242	-
A3.3 Infheistíocht Taistil Ghníomhaigh - Rothaíocht agus Siúl	291,022	184,115
B5.1 Iarnród Trom	240,659	239,826
B5.2 Bonneagar Iompair Phoiblí	244,574	287,740
B5.3 Inrochtaineacht	11,417	7,646
	806,914	719,327

2.4 Deontais ón Oireachtas - Scéimeanna Eile Iompair

Riarann an tÚdarás roinnt scéimeanna eile thar ceann na Roinne Iompair agus na Roinne Coimirce Sóisialaí.

Tá an cistiú deontais a fuarthas léirithe thíos:

	Roinn	Fo-mhír-cheann	2022 €'000	2021 €'000
Iompar Tuaithe	RI	B4.2	16,016	14,144
An Scéim Deontas le haghaidh Beag-fheithiclí Leictreacha Seirbhíse Poiblí	RI	B3	12,435	10,551
Scoileanna Glasa	RI	A3.4	1,445	1,366
Taisteal Níos Cliste	RI	A3.2	478	493
			30,374	26,554
Iompar Tuaithe	RCS	A40	1,500	1,500
			31,874	28,054

3. Ioncam Táillí

	2022 €'000	2021 €'000
Bus Átha Cliath	136,409	102,572
Bus Éireann	58,965	41,379
Ioncam ó RCS - Saorthaisteal	37,159	35,925
Bealaí Bus a Cuireadh Amach ar Tairiscint	16,648	14,297
Seirbhísí Tráthrialta Tuaithe	2,290	1,314
Seirbhísí atá Freagrúil don Éileamh i Limistéir Thuaithe	644	436
	252,115	195,923

4. Ioncam ceadúnúcháin

	2022 €'000	2021 €'000
Táillí ceadúnúcháin tiománaithe beagfheithicle seirbhíse poiblí	1,407	1,171
Táillí ceadúnúcháin beagfheithiclí seirbhíse poiblí	1,139	645
Ioncam eile ó bheagfheithiclí seirbhíse poiblí	578	330
Ioncam ceadúnúcháin bus	184	52
Ioncam a bhaineann le comhlíonadh beagfheithiclí seirbhíse poiblí	63	11
	3,371	2,209

5. Ioncam eile

	2022 €'000	2021 €'000
Fógraíocht ar scáthlámh bhus	5,715	3,916
Ioncam Eile	479	444
An scéim réigiúnach rothar - urraíocht, síntiúis agus fruiliú	73	54
Ioncam ó Shaoráidí Páirceála Cóistí	12	36
	6,279	4,450

6. Caiteachas Oibleagáide Seirbhíse Poiblí

	2022 €'000	2021 €'000
Bus Átha Cliath	296,441	265,591
Iarnród Éireann	225,602	210,196
Bus Éireann	184,792	117,680
Seirbhísí bus a cuireadh amach ar tairiscint	63,717	62,875
Luas	24,460	32,165
Costais Tacaíochta Oibleagáide Seirbhíse Poiblí	5,688	3,777
Éire a Nascadh	3,880	-
Scéim an Chárta Aosaigh Óig	2,447	-
Pearsanra agus forchostais ghaolmhara	1,882	1,457
Dímheas	998	1,069
	809,907	694,810

Déanann an tÚdarás íocaíochtaí le haghaidh seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí atá riachtanach ón taobh sóisialta de ach nach bhfuil inmharthana ó thaobh na tráchtála de a sholáthar. Déanann an tÚdarás na híocaíochtaí sin ó airgead a sholáthraíonn an tOireachtas dó tríd an Roinn Iompair agus ó ioncam táillí a fhaightear i leith na seirbhísí sin.

Seirbhísí bus a cuireadh amach ar tairiscint

Tá ag an Údarás roinnt conarthaí le haghaidh seirbhísí Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a cuireadh amach ar thairiscint oscailte a sholáthar. Áirítear leo sin na seirbhísí sin ar oibrigh Bus Átha Cliath agus Bus Éireann iad roimhe sin mar chuid dá gconarthaí. Is é an tÚdarás, agus ní an t-oibritheoir, a shocraíonn nithe amhail táillí, minicíocht agus sceidealú go fóill. Áirítear leis na figiúirí thuas costais a bhaineann le seirbhísí sceidealaithe leanúnacha Oibleagáide Seirbhíse Poiblí a oibriú agus a sholáthar ar bhealaí tuaithe – atá brandáilte mar Nasc Áitiúil TFI.

6.1 Caiteachas ar an Scéim Tacaíochta le haghaidh Oibritheoirí

Tráchtála Bus

	2022 €'000	2021 €'000
Dír-Dhámhachtainí Eile	8,770	18,021
Deontais De Minimis	4,593	5,769
Costais Tacaíochta Oibritheoirí Tráchtála Bus	1,609	2,168
	14,972	25,958

Mar thoradh ar thionchar na paindéime, soláthraíodh tacaíocht shealadach éigeandála airgeadais d'oibritheoirí tráchtála bus tríd an deontas Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ar mhaithe le hoibriú leanúnach seirbhísí bunriachtanacha ceadúnaithe bus a chinntiú in Éirinn. Dúnadh an scéim i mí an Mheithimh 2022.

6.2 Caiteachas Ticéadaithe agus Teicneolaíochta

		2022 €'000	2021 €'000
Caiteachas oibriúcháin			
Caiteachas ar Scéim Chárta Leap	Nóta 6.3	20,130	18,008
Caiteachas ar an gCóras Faisnéise Taistil		3,974	4,120
TFI Go		398	67
		24,502	22,195
Dímheas		2,605	2,769
		27,107	24,964

6.3 Caiteachas ar Scéim Chárta Leap

	2022 €'000	2021 €'000
Costais oibritheoirí díreacha	12,403	11,281
Costais Phearsanra	2,483	3,245
Coimisiúin	4,391	2,916
Costais eile riaracháin	853	566
	20,130	18,008

7. Caiteachas Infheistíochta Caipitil

		2022 €'000	2021 €'000
<i>Mórhionscadail chaipitil</i>			
Iarnród Éireann		242,457	238,102
Bonneagar Iompair Éireann		44,482	60,037
Bus Átha Cliath		7,690	6,024
Bus Éireann		7,782	1,882
		302,411	306,045
Cistiú deontais iompair le haghaidh Mhórlimistéar Bhaile Átha Cliath	Nóta 7.1	131,313	85,597
Caiteachas eile ar thabhaigh an tÚdarás go díreach é	Nóta 7.1	116,513	99,895
Cistiú deontais le haghaidh iompar réigiúnach	Nóta 7.1	174,104	96,714
Cistiú le haghaidh scéimeanna inrochtaineachta		11,260	7,672
		735,601	595,923

Ba iad seo na mórhionscadail chaipitil a cistíodh agus a cuireadh ar áireamh i gcaiteachas infheistíochta caipitil:

	2022 €'000	2022 €'000	2021 €'000	2021 €'000
Iarnród Éireann				
DART+	106,018		160,052	
Carranna Iarnróid Idirchathrach nua	42,047		2,275	
Clár na n-uasghráduithe stáisiúin	34,221		17,526	
Ionad Náisiúnta um Rialú Traenach	23,435		42,465	
Bealaí agus Acomhail a bhreisiú	15,681		134	
Iarnród Comaitéireachta Limistéar Chorcaí	7,604		689	
Eispéireas an chustaiméara agus ticéadú a fheabhsú	5,403		5,207	
Athléimneacht i leith na hAeráide	3,658		4,713	
Tionscadail eile	2,238		2,093	
Clár na gcarrchlós	2,112		1,065	
Athchomharthaíocht Iár na cathrach	40	242,457	1,883	238,102

Bonneagar Iompair Éireann				
MetroLink	25,368		35,779	
Athchóiriú tramanna	11,041		8,460	
Luas Fhionnghlaise	2,792		1,391	
Tionscadail eile	2,647		1,584	
Idirthuras Iarnróid Éadroim Chorcaí	966		572	
Gréasáin a bhreisiú	940		-	
Acmhainn Líne Uaine Luas a bhreisiú	494		12,090	
Luas Traschathrach	146		66	
Luas Leamhcáin	48		80	
Páirceáil agus Taisteal	40	44,482	15	60,037

Bus Átha Cliath				
Flít Busanna, lena n-áirítear athchóiriú	3,521		2,983	
Athdhearadh BusConnects	1,705		1,622	
Tionscadail eile	1,431		1,419	
Iostaí a Leictriú	1,033	7,690	-	6,024

Bus Éireann				
Iostaí a Leictriú	4,831		-	
Tionscadail eile	2,620		1,882	
Treoirbhusanna nua	331	7,782	-	1,882
		302,411		306,045

7.1 Cistiú deontais iompair le haghaidh Mhórlimistéar Bhaile Átha Cliath agus tionscadail eile

	2022 €'000	2021 €'000
<i>Cistiú deontais iompair le haghaidh Mhórlimistéar Bhaile Átha Cliath</i>		
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath	43,561	26,705
Comhairle Contae Dhún Laoghaire-Ráth an Dúin	24,631	17,911
Comhairle Contae na Mí	15,640	11,142
Comhairle Contae Átha Cliath Theas	15,497	10,959
Comhairle Contae Fhine Gall	13,608	9,078
Comhairle Contae Chill Dara	9,814	3,292
Comhairle Contae Chill Mhantáin	7,864	5,551
Córas Iompair Éireann	353	292
Coláiste na Tríonóide, Baile Átha Cliath	123	-
Ospidéal San Séamas	119	60
An Coláiste Ollscoile, Baile Átha Cliath	103	607
	131,313	85,597

<i>Caiteachas eile ar thabhaigh an tÚdarás go díreach é</i>		
Dímheas	42,649	39,440
BusConnects	32,323	30,665
Pearsanra agus forchostais ghaolmhara	14,509	10,991
Tacaíocht taistil ghníomhaigh	8,214	2,767
Clár cothabhála cuailí agus scáthlán bus	6,111	1,519
Comhtháthú agus tacaíocht	5,082	6,364
Ticéadú agus Teicneolaíocht Faisnéise Taistil	4,532	1,822
Páirceáil agus taisteal	1,162	801
Éire a Nascadh	522	322
Forbairt córas eile	438	959
Tacaíocht don Fhlít Busanna	312	724
Inrochtaineacht	297	-
DART+	212	224
MetroLink	148	439
Scéimeanna poiblí rothar	2	101
Bearnú sócmhainní doláimhsithe (féach nóta 16.1)	-	1,178
Samhlacha iompair	-	1,571
Forbairt saoráidí páirceála cóistí	-	8
	116,513	99,895

	2022 €'000	2021 €'000
<i>Cistiú deontais le haghaidh iompar réigiúnach</i>		
Comhairle Cathrach agus Contae Phort Láirge	40,591	9,751
Comhairle Cathrach Chorcaí	29,888	19,512
Comhairle Contae Chorcaí	18,638	11,405
Comhairle Cathrach agus Contae Luimnigh	18,423	18,047
Comhairle Cathrach na Gaillimhe	9,068	5,596
Comhairle Contae Thiobraid Árann	7,453	5,061
Comhairle Contae Dhún na nGall	4,595	2,282
Comhairle Contae Lú	4,482	1,788
Comhairle Contae Mhaigh Eo	4,445	3,672
Comhairle Contae an Chláir	3,948	1,273
Comhairle Contae an Chabháin	3,506	1,323
Comhairle Contae Laoise	3,168	413
Comhairle Contae Chill Chainnigh	3,065	1,642
Comhairle Contae Loch Garman	2,840	3,040
Comhairle Contae na Gaillimhe	2,667	4,547
Comhairle Contae Cheatharlach	2,371	1,182
Comhairle Contae na hIarmhí	2,333	205
Comhairle Contae Shligigh	2,025	1,233
Comhairle Contae Chiarraí	1,914	1,009
Comhairle Contae Uíbh Fhailí	1,831	662
Comhairle Contae Mhuineacháin	1,588	250
Comhairle Contae Ros Comáin	1,558	1,673
Comhairle Contae Liatroma	1,558	1,074
Comhairle Contae an Longfoirt	1,099	74
Ospidéal Ollscoile na Gaillimhe	50	-
	173,104	96,714

Le linn na tréimhse, úsáideadh deontais infheistíochta caipitil ón Oireachtas freisin chun breiseanna a chistiú i leith réadmhaoine, gléasra agus trealaimh agus i leith sócmhainní doláimhsithe, go háirithe feithiclí paisinéirí bóthair, mar atá leagtha amach i nótaí 16 agus 17.

8. Cateachas eile deontais

	2022 €'000	2021 €'000
Cateachas ar an gClár Iompair Tuaithe	17,620	16,025
An Scéim Deontas le haghaidh Beagfheithiclí Leictreacha Seirbhíse Poiblí	13,831	10,724
Cateachas ar chlár na scoileanna glasa	1,445	1,365
Cateachas ar Chláir Thaistil Níos Cliste	477	510
Dímheas faoin gClár Iompair Tuaithe	146	80
Dímheas faoi Chláir Thaistil Níos Cliste	4	19
	33,523	28,723

9. Caiteachas eile clár

	2022 €'000	2021 €'000
Caiteachas ar an scéim réigiúnach rothar	1,962	1,565
Dímheas ar phainéil dhigiteacha Scáthlán Bus	212	212
Caiteachas ar shaoráidí páirceála cóistí	205	177
Caiteachas ar scáthlái bhús	161	250
	2,540	2,204

10. Caiteachas ceadúnúcháin

	2022 €'000	2021 €'000
Costais a bhaineann le comhlíonadh beagfheithiclí seirbhíse poiblí	1,220	997
Costais riaracháin beagfheithiclí seirbhíse poiblí	1,212	976
Scéimeanna Tacaíochta le haghaidh Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí de dheasca phaindéim Covid-19	905	898
Costais cheadúnúcháin tiománaithe beagfheithiclé seirbhíse poiblí	922	706
Ceadúnú beagfheithiclí seirbhíse poiblí - costais chumarsáide	587	555
Costais cheadúnúcháin beagfheithiclí seirbhíse poiblí	494	618
Pearsanra agus forchostais ghaolmhara	331	278
Teanntáil Feithiclí	233	137
Costais cheadúnúcháin bus	16	32
	5,920	5,197

11. Baill Foirne, Baill Foirne ar Iasacht, agus Seirbhísí Socrúcháin Sheachfhoinisithe

	2022 €'000	2021 €'000
<i>Costais phearsanra</i>		
Pá, tuarastail agus costais foirne	17,455	14,585
Seirbhísí socrúcháin sheachfhoinisithe	6,014	6,749
Earcaíocht agus oiliúint	406	390
Baill foirne ar iasacht agus sannaithe ón earnáil phoiblí	283	282
Táillí agus speansais chomhaltaí an Bhoird agus na gCoistí	127	106
	24,285	22,112

Leithdháiltear seirbhísí socrúcháin sheachfhoinisithe agus costais ghaolmhara ar aonaid ghnó an Údaráis ar bhonn shocrúcháin sheachfhoinisithe dhíreacha an aonaid gnó. Áirítear leis na costais thuas na socrúcháin sheachfhoinisithe sin i ról riaracháin lárnaigh, lena n-áirítear soláthar, airgeadas, acmhainní daonna agus teicneolaíocht faisnéise. Is ar riarachán lárnach a leithdháiltear costais fostaithe agus costais ball foirne ar iasacht.

Baineann an tÚdarás leas as roinnt socrúcháin sheachfhoinisithe chun gníomhaíochtaí gnáthghnó a meastar gur croí-obair an Údaráis iad a chur i gcrích agus a fhorlíonadh. Úsáideann an tÚdarás socrúcháin sheachfhoinisithe freisin le haghaidh ról thionscadalbhunaithe nach bhfuil gá buan leo chun a chinntiú go bhfuil dóthain

solúbthachta agus acmhainne ann chun tionscadail straitéiseacha a chur i gcrích. Amhail an 31 Nollaig 2022, bhí 97 socrúchán sheachfhoinsithe ag an Údarás i bpoist ina gcuirtear gníomhaíochtaí gnáthghnó i gcrích (2021: 61) agus bhí 123 shocrúchán sheachfhoinsithe aige i ról thionscadalbhunaithe (2021: 116).

Baill foirne ar iasacht ón earnáil phoiblí

Sa bhliain 2022, níor cuireadh aon chostais bhall foirne ar iasacht go díreach ar thionscadail (2021: €Nialas) agus níor caipitlíodh aon chostais ina leith sin (2021: €Nialas). Níor aistrigh aon bhaill foirne ar iasacht isteach san Údarás mar fhostaithe le linn na bliana (2021: duine ar bith).

Costais chaipitlithe fostaithe

Níor caipitlíodh aon chostais fostaithe sa bhliain airgeadais (2021: €Nialas).

11.1 Pá, tuarastail agus costais foirne

a) Sochair chomhiomlána fostaithe

	2022 €'000	2021 €'000
Sochair ghearrthéarmacha foirne	15,845	13,250
ÁSPC ón bhFostóir	1,610	1,335
	17,455	14,585

Níl luach na sochar scoir a tuilleadh faoi Scéim an Údaráis Náisiúnta Iompair sa tréimhse ar áireamh sna figiúirí thuas.

b) Sochair ghearrthéarmacha foirne

	2022 €'000	2021 €'000
Bunphá	15,780	13,183
Liúntais	65	67
	15,845	13,250

c) Ní raibh aon sochair foirceanta, aon sochair fhadtéarmacha eile ná aon idirbhearta íocaíochta scairbhunaithe ann le linn na bliana (2021: €Nialas).

11.2 Fostaithe agus baill foirne ar iasacht ón earnáil phoiblí

	2022	2021
<i>An líon foirne ag deireadh na bliana, ar bhonn coibhéise lánaimseartha:</i>		
Fostaithe	254	225
Baill foirne ar iasacht ón earnáil phoiblí	1	1
	255	226

11.3 An príomhphearsanra bainistíochta

Cuimsíonn an príomhphearsanra bainistíochta san Údarás na comhaltaí Boird, an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin, an Stiúrthóir um Airgeadas agus Seirbhísí Corparáideacha, an Stiúrthóir um Pleanáil agus Infheistíocht Iompair, an

Príomhoifigeach Faisnéise, an Stiúrthóir um Rialáil Iompair Phoiblí, an Stiúrthóir um Theicneolaíocht Iompair Phoiblí, agus an Stiúrthóir um Sheirbhísí Iompair Phoiblí. Tá an cúiteamh a íocadh le príomhphearsana bainistíochta an Údaráis ó dháta ceapacháin na bpearsana i leith leagtha amach ar an gcéad leathanach eile:

	2022 €'000	2021 €'000
Bunphá	1,247	1,157
Liúntais	-	-
	1,247	1,157

Ní raibh aon sochair foirceanta, aon sochair iarfhostaíochta, aon sochair fhadtéarmacha eile ná aon idirbhearta íocaíochta scairbhunaithe ann le linn na bliana (2021: €Nialas).

Níl luach na sochar scoir a tuilleadh sa tréimhse ar áireamh sna figiúirí thuas.

11.4 Príomhoifigeach Feidhmiúcháin

Bhí pacáiste luach saothair an Phríomhoifigigh Feidhmiúcháin don tréimhse airgeadais mar a leanas:

	2022 €'000	2021 €'000
Bunphá - A. Graham Uas.	202	190
Liúntais	-	-
	202	190

Níl luach na sochar scoir a tuilleadh sa tréimhse ar áireamh sna figiúirí thuas.

Tá an Príomhoifigeach Feidhmiúcháin ina bhall de Scéim an Údaráis Náisiúnta Iompair.

11.5 Miondealú ar shochair ghearrthéarmacha fostaithe agus ball foirne ar iasacht ón earnáil phoiblí

Déantar sochair ghearrthéarmacha ar fiú níos mó ná €60,000 iad a chatagóiriú sna bandaí seo a leanas:

Ó	Raon		An líon pearsana	
	Go		2022	2021
€60,000	€69,999		44	46
€70,000	€79,999		42	36
€80,000	€89,999		23	15
€90,000	€99,999		20	8
€100,000	€109,999		6	7
€110,000	€119,999		7	3
€120,000	€129,999		-	-
€130,000	€139,999		-	-
€140,000	€149,999		-	2
€150,000	€159,999		2	1
€160,000	€169,999		2	3
€170,000	€179,999		2	-
€180,000	€189,999		-	1
€190,000	€199,999		-	-
€200,000	€209,999		1	-

Tabhair faoi deara: Chun críocha an nochta seo, áirítear iad seo a leanas le sochair ghearrthéarmacha fostaithe a íocadh i leith seirbhísí a soláthraíodh le linn na tréimhse

tuariscithe: tuarastal; liúntais ragoibre; agus íocaíochtaí eile a rinneadh thar ceann an fhostaí. Ní áirítear ÁSPC ón bhfostóir leo, áfach.

12. Costais Chóiríochta Oifige

	2022 €'000	2021 €'000
Cóiríocht	2,992	2,640
Glantachán	139	82
Deisiúcháin agus cothabháil	200	81
Soilsiú agus teas	133	67
	3,464	2,870

13. Costais Eile Riaracháin

	2022 €'000	2021 €'000
Caiteachas TFC	4,734	4,369
Dlí agus dlíthíocht	794	805
Dímheas	540	638
Táillí seirbhísí gairmiúla	516	521
Fógraíocht agus cur chun cinn	396	276
Táillí iniúchóireachta inmheánaí	309	212
Árachas	233	109
Muirir bhainc agus ús bainc	208	320
Teileafón agus Idirlíon	160	177
Taisteal, cothú agus fáilteachas	117	36
Priontáil, postas agus páipéarachas	81	56
Táillí iniúchóireachta seachtraí	70	69
Speansais ghinearálta	62	99
Leabharlann agus síntiúis	29	39
Cailteanas ar dhiúscairt sócmhainní seasta	15	-
Speansais chruinnithe	12	-
	8,276	7,726

14. Costais sochair scoir

Tá anailís déanta thíos ar na costais iomlána sochair scoir a cuireadh ar an Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim:

	2022 €'000	2021 €'000
<i>Scéim pinsean sochair shainithe – Scéim an Údaráis Náisiúnta Iompair agus an Scéim Aonair</i>		
Costais seirbhíse reatha	4,875	3,741
Ús ar dhliteanais scéime pinsean	769	431
Ranníocaíochtaí ó rannpháirtithe plean	(1,297)	(722)
	4,347	3,450
<i>Scéim ranníocaíochta sainithe – Scéim na Gníomhaireachta um Fháil Iarnród</i>		
Ranníocaíochtaí ón bhfostóir	59	57
	4,406	3,507

15. Tuairisc ghinearálta ar na scéimeanna sochair shainithe

Scéim an Údaráis Náisiúnta Iompair

Is scéim tuarastail deiridh de chuid na seirbhíse poiblí lena ngabhann sochair shainithe agus teidlíochtaí caighdeánacha í seo. De réir na rialachán maidir leis an scéim earnála poiblí, soláthraítear leis an scéim seo pinsean a ríomhtar de réir ráta is comhionann le haon ochtódú den tuarastal deiridh le haghaidh gach bliana de sheirbhís inphinsin ag an dáta scoir. Is infheidhme freisin aisce nó cnapshuim (trí ochtódú in aghaidh na bliana de sheirbhís inphinsin) agus pinsin chéile agus leanaí.

An Scéim Aonair

Oibríonn an tÚdarás an Scéim Aonair. Is scéim meántuarastail sochair shainithe í sin d'fhostaithe inphinsin sa tseirbhís phoiblí a ceapadh an 1 Eanáir 2013 nó i ndiaidh an dáta sin. Íoctar ranníocaíochtaí na mball den Scéim Aonair leis an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe.

15.1 Toimhdí achtúireacha

Tá an luacháil a úsáideadh le haghaidh nochtadh FRS 102 bunaithe ar luacháil achtúireach iomlán a ndearna achtúire cáilithe neamhspleách í i mí Eanáir 2023, agus cuirtear ceanglais FRS 102 san áireamh inti chun na dliteanais scéime ag an 31 Nollaig 2022 a mheas. Ba iad seo a leanas na príomhthoimhdí achtúireacha ag an 31 Nollaig:

	2022 ¹	2021 ²
Ráta lascaine	3.60% sa bhliain	1.25% sa bhliain
Méaduithe tuartha amach anseo i dtuarastal inphinsin	3.60% sa bhliain	3.20% sa bhliain
Méaduithe tuartha amach anseo i bpinsean	3.10% sa bhliain	2.70% sa bhliain
Méaduithe tuartha i bpinsean stáit	2.60% sa bhliain	2.20% sa bhliain
Méadú san Innéacs Praghsanna do Thomhaltóirí	2.60% sa bhliain	2.20% sa bhliain

1. Úsáidtear na rátaí don bhliain 2022 mar bhonn le haghaidh an Oibleagáid Sochair Iarchurtha ag an 31 Nollaig 2022 agus costais seirbhíse reatha agus an t-ús ar dhliteanais scéime pinsean don bhliain 2023 a ríomh.

2. Úsáidtear na rátaí don bhliain 2021 mar bhonn le haghaidh an Oibleagáid Sochair Iarchurtha ag an 31 Nollaig 2021 agus costais

seirbhíse reatha agus an t-ús ar dhliteanais scéime pinsean don bhliain 2022 a ríomh.

Déantar leis an ráta mortlaíochta soláthar follasach d'fheabhsuithe ar ionchas saoil le himeacht ama, a fhágann go mbeidh an t-ionchas saoil tráth an scoir ag brath ar an mbliain ina mbainfidh an ball aois scoir amach. Léirítear sa tábla thíos an t-ionchas saoil atá fágtha do bhaill a bhainfidh 65 bliana d'aois amach sna blianta 2022 agus 2021:

	2022	2021
Bliain ina mbainfear 65 bliana d'aois amach		
Ionchas saoil – fear	21.9	21.8
Ionchas saoil – bean	24.3	24.2

15.2 Gluaiseacht sa ghlanobleagáid sochair scoir le linn na bliana airgeadais

	2022 €'000	2021 €'000
Glanobleagáid sochair scoir ag an 1 Eanáir	(61,849)	(54,122)
Costais seirbhíse reatha	(4,875)	(3,741)
Costais úis	(769)	(431)
Pinsin a íocadh sa bhliain	884	365
Atomhas ar an nglanobleagáid sochair shainithe - gnóthachan/(caillteanas) achtúireach	19,096	(3,920)
Glanobleagáid sochair scoir ag an 31 Nollaig	(47,513)	(61,849)

Bhí gnóthachan achtúireach €19.1m ag an Údarás sa bhliain 2022 (2021: caillteanas €3.9m), go príomha mar gheall ar athruithe i dtoimhdí achtúireacha as ar tháinig gnóthachan €27.3m (2021: (€3.4m)) agus mar gheall ar athruithe i mballraíocht na scéime as ar tháinig caillteanas €8.2m (2021: (€0.5m)).

15.3 Cistiú iarchurtha le haghaidh sochair scoir

Aithníonn an Bord suimeanna atá dlite ón Stát don dliteanas neamhchistithe iarchurtha sochair shainithe le haghaidh pinsean ar bhonn an tacair toimhdí atá leagtha amach i nóta 15.1 thuas agus ar bhonn roinnt eachtraí san am atá thart. Áirítear leis na heachtraí sin an bonn reachtúil don scéim pinsean a bhunú agus an beartas agus an cleachtas atá i bhfeidhm faoi láthair i ndáil le pinsin seirbhíse poiblí a chistiú, lena n-áirítear ranníocaíochtaí ó fhostaithe agus an próiseas meastachán bliantúil. Níl aon fhianaise ag an mBord nach leanfaidh an beartas cistiúcháin sin le freastal ar shuimeanna den sórt sin i gcomhréir leis an gcleachtas reatha.

Is mar a leanas atá an glanchistiú iarchurtha le haghaidh sochair scoir a aithnítear sa Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas agus Cúlchistí Coinnithe Ioncaim:

	2022 €'000	2021 €'000
Cistiú is in-aisghafa i leith chostais sochair scoir na bliana reatha	5,644	4,172
Deontas stáit a úsáideadh chun sochair scoir a íoc	(884)	(365)
	4,760	3,807

15.4 Stair na n-oibleagáidí sochair shainithe

	2022 €'000	2021 €'000	2020 €'000	2019 €'000	2018 €'000
Oibleagáidí sochair shainithe	47,513	61,849	54,122	43,491	32,095
Gnóthachan/(caillteanas) achtúireach ar oibleagáidí sochair shainithe	19,096	(3,920)	(7,892)	(9,392)	467
Mar chéatadán de na dliteanais scéime	40.2%	6.3%	14.6%	21.6%	1.5%

16. Sócmhainní doláimhsithe

	Sócmhainní doláimhsithe atá á dtógáil €'000	Bogearraí bonneagair iompair €'000	Bogearraí córas iompair €'000	Bogearraí trealaimh oifige €'000	Iomlán €'000
Costas					
Ag an 1 Eanáir 2022	1,914	669	104,733	1,122	108,438
Athaicmiú	-	-	13	(13)	-
Breiseanna sa bhliain	3,318	38	939	108	4,403
Aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig sócmhainní	(1,885)	-	1,804	81	-
Aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig speansais	(456)	-	-	-	(456)
Diúscairtí	-	-	-	(7)	(7)
Ag an 31 Nollaig 2022	2,891	707	107,489	1,291	112,378

Amúchadh					
Ag an 1 Eanáir 2022	-	173	82,489	745	83,407
Athaicmiú	-	-	13	(13)	-
Muirear don bhliain	-	98	6,613	218	6,929
Diúscairtí	-	-	-	(7)	(7)
Ag an 31 Nollaig 2022	-	271	89,115	943	90,329

Glanluachanna leabhar					
Ag an 31 Nollaig 2022	2,891	436	18,374	348	22,049
Ag an 1 Eanáir 2022	1,914	496	22,244	377	25,031

Léiríonn aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig sócmhainní na sócmhainní críochnaithe a aistríodh lena gcur in úsáid le linn na tréimhse. Déantar na sócmhainní sin a aicmiú go cuí mar shócmhainní doláimhsithe nó mar shócmhainní inláimhsithe tráth a aistrítear lena gcur in úsáid iad. Sa bhliain 2022, rinneadh €456k de chaiteachas sócmhainní atá á tógáil ar mhíreanna aonair a aistriú ar ais chuig speansais sa tréimhse toisc nár chomhlíon siad ar deireadh critéir aitheanta FRS 102 le haghaidh sócmhainní seasta nó toisc go raibh siad faoi bhun thairseach caipitlithe an Údaráis.

16.1 Sócmhainní doláimhsithe

	Sócmhainní doláimhsithe atá á dtógáil €'000	Bogearraí bonneagair iompair €'000	Bogearraí córas iompair €'000	Bogearraí trealaimh oifige €'000	Iomlán €'000
Costas					
Ag an 1 Eanáir 2021	9,472	312	91,270	1,087	102,141
Breiseanna sa bhliain	6,012	294	2,197	35	8,538
Aistrithe sócmhainní atá á dtógáil	(12,229)	63	11,266	-	(900)
Diúscairtí sa bhliain	(163)	-	-	-	(163)
Ag an 31 Nollaig 2021	3,092	669	104,733	1,122	109,616

Amúchadh					
Ag an 1 Eanáir 2021	-	98	75,937	542	76,577
Muirear don bhliain	-	75	6,552	203	6,830
Bearnú	1,178	-	-	-	1,178
Ag an 31 Nollaig 2021	1,178	173	82,489	745	84,585

Glanluachanna leabhar					
Ag an 31 Nollaig 2021	1,914	496	22,244	377	25,031
Ag an 1 Eanáir 2021	9,472	214	15,333	545	25,564

Sa bhliain 2019, chuir an tÚdarás Náisiúnta Iompair tairiscint amach le haghaidh réitigh agus seirbhísí gaolmhara chun seirbhís láraithe TaxSaver a dhearadh, a fhorbairt, a choimisiúnú, a oibriú, a fhothú agus a chothabháil. Tháinig athrú ar phatrúin taistil de dheasca phaindéim Covid-19, toisc nach gá d'fhormhór chustaiméirí TaxSaver taisteal cúig lá in aghaidh na seachtaine a thuilleadh. Mar thoradh air sin, measadh nach mbeadh an réiteach a bhí beartaithe faoin bpróiseas soláthair bunaidh oiriúnach a thuilleadh chun freastal ar na socruithe hibrideacha oibre/taistil atá ag teacht chun cinn. Léirigh an tÚdarás an foirceannadh sin trí bhearnú €1.2m a dhéanamh ar an tsócmhainn dholáimhsithe sa bhliain 2021.

Léiríonn aistrithe sócmhainní atá á dtógáil na sócmhainní críochnaithe a aistríodh lena gcur in úsáid le linn na tréimhse roimhe. Déantar na sócmhainní sin a aicmiú go cuí mar shócmhainní doláimhsithe nó mar shócmhainní inláimhsithe tráth a aistrítear lena gcur in úsáid iad. Sa bhliain 2021, rinneadh €163k de chaiteachas sócmhainní atá á tógáil ar mhíreanna aonair a aistriú ar ais chuig speansais sa tréimhse toisc nár chomhlíon siad ar deireadh critéir aitheanta FRS 102 le haghaidh sócmhainní seasta nó toisc go raibh siad faoi bhun thairseach caipitlithe an Údaráis.

17. Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

	Sócmhainní inláimhsithe atá á dtógáil €'000	Feithiclí paisinéirí bóthair €'000	Feabhsuithe réadmhaoine léasaí €'000	Trealamh oifige €'000	Bonneagar iompair €'000	Crua-earraí córas iompair €'000	Iomlán €'000
Costas							
Ag an 1 Eanáir 2022	1,968	422,633	2,337	2,692	23,765	9,684	463,079
Breiseanna sa bhliain	7,309	102,440	-	-	449	-	110,198
Aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig sócmhainní	(1,572)	-	-	-	1,319	253	-
Diúscairtí	-	-	-	(350)	(68)	(583)	(1,001)
Ag an 31 Nollaig 2022	7,705	525,073	2,337	2,342	25,465	9,354	572,276
Dímheas							
Ag an 1 Eanáir 2022	-	83,319	2,091	2,319	17,817	7,192	112,738
Muirear don bhliain	-	38,035	123	235	1,209	623	40,225
Diúscairtí	-	-	-	(335)	(68)	(583)	(986)
Ag an 31 Nollaig 2022	-	121,354	2,214	2,219	18,958	7,232	151,977
Glanluachanna leabhar							
Ag an 31 Nollaig 2022	7,705	403,719	123	123	6,507	2,122	420,299
Ag an 1 Eanáir 2022	1,968	339,314	246	373	5,948	2,492	350,341

Léiríonn aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig sócmhainní na sócmhainní críochnaithe a aistríodh lena gcur in úsáid le linn na tréimhse. Déantar na sócmhainní sin a aicmiú go cuí mar shócmhainní doláimhsithe nó mar shócmhainní inláimhsithe tráth a aistrítear lena gcur in úsáid iad.

Sa bhliain 2022, rinne an tÚdarás athbhreithniú mionsonraithe ar luach iarmharach, saolré úsáideach agus modh dímheasa réadmhaoine, gléasra agus trealamh chun measúnú a dhéanamh ar athruithe i saolré úsáideach thuartha nó patrún tuartha úsáide sochar eacnamaíoch, ar aon dul leis an mbeartas. De bhun an athbhreithnithe sin:

Rinne an tÚdarás an tsaolré úsáideach Cóistí a leasú ó 12 bhliain go 10 mbliana, i gcomhréir le patrún tuartha úsáide na sochar eacnamaíoch atá fágtha. Tugtar cuntas ar na hathruithe i saolré úsáideach thuartha mar athrú sa mheastachán cuntasáochta agus coigeartaítear go hionchasach iad ó mhí na Samhna 2022 i leith. Mar thoradh ar an athrú sin sa mheastachán, tháinig méadú €328k ar dhímheas ar shócmhainní seasta inláimhsithe don bhliain 2022. Rinneadh coigeartú comhfhreagrach ar an gcuntas caipitil. Níl aon éifeacht ann ar an mbarrachas don bhliain. Beidh an dímheas ar shócmhainní inláimhsithe €328k san iomlán níos lú i mblianta amach anseo i leith na sócmhainní sin.

17.1 Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

	Sócmhainní inláimhsithe atá á dtógáil €'000	Feithiclí paisinéirí bóthair €'000	Feabhsuithe réadmhaoiné léasaí €'000	Trealamh oifige €'000	Bonneagar iompair €'000	Crua-earraí córas iompair €'000	Iomlán €'000
Costas							
Ag an 1 Eanáir 2021	1,733	275,583	2,327	2,609	22,363	8,575	313,190
Breiseanna sa bhliain	1,133	147,050	10	-	672	168	149,033
Aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig sócmhainní	(854)	-	-	83	730	941	900
Aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig speansais	(44)	-	-	-	-	-	(44)
Ag an 31 Nollaig 2021	1,968	422,633	2,337	2,692	23,765	9,684	463,079
Dímheas							
Ag an 1 Eanáir 2021	-	48,450	1,968	2,039	16,443	6,444	75,344
Muirear don bhliain	-	34,869	123	280	1,374	748	37,394
Ag an 31 Nollaig 2021	-	83,319	2,091	2,319	17,817	7,192	112,738
Glanluachanna leabhar							
Ag an 31 Nollaig 2021	1,968	339,314	246	373	5,948	2,492	350,341
Ag an 1 Eanáir 2021	1,733	227,133	359	570	5,920	2,131	237,846

Léiríonn aistrithe sócmhainní atá á dtógáil chuig sócmhainní na sócmhainní críochnaithe a aistríodh lena gcur in úsáid le linn na tréimhse. Déantar na sócmhainní sin a aicmiú go cuí mar shócmhainní doláimhsithe nó mar shócmhainní inláimhsithe tráth a aistrítear lena gcur in úsáid iad. Sa bhliain 2021, rinneadh €44k de chaiteachas sócmhainní atá á dtógáil ar mhíreanna aonair a aistriú ar ais chuig speansais sa tréimhse toisc nár chomhlíon siad ar deireadh critéir aitheanta FRS 102 le haghaidh sócmhainní seasta nó toisc go raibh siad faoi bhun thairseach caipitlithe an Údaráis.

18. Suimeanna infhaighte

	2022 €'000	2021 €'000
Réamhíocaíochtaí agus ioncam fabhraithe	10,757	9,776
Féichiúnaithe trádála	957	1,062
Féichiúnaithe eile	200	183
	11,914	11,021

19. Suimeanna iníoctha: suimeanna a bheidh dlite laistigh de bhliain amháin

	2022 €'000	2021 €'000
Dlíteanais scéim chárta Leap	42,112	34,906
CBL	12,469	9,215
Fabhruithe agus ioncam iarchurtha	8,580	11,369
Creidiúnaithe trádála	3,521	858
Coinneáil íocaíochtaí bus	2,946	1,136
PSWT (cáin ar sheirbhísí gairmiúla) is iníoctha	2,041	2,315
ÍMAT/ÁSPC	796	656
Ranníocaíochtaí pinsin ó fhostaithe agus asbhaintí	350	288
Dlíteanas dochraideach léasa	124	124
	72,939	60,867

Dlíteanais scéim chárta Leap

Is é atá i ndlíteanais scéim chárta Leap ná éarlaisí cárta agus creidmheas neamhúsáidte taistil ar chuntais sealbhóirí cárta.

20. Suimeanna iníoctha: suimeanna a bheidh dlite tar éis níos mó ná bliain amháin

	2022 €'000	2021 €'000
Dlíteanas dochraideach léasa	41	165
Coinneáil íocaíochtaí bus	2,123	806
	2,164	971

21. Cuntas caipitil

	2022 €'000	2021 €'000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	371,946	256,255
Aistriú chuig an/(ón) Ráiteas faoi Ioncam agus Caiteachas:		
Ioncam a leithdháileadh chun críocha caipitil	110,011	160,881
Coigeartú amúchta le haghaidh sócmhainní seasta nár cistíodh trí dheontais	212	212
Amúchadh ar aon dul le dímheas sócmhainní inláimhsithe	(39,240)	(37,394)
Amúchadh ar aon dul le hamúchadh sócmhainní doláimhsithe	(6,922)	(6,830)
Bearnú sócmhainní doláimhsithe (féach nóta 16.1)	-	(1,178)
<i>Gluaiseacht sa bhliain</i>	<i>64,061</i>	<i>115,691</i>
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	436,007	371,946

Tá difríocht uainiúcháin ann idir 'ioncam a leithdháileadh chun críocha caipitil' agus na breiseanna sócmhainne atá aitheanta i nótaí 16 agus 17. D'éascair an difríocht uainiúcháin sin as suimeanna a choinnigh an tÚdarás i leith busanna áirithe a cheannach. Déantar costas iomlán na mbusanna - na suimeanna coinnithe san áireamh - a chaipitliú tráth an cheannacháin. Billeáiltear na suimeanna coinnithe ar an Údarás faoi réir téarmaí agus coinníollacha áirithe a chomhlíonadh i dtréimhsí ina dhiaidh sin. Leithdháiltear ioncam chun críocha caipitil de réir mar a bhilleáiltear na suimeanna.

22. Cánachas

Íoctar na cánacha ábhartha uile de réir mar a bhíonn siad dlite. Cloíonn an tÚdarás le haon treoir a fhaightear ó Ranna Rialtais.

23. Léasanna oibriúcháin

Oibríonn an tÚdarás mar léasaí agus mar léasóir, mar atá leagtha amach thíos.

Soláthraíonn Oifig na nOibreacha Poiblí cóiríocht oifige don Údarás i nDún Scéine, Lána Fhearchair, Baile Átha Cliath 2. Níl aon léas foirmiúil i bhfeidhm. D'íoc an tÚdarás €1m sa bhliain 2022 i leith na cóiríochta oifige sin (2021: €1m).

23.1 Léasanna oibriúcháin - oibleagáidí cíosa

Léasaíonn an tÚdarás cóiríocht oifige ag 72 Sráid Charlemont, Baile Átha Cliath 2. Tiocfaidh tréimhse an léasa as feidhm i mí Iúil 2025 agus is ionann agus €87,950 in aghaidh na bliana na muirir bhliantúla léasa.

Léasaíonn an tÚdarás cóiríocht oifige ar Urlár 1, Uimh. 5, Ionad Fhearchair, Baile Átha Cliath 2, freisin. Tiocfaidh tréimhse an léasa as feidhm i mí Iúil 2024 agus is ionann agus €397,050 in aghaidh na bliana na muirir bhliantúla léasa.

Léasaíonn an tÚdarás cóiríocht oifige ar Urlár 4, Uimh. 5, Ionad Fhearchair, Baile Átha Cliath 2, freisin. Tiocfaidh tréimhse an léasa as feidhm i mí Eanáir 2029 agus is ionann agus €259,419 in aghaidh na bliana na muirir bhliantúla léasa. Tá sé de cheart

ag an Údarás an léas sin a fhoirceannadh an 26 Iúil 2024 (dáta briste) ar choinníoll go gcomhlíontar coinníollacha áirithe.

Tá comhaontú i bhfeidhm ag an Údarás chun cóiríocht oifige a ghlacadh ar léas ag Malartán Charlemont freisin, rud lena ngabhann cíós bliantúil reatha €708,480 agus téarma ceangaltais go dtí an 31 Márta 2024.

Soláthraíonn Iarnród Éireann cóiríocht oifige don Údarás ag 1 Cé Uí Argáin, Cearnóg Imeall an Uisce, Corcaigh. Cumhdaítear leis an gcomhaontú an tréimhse ón 1 Deireadh Fómhair 2021 go dtí an 1 Samhain 2024. D'íoc an tÚdarás €91,271 i leith na cóiríochta sin sa bhliain 2022 (2021: €21,525).

Sa bhliain 2022, rinne an tÚdarás comhaontú chun láithreán a ghlacadh ar léas ar Bhóthar Bhaile Shéamais, Fionnghlas, Baile Átha Cliath 11. Fuarthas cead pleanála le haghaidh saoráid shealadach iosta bus i mí Dheireadh Fómhair 2022, ar saoráid í atá le críochnú ag an Údarás sa bhliain 2023. Tíocfaidh tréimhse an léasa as feidhm i mí na Samhna 2028 agus is ionann agus €350,000 in aghaidh na bliana na muirir bhliantúla léasa. Comhaontaíodh tréimhse cúig mhí a bhí saor ó chíos sa chéad bhliain den léas.

Sa bhliain 2021, rinne an tÚdarás comhaontú chun láithreán a fhorbairt agus a ghlacadh ar léas i nGleann na Life, Baile Átha Cliath 22. Tríd an gcomhaontú sin, sholáthair an tÚdarás cistiú chun Plás Bus, Bothán Tiománaithe agus Leataobhanna Bus a thógáil ar na tailte sin. Tar éis an obair sin a chríochnú i mí Feabhra 2023, tháinig cúig léas i leith na dtailte lena mbaineann i bhfeidhm, ar léasanna iad a ngabhann cíós ainmniúil €1 in aghaidh na bliana le gach ceann díobh. Tá téarma 999 mbliana ag na léasanna sin, mar aon le clásal scoir a bhféadfaidh ceachtar páirtí é a fheidhmiú tar éis 15 bliana agus ag eatraimh chomhaontaithe ina dhiaidh sin.

Tá ceangaltais ar an Údarás i leith léas a ndeachaigh an Coimisiún um Rialáil Tacsaithe isteach ann le haghaidh cóiríocht oifige ag 35 Cearnóg Mhic Liam. Shann tríú páirtí léas don Choimisiún um Rialáil Tacsaithe sa bhliain 2004. Tíocfaidh téarma 35 bliana an léasa as feidhm an 25 Aibreán 2024. Níl aon rogha ann an léas a ghéilleadh. D'fhonn socruithe cóiríochta an Údaráis a bharrfheabhsú, athlonnaíodh foireann an Choimisiúin um Rialáil Tacsaithe chuig príomhoifig an Údaráis agus foligeadh áitreabh an Choimisiúin ansin ag cíós bliantúil €80,000. Tugadh soláthar léasa dhochraidigh ab fhiú €749,700 isteach i ráitis airgeadais an Údaráis don bhliain 2015. Bhain sé leis an difreálach cíosa suas go deireadh théarma an léasa sa bhliain 2024. Tá an soláthar á leachtú thar an tréimhse atá fágtha de théarma an léasa. Tá an soláthar €164,624 a bhí fágtha amhail an 31 Nollaig 2022 nochta i nótaí 19 agus 20. Is é €204,000 an cíós bliantúil reatha atá iníochta go deireadh an léasa.

23.2 Léas oibriúcháin mar léasaí

Réadmhaoin tráchtála

Tá téarma léasa naoi mbliana go mí Iúil 2025 ag an réadmhaoin tráchtála (72 Sráid Charlemont). Foráiltear leis an léas don mhuirear cíosa a athrú suas ar bhonn tréimhsiúil agus de réir na ndálaí margaidh is infheidhme. Níl aon roghanna ann le haghaidh an léas a fhoirceannadh go luath.

Tá téarma léasa sé bliana go mí Iúil 2024 ag an réadmhaoine tráchtála (Urlár 1, Uimh. 5, Ionad Fhearchair). Foráiltear leis an léas don mhuirear cíosa a athrú suas ar bhonn tréimhsiúil agus de réir na ndálaí margaidh is infheidhme. Níl aon roghanna ann le haghaidh an léas a fhoirceannadh go luath.

Tá téarma léasa deich mbliana go mí Eanáir 2029 ag an réadmhaoine tráchtála (Urlár 4, Uimh. 5, Ionad Fhearchair). Foráiltear leis an léas don mhuirear cíosa a athrú suas ar bhonn tréimhsiúil agus de réir na ndálaí margaidh is infheidhme. Tá rogha ann le haghaidh an léas a fhoirceannadh go luath i mí Iúil 2024, ar choinníoll go gcomhlíontar coinníollacha áirithe.

Tá téarma ceangaltais go dtí an 31 Márta 2024 ag an gcomhaontú réadmhaoine tráchtála (Malartán Charlemont).

Tá téarma ceangaltais go dtí an 1 Samhain 2024 ag an gcomhaontú réadmhaoine (1 Cé Uí Argáin, Cearnóg Imeall an Uisce, Corcaigh).

Tá téarma ceangaltais go dtí an 1 Samhain 2028 ag an léas láithreáin (láithreán ar Bhóthar Bhaile Shéamais, Fionnghlas, Baile Átha Cliath 11).

Tá téarma 999 mbliana ag an léas réadmhaoine tráchtála (Gleann na Life, Baile Átha Cliath 22), mar aon le clásal scoir a bhféadfaidh ceachtar páirtí é a fheidhmiú tar éis 15 bliana agus ag eatrainmh chomhaontaithe ina dhiaidh sin.

Tá téarma léasa fiche bliain suas go mí Aibreáin 2024 ag an réadmhaoine tráchtála (35 Cearnóg Mhic Liam). Foráiltear leis an léas don mhuirear cíosa a athrú suas ar bhonn tréimhsiúil agus de réir na ndálaí margaidh is infheidhme. Comhaontaíodh athbhreithniú cíosa don bhliain 2020 i mí na Bealtaine 2021. Níl aon roghanna ann le haghaidh an léas a fhoirceannadh go luath.

Is mar a leanas atá na cíosanna íosta atá iníoctha faoi léasanna oibriúcháin dochealaithe amhail an 31 Nollaig 2022:

	2022 €'000	2021 €'000
Laistigh de bhliain amháin	2,205	1,530
Tar éis bliain amháin ach gan a bheith níos mó ná cúig bliana	2,366	1,619
Níos mó ná cúig bliana	293	-
	4,864	3,149

23.3 Léas oibriúcháin mar léasóir

Tá an léas réadmhaoine tráchtála (35 Cearnóg Mhic Liam) le teacht chun deiridh i mí Aibreáin 2024. Is mar a leanas atá na cíosanna íosta atá infhaighte faoi léasanna oibriúcháin dochealaithe amhail an 31 Nollaig 2022:

	2022 €'000	2021 €'000
Laistigh de bhliain amháin	80	80
Tar éis bliain amháin ach gan a bheith níos mó ná cúig bliana	26	106
Níos mó ná cúig bliana	-	-
	106	186

24. Ceangaltais chaipitil

Bhí ceangaltais chaipitil €76.9m ar an Údarás i leith feithiclí paisinéirí bóthair ag an 31 Nollaig 2022 (2021: €64.6m).

25. Ceangaltais eile

Deontas caipitil - ceangaltais chonartha

Tá ceangaltais le hÚdarás Áitiúla agus le gníomhaireachtaí soláthair ar an Údarás chun cistiú a sholáthar dóibh le haghaidh tionscadail éagsúla. Ag an 31 Nollaig 2022, tá suim €716.7m (2021: €464.9m) fós le tarraingt anuas ar thionscadail cheadaithe mar a leanas:

	2022 €'000	2021 €'000
Iarnród Éireann	428,653	294,122
Bainistíocht iompair inbhuanaithe agus an Clár Taistil Ghníomhaigh	223,629	121,423
Bus Átha Cliath	19,091	3,248
Bonneagar BusConnects Bhaile Átha Cliath	15,539	25,256
Caipiteal Teicneolaíochta Iompair	13,137	6,177
Bonneagar Iompair Éireann	7,526	8,849
Inrochtaineacht	6,054	5,081
Bus Éireann	3,101	743
	716,730	464,899

Tionscadal	Caiteachas car-nach go dtí an 31/12/2021 (blianta roimhe sin) €'000	Caiteachas sa bhliain 2022 (bliain reatha) €'000	Ceangailte: blianta ina dhiaidh sin* €'000
An tÚdarás Náisiúnta Iompair			
Bonneagar BusConnects Bhaile Átha Cliath ^a	73,500	31,029	11,731
Iarnród Éireann			
An tIonad Náisiúnta um Rialú Traenach agus Ionaid Rialaithe Tríú Páirtí ^b	69,474	23,435	14,066
41 Charr Iarnróid Idirchathrach d'Aicme Idirmheánach 2200 a cheannach ^c	58,131	42,047	70,822
Clár DART+ ^d	182,450	106,229	298,079
Stáisiún Cholbaird, Luimneach, a Uasghrádú ^e	839	7,346	10,098
An Clár Cosanta Bonneagair Cósta ^f	326	1,256	12,591

Bus Átha Cliath			
Iostaí a Leictriú ^g	-	1,033	12,876
Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath			
Rotharbhealach ó Fhionnradharc go Sráid Amiens ^h	2,883	11,904	35,000
Céim 3 de Rotharbhealach na Canálach Ríoga (Bóthar na Trá Thuaidh go Bóthar Bhaile Phib) ⁱ	1,207	120	20,000
Iomlán i ndáil le tionscadail inar mó an caiteachas ná €10m			485,263
Ceangaltais chonarthaigh ar lú iad ná €10m i ndáil le tionscadail eile			231,467
Ceangaltais chonarthaigh iomlána			716,730

*Is féidir go mbeidh tuilleadh caiteachais cheangailte ann amach anseo ar na tionscadail seo, ar feitheamh athbhreithnithe breise geata céime ar thionscadail, lena n-áirítear cásanna gnó deiridh a bheith á gceadú ag an Rialtas.

a Mhéadaigh an caiteachas iomlán ar an tionscadal um Bonneagar BusConnects Bhaile Átha Cliath faoi €21.6m i gcomparáid leis an bhfigiúr don bhliain 2021 toisc gur bhog an tionscadal ar aghaidh chuig céim na forbartha agus toisc gur dámhadh conarthaí do roinnt soláthraithe.

b Mhéadaigh an caiteachas iomlán ar an Ionad Náisiúnta um Rialú Traenach agus ar Ionaid Rialaithe Tríú Páirtí, ceangaltais san áireamh, faoi €10.8m i gcomparáid leis an bhfigiúr don bhliain 2021 mar thoradh ar chaiteachas breise a tabhaíodh sa bhliain 2022 i leith roinnt gnéithe den scóip thosaigh agus mar thoradh ar bhoilsciú sna costais ar shaothar agus ar ábhair.

c Mhéadaigh an caiteachas iomlán ar an tionscadal um 41 Charr Iarnróid Idirchathrach d'Aicme Idirmheánach 2200 a cheannach faoi €21.3m i gcomparáid leis an bhfigiúr don bhliain 2021 mar thoradh ar mhéadú sa chostas ar na carranna iarnróid agus mar thoradh ar mhéadú €16m i gcostais chothabhála oibriúcháin amach anseo.

d Mhéadaigh an caiteachas iomlán ar chlár DART+, ceangaltais san áireamh, faoi €243.2m i gcomparáid leis an bhfigiúr don bhliain 2021 mar thoradh ar an gceangaltas chun flít nua DART+ a cheannach.

e Mhéadaigh an caiteachas ar an tionscadal um Stáisiún Cholbaird, Luimneach, a uasghrádú go figiúr os cionn thairseach an nochtá ceangaltais toisc gur bhog an tionscadal chuig céim an deartha agus toisc gur dámhadh roinnt conarthaí do chonraitheoirí foirgníochta.

f Mhéadaigh an caiteachas ar an gclár Cosanta Bonneagair Cósta go figiúr os cionn thairseach an nochtá ceangaltais sa bhliain 2022 toisc gur seoladh roinnt staidéar agus toisc gur dámhadh conradh don phríomhghnólacht innealtóireachta.

g Mhéadaigh an caiteachas ar an gClár um Iostaí a Leictriú go figiúr os cionn thairseach an nochtá ceangaltais sa bhliain 2022 toisc gur thosaigh céim na foirgníochta agus toisc gur dámhadh roinnt conarthaí deartha agus roinnt conarthaí tógála príomhúla.

h Mhéadaigh an caiteachas ar chlár an rotharbhealaigh ó Fhionnradharc go Sráid Amiens go figiúr os cionn thairseach an nochtá ceangaltais sa bhliain 2022 toisc gur dámhadh roinnt conarthaí do chonraitheoirí tógála agus innealtóireachta.

i Mhéadaigh an caiteachas ar chlár Rotharbhealach na Canálach Ríoga go figiúr os cionn thairseach an nocht ceangaltais sa bhliain 2022 toisc gur dámhadh roinnt conarthaí do chonraitheoirí tógála agus innealtóireachta.

26. Dlíteanais theagmhasacha

Tá baint ag an Údarás le líon beag cásanna dlí, a bhfuil na torthaí orthu éiginnte. De bharr na héiginnteachta sin, níor soláthraíodh do na costais a d'fhéadfadh teacht aníos sa todhchaí i dtaca leis na cásanna sin.

27. Tionscadail a riartar thar ceann comhlachtaí eile

Thar ceann na Roinne Iompair, riarann an tÚdarás an cistiú a thugann an Roinn do thionscadail inrochtaineachta, infheistíocht iompair inbhuanaithe i gcathracha réigiúnacha, Clár na Scoileanna Glasa agus an Clár Iompair Tuaithe.

28. Nochtadh páirtithe gaolmhara

Féach nóta 11.3 chun miondealú a fháil ar an luach saothair agus ar na sochair a íocadh leis an bpríomhphearsanra bainistíochta.

Ghlac Bord an Údaráis nósanna imeachta i gcomhréir leis na treoirlínte maidir le nochtadh leasanna ag comhaltaí Boird, ar treoirlínte iad a eisíodh faoin gCód Cleachtais chun Comhlachtaí Stáit a Rialú, agus cloíodh leis na nósanna imeachta sin sa bhliain. Ní raibh aon idirbhearta ann sa bhliain maidir le gníomhaíochtaí an Bhoird a raibh aon leas tairbhiúil ag Comhaltaí an Bhoird iontu.

29. Covid-19

Oibleagáid Seirbhíse Poiblí

Tháinig méadú ar an éileamh ó phaisinéirí tar éis deireadh a chur leis na srianta sa bhliain 2022, agus é cothrom le 84% den éileamh sa bhliain 2019. D'fhritháirigh an laghdú 20% i dtáillí a thug an Rialtas isteach i mí na Bealtaine 2022 an méadú in ioncam táillí a tháinig as an éileamh sin.

Coinníodh roinnt beart a tugadh isteach sa bhliain 2020 i bhfeidhm suas go mí Aibreáin 2022 chun oibriú leanúnach seirbhíse a chinntiú le linn na paindéime, lena áiríodh córais bhreithe ghlantacháin agus bearta scartha shóisialta. Beidh tacaíocht bhreise Oibleagáide Seirbhíse Poiblí ag teastáil go dtí go bhfillfidh an líon paisinéirí ar na leibhéil a bhí ann roimh an bpaindéim.

An Scéim Tacaíochta le haghaidh Oibrítheoirí Tráchtála Bus

Bhí tionchar suntasach ag géarchéim Covid-19 ar an earnáil cheadúnaithe bus. Sa bhliain 2020, d'iarr an Roinn Iompair ar an Údarás tacaí sealadacha cistiúcháin éigeandála a sholáthar d'oibrítheoirí ceadúnaithe bus i gcás go raibh údar soiléir ann le déanamh amhlaidh chun leas an phobail. Soláthraíodh cistiú ar feadh tréimhse sé mhí sa bhliain 2020 ar dtús agus leanadh le hé a sholáthar sna blianta 2021 agus 2022. Tá an socrú le haghaidh tacaíochta shealadach ar aon dul le creataí reachtacha náisiúnta agus le creataí reachtacha an Aontais Eorpaigh. Faoin gcreat tacaíochta, bhí oibrítheoirí bus in ann leas a bhaint as cúnamh deontais arbh fhiú suas le €500k é nó bhí siad in ann conradh poiblí

dír-dhámhachtana a fháil le haghaidh seirbhís ar leith. Soláthraíodh cúnamh deontais arbh fhiú €15.0m san iomlán é d'oibritheoirí tráchtála bus sa bhliain 2022. Dúnadh an scéim an 30 Meitheamh 2022.

Clár Infheistíochta Caipitil

Le linn na bliana 2022, choinnigh an tÚdarás suas leis na príomhchineálacha tionchair a bhí ag paindéim Covid-19 ar phunann tionscadal agus clár caipitil an Údaráis. Tabhaíodh caiteachas caipitil €806.9m den deontas caipitil iomlán €963.9m a leithdháil an Roinn Iompair sa bhliain 2022. Tá na cineálacha suntasacha tionchair a bhí ag géarchéim Covid-19 ar Chlár Caipitil an Údaráis don bhliain 2022 leagtha amach thíos:

a) Srianata Foirgníochta

Rinne an moilliú ar fhoirgníocht intíre de dheasca shrianata Covid-19 a bhí i bhfeidhm roimhe difear do thionscadail ag céim na foirgníochta ar fud an Chláir Caipitil ar fad. Fadaíodh na hamlínte do roinnt tionscadal, agus cuireadh cinn eile siar go dtí an bhliain 2023.

b) Scaradh Sóisialta

Chuir roinnt monarchana stop lena ngníomhaíochtaí mar thoradh ar ráigeanna Covid-19 thar lear, rud a cuireadh isteach ar threalamh riachtanach agus ábhair riachtanacha a tháirgeadh agus a sheachadadh.

Tuairiscíodh go ndearna roinnt tosca eile sa bhliain 2022 difear do dhul chun cinn agus/nó do chostais faoin gclár infheistíochta caipitil sa bhliain 2022. Áiríodh iad seo a leanas leis na tosca sin:

- Boilsciú Costas Foirgníochta a bhain le hábhair áirithe amhail cruach,
- Ganntanas fochonraitheoirí agus méadú i gcostais saothair,
- An cogadh san Úcráin, rud as ar tháinig cur isteach eile ar shlabhra an tsoláthair agus méadú i gcostais fuinnimh, amhail costais gháis, pheitрил agus leictreachais,
- Lagú an ráta tiontúcháin idir an Euro (EUR) agus an Punt (GBP), agus méadú praghais á thabhu dá dheasca sin.

A bhuí le bainistíocht ghníomhach clár, bhíothas in ann an éiginnteacht a chruthaigh paindéim Covid-19 do Chlár Infheistíochta Caipitil an Údaráis a rialú. D'oibrigh an Clár Infheistíochta Caipitil i ndlúthchomhar leis na príomh-gheallsealbhóirí agus sholáthair sé réamhaisnéisí tráthrialta chun bonn eolais a chur faoi na rioscaí sin agus chun iad a mhaolú.

Ceadúnú

Chuir an tÚdarás tús le sraith gníomhartha chun cúnamh a thabhairt don tionscal beagfheithiclí seirbhíse poiblí, a ndearna géarchéim Covid-19 difear mór dó, agus chun soláthar beagfheithiclí seirbhíse poiblí a choinneáil ar bun do thaistealaithe ar fud na tíre sa toadhchá. Chistigh an Roinn Iompair scéimeanna tacaíochta mar thoradh díreach ar an bpaindéim, ar scéimeanna iad atá á riar ag an Údarás.

- Cheadaigh an tÚdarás na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Éigeandála Covid-19) (Táillí) chun gach táille athnuachana ceadúnais feithicle

caighdeánaí a tharscaoileadh do na blianta 2021 agus 2022. Atosaíodh ar na gnáth-tháillí forordaithe a ghearradh an 1 Eanáir 2023. Is é an aidhm atá leis an tarscaoileadh táillí athnuachana ná oibritheoirí a choinneáil ceangailte leis an tionscal trí chúnadh airgeadais a thabhairt dóibh agus trí threoir rialála, theicniúil agus sláinte a sholáthar dóibh;

- Cheadaigh an tÚdarás na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Éigeandála Covid-19) (Aois Incheadaithe Uasta), 2021, freisin chun teorainneacha aoise beagfheithicil seirbhíse poiblí atá i seirbhís a fhadú chun nach mbeadh sé riachtanach aon fheithicil a bhaint den tionscal roimh an mbliain 2023 ar fhorais aoise amháin;
- Chuir an tÚdarás tús le Scéim aon bhliana um Tháillí na Tástála Náisiúnta Gluaisteán a Tharscaoileadh do Bheagfheithiclí Seirbhíse Poiblí i mí Mheán Fómhair 2021, ar scéim í lena gcumhdófar an tréimhse ón 1 Meán Fómhair 2021 go dtí an 31 Lúnasa 2022. Tá an scéim sin dúnta anois;
- Seoladh taca eile aon bhliana don tionscal i mí Mheán Fómhair 2021 freisin, áit a n-aisíoctar le hoibritheoirí an táille Mótarchánach €95 dá mbeagfheithicil seirbhíse poiblí don tréimhse ón 1 Meán Fómhair 2021 go dtí an 31 Lúnasa 2022. Tá an scéim sin dúnta anois;
- Rinneadh na Rialacháin um Beagfheithiclí Seirbhíse Poiblí (Beart Éigeandála Covid-19) (Ceadúnas Éagtha), 2021, a leasú go buan chun an tréimhse ina bhféadfadh ceadúnas tacsáí, fruilchairr nó limisín fanacht i stádas ‘neamhghníomhach’ tar éis dul in éag a dhúbailt (go 24 mhí). Ní fhéadfar an ceadúnas a athsholáthar tar éis na tréimhse sin. Cumasóidh sé sin d’oibritheoirí fanacht sa tionscal fad a bheidh siad ag feitheamh le méadú san éileamh i measc paisinéirí.

30. Eachtraí ina dhiaidh sin

Ó dheireadh na bliana i leith, ní raibh aon eachtraí suntasacha ann a d’fhágfadh gur ghá na ráitis airgeadais a choigeartú.

31. Ceadú na ráiteas airgeadais

Cheadaigh an tÚdarás na ráitis airgeadais an 19 Bealtaine 2023.